

Eessõna

John Beckettiga kohtumine palju aastaid tagasi ei olnud kokkusattumus. Juhtisin tol ajal üht suurt tarbekaupu tootvat ettevõtet Colorados (arvasite ära ñ sedasama, mis kannab mu perekonnanime). Kõik mu ärkveloldud tunnid kuulusid mu tööle ja mu perekonnale. Ma ei teadnud, et mu elus oleks millestki puudust olnud, kuni Mike, üks tuttav, keda olin kohanud koguduse grupis, küsis minult ootamatu küsimuse. "Kuidas ma saaksin sinu eest palvetada?" küsis ta.

Sõnad "ma vajan sõpra" tulid robinal üle mu huulte.

Olin oma vastusest üllatunud. Kuni selle hetkeni ei olnud ma kunagi mõelnud, et vajan sõpra. Hiljem helistas Mike mulle ja soovitas, et ma kohtuksin John Beckettiga, Ohioost pärineva ärimehega. "Ma usun, et te kaks sobiksite hästi kokku," ütles ta.

Varsti pärast seda leppisime Johniga kokku, et võtame ühiselt ette ühe suusapäeva. Mike'il oli õigus. Me sobisime tõesti ja sellest ajast peale hakkas meie vahel arenema imeline sõprus. Meil oli palju ühist ñ eriti meie igatsus olla head abikaasad ja isad ñ seda enam, kui me saime teada, et meil mõlemal on kuus last. Aga me leidsime, et meil on ka ühine asi südamel ñ juhtida oma äri ausal ja eeskujulikul viisil.

Mõned aastad pärast meie kohtumist kutsus John mind kõnelema oma kompanii viiekümne aasta vanuse pidustustele. Seda, mis ma oma esimesel külastusel R. W. Beckett korporatsiooni eest leidsin, ei osanud ma küll oodata. Tegemist oli kaunis Ohio maapaigas asuva ettevõttega, mis valmistab vajalikke, ent üsna ebahuvitavaid tooteid kodude soojendamiseks. Ent see, mis ma nägin seal töötavates inimestes ñ nende vaimustus oma töö üle ja nende püüd kõrge kvaliteedi poole ñ jättis kestva mulje. Ma järeldasin, et see kompanii on nagu teatud laadi mudel ñ peegeldades ebatavalist entusiasmi oma tööliste seas, unikaalset lähenemist tootmisele ja tegutsemisviise ning tavasid, mis ei olnud trendikad, aga ajaproovile vastu pidanud ning realistlikud. Ma nägin palju sellist, mida oleksin võinud õppida ja isegi üle võtta meie suuremasse ja palju komplekssemasse ärisse.

Pärast Johniga tuttavaks saamist olen ma oma karjääris liikunud edasi ja minust on saanud ACX Technologies juht, mis on New Yorgi börsil noteeritud ettevõte. John on meie nõukogus, nii on meil tihedad sidemed ja head võimalused jagada ideid, vahetada muljeid ja üksteist julgustada. Tänu meie sõprusele ja sarnasele arusaamisele ärist oleme aeg-ajalt rääkinud koos raamatu kirjutamisest teemal, kuidas integreerida usku ja tööd. Minu ärialane hõivatus on takistanud sellel ühisel projektil teoks saamast. Aga John pidas meie ühist visiooni elus ja kui *Esmaspäeva armastades* käsikiri võttis juba kuju, olin mina üks esimesi, kellelt ta palus arvamust ja kommentaare. Mõistsin juba esimese mustandi lugemisest, et sellest raamatust saab tähtis ja ebatavaline lisa ärialasele kirjandusele.

John on vähestel lehekülgedel kokku võtnud põhilise, mis teeb ühest kompaniist põhimõtetele rajaneva äri. Ta identifitseerib sellise lähenemise alused ja ta annab meile lootust, et meil võib olla oma töösfääri kaudu suur mõju paljude inimeste elule. *Esmaspäeva armastades* ei ole kirjutatud nii, nagu seda oleks teinud mõni ülikooliprofessor, teoloog või konsultant. See on kirjutatud nii-öelda kaevikutes ñ kellegi poolt, kes on oma nahal kogunud neid tohutuid väljakutseid ja saanud näha seda tasu, mida äri alal tegutsemine kaasa võib tuua. See on lihtne, otsene, märglev ja täis tarkust. Ma muudkui keerasin lehekülgi, et avastada veel ja veel neid asju, mida ma endagi kompaniis kasutada võiksin. See raamat toob esile selle mehe südame, keda ma nii hästi tunnen kui oma sõpra ja julgustajat.

Ma usun, et te leiate, nii nagu minagi, et *Esmaspäeva armastades* on sellise praktilise ja õigeaegse tarkuse varaait, mis aitab teil näha oma tööd uuel viisil. Ma loodan, et see

inspireerib ka teid ñ nii nagu John on inspireerinud mind läbi aastate ñ leidma oma töös uut tähendust ja rahuldust.

Jeffrey H. Coors
ACX Technologies president

Autori saatesõna eestikeelsele väljaandele

Poliitilise, majandusliku ja religioosse vabaduse tuuled puhuvad üle armsa Eestimaa. Võimalused üles näidata individuaalset algatust suurenevad päevast-päeva. Need võimalused laienevad ka äri ja kaubanduse vallas, aga ühes võimalustega tuleb risk. Eestis on äri jaoks olemas "kõrge tee" ñ selline, mis arvestab niisuguste põhiliste väärtustega nagu kõlblus, ausus, õiglus ja inimväärikus. Aga on olemas ka "madal tee", mida iseloomustavad ahnus, ebaausus ja teisi inimesi ära kasutada püüdev hoiak.

Esmaspäeva armastades on kirjutatud selleks, et propageerida "kõrget teed". See on minu lugu sellest, kuidas ma olen saavutanud äris edu, müümata oma hinge. Kuigi taustaks on keskmise suurusega Ühendriikide erafirma, on need põhimõtted universaalsed. Ma jagan rõõmuga oma lugu teiega lootuses, et see aitab teid sellise edu saavutamisel, mis on nii sügavat rahuldust pakkuv kui ka kestev.

John D. Beckett

Tänuavaldused

Mõned tänuavaldused on kohased. (Neid võiks palju rohkem olla.)

Wendyle, mu kallile naisele, kes mitte üksnes ei sünnitanud meie kuus imelist last, vaid oli minuga kannatlik ka selle kirjutamisprotsessi ajal. (Kirjanikud võivad olla üsna tujukad!)

Dick Leggatile, osavale toimetajale, kelle püsivus ja julgustus olid hindamatud.

Meie töölistele, kes said ilma minuta suurepäraselt hakkama, kui ma selle projekti kallal töötasin.

Ja koerale, kelle jooksutunnid olid hommikuti lühemad.

Saateks: kohv ja kott pähkleid

Sõnad. Põhimõtted. Tõed.

Sõnad. Liiga palju sõnu. Me upume neisse.

Põhimõtted. Nad täidavad kõikide lennujaamade raamatupoodide riiuleid.

Tõde. Seda on üha raskem ja raskem leida.

Agas kui me ta leiame, siis on tõde nagu majakavalgus, mis läbistab udusse mattunud ööpimeduse ja hoiatades meid, nii nagu laeva kaptenit hoiatatakse, reetlike madalike eest, juhtides meid kindla sadama poole.

Ettevõtlik on teekond ja täis töotusi, aga ka väljakutseid. Mul on plaanis selle raamatuga aidata fookuseerida majaka tuld sellel teekonnal.

Me liigume kiiresti. Ma tean, et sa oled hõivatud, seepärast on mu eesmärgiks juhtida sind sellest raamatust läbi kahe üheksakümne minuti jooksul. Ja seda koos kohvi ja koti pähklitega.

Kui mu sõbrad kuulsid, et ma kirjutan seda raamatut, ütlesid nad mulle, et ma kindlasti piiritleksin oma lugejaskonna.

See võttis veidi aega, aga nüüd ma arvan teadvat, kes sa oled.

- Sa tegutsed äri alal või tahad seda ühel päeval tegema hakata.
- Sa oled põhimõtete inimese.
- Sa soovid, et su firma, su elukutse ja maailm oleksid paremad, sest sa oled seal olnud.
- Sa oled teadmishimuline ja ei taha jääda selleks, kes sa oled.

Sa õpid mind palju paremini tundma, aga alustuseks:

- Ma tegutsen äri alal.
- Ma olen põhimõtete inimese.
- Ma tahan tunda põhilisi tõdesid ja neid täielikult oma töös rakendada.
- Ma olen usin jagama seda, mida ma olen õppinud, saades aru, et ma õpin ikka veel.

Oo ja üks asi veel. Sa saad teada, miks ma tõesti esmaspäevi armastan.

Veel üks eesmärk. Ma oleksin meelitatud, kui sellest raamatust saab su sõber. Kui see annab sulle lootust. Kui see annab sulle julgust. Kui see annab sulle värske nägemuse selle kohta, kuidas ühendada oma töömaailma ajatu tõega.

Sissejuhatus: lennukava

Siin on *Esmaspäeva armastades* lennukava.

Raamatul on neli põhiosa: "Alused", "Suur plaan", "Rakendused" ja "Kokkuvõte".

Esimeses osas, "Alused", jagan ma mõningaid isiklikke kogemusi ñ ebatavalisi väljakutseid, mis osutusid pöördelisteks, sageli esile tuues eluliselt tähtsaid tõesid. Tavaliselt ei ole need tões tulnud suurtes annustes korruga, vaid väikeste osakestena, mis aja jooksul on üksteisega sobitunud. Nende mõju on olnud sügav, kujundades mu vaadet elule ja tekitades innukuse äri alal tegutsemiseks.

Teises osas, "Suur plaan", me võtame ette lühida filosoofilise matka, et vaadata lääne kultuurile läbi kahe täiesti erineva akna. Esimesest vaadatuna näeme me tööd ja usku üksteisest suuresti lahutatuna ñ kahte eri maailma. Aga teisest aknast vaadatuna on töö usule üsna lähedal ñ need kaks on kummalisel kombel omavahel integreeritud ja kokku sobivad.

Kolmandas osas, "Rakendused", me vaatleme eri viise, kuidas on põhilisi tõesid võimalik integreerida kõikide argielu aspektidega, eriti tööga. Nende tõesede eriline kvaliteet seisneb selles, et nad on juurdunud Piiblis, mida ma olen hakanud nägema kui hämmastavat ressursi, millel on suur tähtsus äriks. See on ajaproovi läbi teinud, ent kaasaegne.

Neljas osa, "Kokkuvõte", seob need võtmemoisted kokku ja kirjeldab nende rakendamist meie kui äris tegutsevate inimeste jaoks.

Nii nagu mu sõber Jeff Coors ütleb eessõnas, ei ole see raamat teoreetiline, vaid läbinisti tegelikkusesse juurdunud. Taustaks sellele, mis sa loed, on mu enda kogemused, kaasa arvatud peaaegu neli aastakümnet ärimaailmas. Aga kuigi need lood annavad värvi juurde, ei ole see raamat minust. Samuti ei ole see raamat seeriast "Kuidas teha": "Rakenda vaid neid nelja põhimõtet ja siis vaata, mis juhtub!" Vastu- pidi, see on raamat, mis aitab meil tugevamini kinnitada mõnede peamiste põhimõtete külge ja pakub meile mõningaid teistmoodi mõtlemise võimalusi. See on raamat, aitamaks meil näha põhiliste väärtuste rakendamise praktilist kasu meie äris ja tegevusalal.

Ma olen veendunud, et õigesti ellu rakendatud tõe annab tagajärgi. Sa leiad uusi ja värskaid viise, andmaks energiat ja tähendust sellele, mida sa päevast-päeva teed. Su kliendid panevad tähele ja su kaastöötajad näevad erinevust. Sa võid isegi oma raamatupidaja näole tuua uue naeratuse!

Nii et kinnita turvavöö. Enne kui sa arugi saad, tuleb stjuuardess mööda vahekäiku, et kontrollida istmete seljatugesid ja lauakesi. Ja sa paned selle raamatu kinni, olles valmis järgmiseks põnevaks ülesandeks.

Peter Jenningsi suurendusklaas

EI MINGIL JUHUL, LAUSUSIN ENDAMISI. "Me ei luba ABC News võttegrupil tormata R.W. Beckett korporatsiooni sisse ega lase neil filmida, mis neil pähe tuleb, et nad seejärel valiksid välja suvalised lõigud ja räägiksid meist riiklikus televisioonis, mida nad iganes tahavad!"

Selline oli mu argumentatsioon, kui olin asetanud pärast ABC peakorterist New Yorgis tulnud kõnet toru hargile. Pealegi, kas ei olnud nad mulle öelnud, et nad on kaalutlenud ka teiste firmade kajastamist? Miks siis meie? See oleks lihtsalt sissetungimine ja mis sellest kasu oleks? Tegelikult tooks meist vale pildi andmine meile vaid kahju.

Uudistetoimetuse oli kuulnud Beckett korporatsioonist aasta tagasi. Olin juhtinud üleriigilist kampaaniat Võrdsete Töövõimaluste Komisjoni vastu, kui see oli välja andnud juhiste kogu, mis paljude arvates piiras töökohtades usuvabadust ñ nagu näiteks õigus panna üles kuulutusi religioosse sisuga ürituste reklaamiks või laulda jõululaule firma peol. Rahvuslik meedia oli kajastanud sellele järgnenud dispuuti. Nüüd tahtis ABC News meie ettevõtet lähemalt uurida, et saada rohkem teada, kuidas me ühendame oma usulised veendumused äritegevusega.

Teadsin oma varasematest kogemustest meediaga, et peame olema ettevaatlikud.

Meenutasin aega, mil üks kohalik ajakiri tegi meie ettevõtetest satiirilise kaaneloo, pilkavalt rünnates mõningaid meie kõige tähtsamaid väärtusi. Tiitelleheküljel oli minust tehtud vagatsev karikatuur, kus mul oli preestrirüü seljas ja aupaistus pea kohal, mis ei olnud just kõige armastusväärsem viis ühe juhtivtöötaja esitlemiseks Clevelandi ja selle ümbruskonna ärieringkonnile. Ma ei soovinud, et midagi sellist taas juhtuks, eriti telepubliku ees üle terve riigi.

Aga ABC tahtis kohe vastust. Kuigi nõustumine oli mulle vastumeelt, pani üks varem samal päeval juhtunud intsident mind mõtlema. Juhtkonna koosolekul olin ma rääkinud sellest, kuidas me saaksime oma põhiväärtustega, nagu usaldusväärsus ja kõrge kvaliteet, ühiskonnale suuremat mõju avaldada. Olin viidanud ühele Piibli kirjakohtale, mis räägib meie maailmas soolaks ja valguseks olemisest, olemaks kui "linn, mis asetseb mäe otsas." Kui ma seda arutelu meenutasin, leidsin ma, et ABC soovi üle tõsiselt mitte järele mõtlemine oleks silmakirjalik. Kui me tõmbaksime vastuvõtuks mahapandud vaiba Peter Jenningsil jalge alt, kes on Ameerika enimvaadatud uudistereportereid, siis ei puistaks me eriti palju soola laiali ega laseks valgusel eriti palju paista.

Päev pärast meie jaatavat vastust saabus meie ettevõttesse ABC uudistetoimetuse võttegrupp ñ kaameramehed Chicagost, produtsent New Yorgist ja Peggy Wehmeyer, korrespondent Dallasest.

Võtted

"Me peame viibima siin kaks päeva," ütles Peggy. "Võib juhtuda, et kolmeminutilise uudistelõigu jaoks peab meie võttegrupp filmima kuni viisteist tundi. Me peame nägema kogu teie tegevust, rääkima teie töötajatega, vestlema mõnede teie klientide ja varustajatega, samuti ümbruskonna inimestega. Me tahame rääkida teie tegutsemisviisidest ja tavadest. Me peame intervjuerima teid."

Tundsin, kuidas kõht krampi kiskus. "Õelge mulle veel kord, mida te otsite," laususin, pooleldi lootes, et nad muudavad meelt.

"Me mõistame, et te arvate, et teie usk on seotud sellega, mismoodi te äri teete," vastas Peggy. "Me tahaksime näha selle kohta tõendeid. Kuidas see mõjutab inimesi? Kuidas eristab see teid teistest ettevõtetest?"

Tagasiteed ei olnud. Me olime otsustanud selle riskantse, kuid põneva ettevõtmise lõpule viia ñ seada oma kompanii, oma uskumused ja oma reputatsioon ABC suurendusklaasi alla. Vaatamata mu kartustele tundsin ma, et teeme õigesti.

"Peggy," ütlesin ma, "oleme teiega väga avameelsed ñ näitame teile, mida te iganes näha tahate ja laseme teil rääkida kõigiga, kellega soovite. Aga ma tahan paluda üht teenet. Nagu te teate, võib praeguse hetke ja selle loo lõpliku versiooni vahel palju aset leida. Lugu võib välja tulla tosinal erineval viisil. Ma ei palu midagi muud, kui selle ausat ja tõetruud esitamist, kes me oleme ja mida me usume."

"John, ma teen oma parima," vastas Peggy. "Aga lõplik otsus jääb Peteri teha. Tema on mu boss ja tema juhib tegelikult saadet."

Saade

Õhtul, mil saade eetrisse läks, hoidsime koos abikaasa Wendyga hinge kinni, kui Peter Jennings vaatas oma kaheteistkümnemele miljonile nähtamatule vaatajale silma:

"Me alustame järjekordset "Päevakord Ameerika" hooaega ja me alustame seda septembrit koos oma religioonikorrespondendi Peggy Wehmeyeriga. Meile tundub, et kuhu sa neil päevil Ameerikas ka ei pöörduks, otsivad miljonid inimesed oma elule suuremat tähendust. Täna õhtul me keskendume Ameerika ärijuhtide kasvavale püüdele lasta oma isiklikul usul avaldada mõju ka oma kompaniidele. Teisisõnu, nad kasutavad Piiblit kui ärijuhti."

"Ohoh...algus on hea," ütlesin Wendyle, võttes diivanil sisse mugavama asendi.

Peggy hääl hakkas kommenteerima esimest lõiku:

Nancy Borer, monteerimiskonveieri tööline, võtab kuus kuud osalise tasuga emaduspuhkust. Sellele lisaks tegi ta tööandja erakordse pakkumise, et ta võib saada kolm aastat vabaks, et kasvatada lapsi. Eric Hess pani kokku õlipõleteid, kuni ta tööandja saatis ta kooli ja maksis kinni ta 1500-dollarilise õppemaksu. Nüüd on ta tehase ülevaataja.

Mees, kes andis need ebatavalised võimalused Nancy ja Ericule, on John Beckett, edukas Ohio tööstur, kes võtab oma tööd ja oma usku väga tõsiselt.

Siiani oli kõik hästi. Aga järgmise lõigu peale ma võpatasin. Ei, see ei olnud koduvideo. See oli riiklik televisioon ja ma vaatasin sellel teleekraanil endale näkku.

Otsekohe välgatas mu mõte tagasi Peggy tunniajalise intervjuu juurde minuga mu kontoris. Kui kaameramees paigutas mu särgiesisele mikrofonijuhet, rääkis Peggy Laura Nashi uuest raamatust "Usklikud äris", mida ta oli hommikusel lennul põgusalt lugenud. "See on suurepärase raamat!" oli ta öelnud. "See toob välja seitse ärikonflikti valdkonda, mis dr. Nash avastas, intervjuuerides kuutkümmet evangelikaalset ärim meest. Need on konfliktid usu elu ja praktilise ärimaailma vahel. Üks näide on konflikt majanduslikult raskel ajal alluvate eest hoolitsemise ja kasusaamise vahel."

Nägin seda tulemas: *Vean kihla, et ta esitab mulle küsimusi, mille uurimiseks kulus dr. Nashil kaks aastat ja ootab minult selgeid ja lühidaid vastuseid.*

Ja seda ta just tegigi!

Üks neid küsimusi oli puudutanud mu elu eesmärki. Kui ma seal saadet vaadates istusin, kuulsin ma vastust sellele küsimusele, mis oli pääsenud viimasesse lõiku: "Minu elu peamine missioon on tunda Jumala tahet ja seda teha."

Neelatasin valjult ja ütlesin Wendyle: "Oled just näinud imet. Kõikide nende segaste vastuste hulgast, mis ma selle pingelise intervjuu käigus andsin, on Peggy esile toonud mu elu peamise eesmärgi, kokku võetuna ühte lühikesse lausesse."

Ülejäänud uudistesasaade sujus imepäraselt. Kompanii usaldatavus, meie töötajate entusiasm ja meie põhiväärtuste tähtsus argipäeva tööelus esitati selgelt ja veenvalt.

Peggy lõpetas oma kommentaari tähelepanekuga, et meie ettevõtte ja üha kasvava äri tegelevate inimeste hulga jaoks "ei saa jäävat kasu mõõta dollarites...rahuldus tuleb sellisel moel äri rajamisest, kus ei müüda maha oma hinge."

Ebatavaliselt positiivne reportaazh tekitas vaatajates vastukaja ja nad andsid sellest ABC-le ka teada. Peggy helistas mulle tol õhtul, et öelda, et see programm oli ajendanud suurima arvu soovivaid telefonikõnesid, mis nende uudistesasaade iial oli saanud.

Meid pandi Peter Jenningsi suurendusklaasi alla. See, mis ta leidis, oli üks tootjafirma Põhja-Ohios, kuigi väga ebatäiuslik, kus usk ja töö ei välistanud üksteist, vaid said üsna hästi omavahel läbi.

Mida ta ei teadnud, kui ta tol õhtul oma saadet lõpetas, oli see, et just samal hetkel kummardas üks suurt kergendustunnet tundev firmaomanik oma abikaasa kohale, andis talle muski ja ütles: "Kallis, ma usun, et ma saan täna öösel magada."

Elukaaslased

NAD KASUTAVAD PIIBLIT kui ärijuhti." Selliselt võttis Peter Jennings kokku selle väikese, ent kasvava suuna Ameerika töökohtades. Tõsiasi, et meie kompanii on osa sellest suunast, valmistab head meelt. Ent see ei oleks nii sündinud, kui mu elu oleks mõnedel olulistel ristteedel pöördunud mujale.

Kasvasin üles Elyrias, Ohio osariigis ñ väikeses tööstuslinnas, mitte kaugel Clevelandist. Mu vanemad, kes mõlemad pärinevad Kanadast, kolisid sinna, kuna mu isale pakuti insenerikohta ühes küttetööstusega tegelevas firmas. Mina sündisin varsti peale seda, 1938. aastal. Neljakümnendate keskpaigaks oli mul kaks nooremat õde, Beverly ja Susan.

Isa ja ema olid väga põhimõttekindlad inimesed, kes väljendasid oma armastust osaliselt sellega, et kasvasid mu õdesid ja mind kõrgete standardite järgi. Kui me piiridest üle astusime, said nad sellest mingil kummalisel kombel kohe teada. Käisime üsna regulaarselt episkopaalkirikus, aga see tund pühapäeviti seisis mu ülejäänud maailmast suuresti lahus. Mu varases teismeeas kinkisid mu vanemad mulle kauni nahksete kaantega musta Piibli, mille leheküljed olid äärest kullatud. Käisin läbi mitte just kõige parema seltskonnaga ja ma arvan, et nad uskusid, et sellest on ehk abi.

Hakkasin heade kavatsustega lugema oma uut Piiblit, alustades 1. Moosese raamatu 1. peatükiga. (Kas mitte nii ei loeta raamatuid?) Aga kui ma jõudsin sugupuudeni ja Moosese poolt antud üksikasjaliste reeglite ja seadusteni, jäi lugemine soiku. Peagi leidsin ma, et see raamat ei oma suurt ühist mu sõpradest, õpingutest, kohtamistest ja spordist koosneva maailmaga. Seega oli mitmeks aastaks Piibliga lõpp.

Wendy

Siis, pärast mu esimest kolledzhiaastat, kohtasin ma suvel Wendy. See juhtus päeval, mil ma läksin ühte väikesesse Põhja-Kanada metsades asuva Algonquini pargi poekesse matkajate ja telkijate jaoks. Mul oli kavas osta piima ja ajaleht. Aga see kaunis noor Kanada tütarlaps, kes mind teenindas, ajas mind nii segi, et ma lahkusin poest, unustades täiesti ajalehe, mida olin läinud ostma.

Sain teada, et Wendy oli võtnud selle suvise müüjatöö selleks, et teenida õpperaha sügisel Toronto ülikooli astumiseks. Selgus, et meie perekondadel oli mõlemal suvemaja lähedalasuva Suitsu järve ääres. Minu esimesel külastusel ta perekonna suvemajja leidsin ma eest Wendy paadisillal päevitamas ja Piiblit lugemas.

Keegi ei loe puhkusel olles Piiblit! mõtlesin ma. Kuigi tema lugemismaterjali valik intrigeeris mind, ei olnud see mitte peamine asi, mis mind ligi tõmbas. Mind võlusid Wendy särasilmad, ta kütkestav naeratus ja ta loodusearmastus. Peagi leidsin ma, et olen võlutud ja hakkas armuma. Olen kindel, et mu vanemaid nii hämmastas kui ka lõbustas mu suur tahtmine käia terve ülejäänud suve poekeses sisseoste tegemas.

Kui ma sügisel Bostonisse tagasi pöördusin, alustades instituudis oma teist õpinguaastat insenerikuntnis, leidsin ma arvutuste ja füüsika juurde naasmise eriti raske olevat. Wendy mõlkus mul pidevalt meeles. Käisin iga päev hoolega kontrollimas, kas mulle ei ole kirja, otsides ta kirjadest väikseimatki vihjet selle kohta, et need tunded, mis mul on tema vastu, on vastastikused. Järgnevate jõulude ajal toimunud külaskäik ta koju Torontos kinnitas, et ka tema oli armumas ja sellest hetkest peale sai meievahelisest suhtest mu elu kõige tähtsam asi.

Me olime järgneva nelja aasta jooksul koos igal võimalusel, eriti suviti. Me pidasime sidet püsiva kirjavahetuse läbi, kus me jagasime avameelselt oma mõtteid ja tundeid (mida on kirja teel võib-olla lihtsam teha kui isiklikult). Üha kindlamaks muutuv väljavaade abielule näis tegevat kõik muu teisejärguliseks, aga me otsustasime vastu tahtmist, et meie mõlema jaoks on oluline enne lõpetada kolledzh.

Maxiga töötamine

Lõpetades 1960. aastal kooli võtsin ma vastu insenerikoha Lear-Romecis, mis oli mu kodulinnas asuv lennundusfirma. Seal töötasin ma Max Utterbacki käe all osakonnas, mis oli vastutav rakettide ja lennukite juhtimissüsteemide kavandamise ja väljaarendamise eest. Max oli rohkem kui ülemus, ta oli mentor. Me pidasime temaga tundide kaupa nõu, kuidas me võiksime kasutada väga väikeseid elektrilaenguid, et asetada kohale massiivseid kandemootoreid, mida kasutati kosmoserakettide üleslennutamiseks täpselt määratletud sihtmärkide poole kosmoses. Aga meie vestlused olid rohkem kui vaid tehnikaalased. Tänu Maxi kogemustele ja tarkusele omandasin ma selgemat arusaamist sellest, millist rolli mängivad usaldusväärsus ja aus käitumine nii suurtes kui ka väikestes ärilistes otsustustes. Max oli üles kasvanud kodus, kus respekteriti Piiblit ja kus seda regulaarselt loeti ning ma kahtlustasin, et ta tugevad eetilised tõekspidamised ja terve mõistus olid mingil moel Piibli mõju tagajärg.

Me abiellusime Wendyga mõned kuud pärast ta lõpetamist 1961. aastal. Oma hilissuvistel mesinädalatel pöördusime tagasi oma paljuarmastatud Algonquini rahvusparki, sel korral seitsmekümne viie miilisele kanuumatkale, sõudes üle kõrvaliste järvede ja läbides kaljuseid ühendusteid.

Me seadsime endid sisse ühte tagasihoidlikku korterisse Elyrias, mitte kaugel mu töökohast. Wendy palgati kohalikes algastme koolides õpetama prantsuse keelt. Liitusime oma kogukonna väikese orkestri viiulirühmaga ja käisime kohalikus episkopaalkirikus. Elasime mu vanemate läheduses ja saime neid tihti näha. Aasta pärast meie abiellumist sündis meie esimene laps Kirsten. Kokkuvõttes olime veendunud, et elu ei saa enam palju täiuslikum olla. Meie jaoks oli Ohiosse tulnud idülliline õnnela, vähemalt mõneks ajaks.

Taas see salapärane raamat

Kurameerimise ja abieliu algpäevil panin ma tähele, et Wendy luges edasi oma kulunud Piiblit. Aga hoolimata tema eeskujust ei olnud ma lihtsalt suuteline näitama üles erilist innukust selle salapärase raamatu vastu. Proovisin aeg-ajalt, pühkides tolmu sellelt uhkelt köitelt, mille mu vanemad mulle olid andnud, aga see tundus nii elukauge. Panin ta ikka ja jälle kõrvale. Pöördepunkt tuli lõpuks väljakutse kujul.

Ühe sõbra kutsel võtsime Wendyga koos osa seminarist, mida juhatas kõneleja, kes rajas oma õpetuse piibellikele põhimõtetele ja nende rakendamisele igapäevaelus. Ta esitas seminarist osavõtjatele väljakutse: "Ma tahaksin teil paluda teha üht asja," ütles ta. "Ma palun, et te annaksite ühe lubaduse, mis jääks teie ja Isanda vahele ñ et te loete iga päev vähemalt viis minutit Piiblit."

Mulle meeldivad väljakutsed ja ma võtsin selle vastu.

Algul oli igapäevane Piibli lugemine rohkem distsipliini nõudev. Vahel pugesisin ma voodisse ja mõistsin äkki: "Oh, unustasin täna lugeda." Tuli pandi põlema ja hambaorgid pandi silmalauge üleval hoidma. Ja lugemine kestis kohusetundlikult edasi. Erinevalt varasematest püüetest, mil ma alustasin Vana Testamendiga, leidsin ma, et palju asjakohasem on lugeda Uue Testamendi evangeeliume ja kirju. Aja- pikku asendus distsipliin rõõmuga. Kui ma hakkasin lugema Pühakirja esimese asjana hommikul (viisin oma tavapärase tegevuse sellisesse aega, kus olin kõige erksam), siis ei hoidnud see mitte üksnes hambaorke kokku, vaid aitas mul toita mõistust ja vaimu terveks päevaks.

Üllataval kombel hakkas mu vanematelt saadud must Piibel, mis nii kauaks unarusse oli jäetud, elama. Leidsin hämmastusega, kui sageli miski, mida äsja olin lugenud, puudutas mu ees seisvat olukorda. Peaaegu märkamatult hakkasin ma asjade peale teisiti vaatama, kui Piiblist pärinevad arusaamad ja mõisted hakkasid kujundama mu mõtteid ja hoiakuid. Ma ei osanud aimatagi, kui õigeaegne see Piiblist saadav uus abi tegelikult on, sest meie väike idülliline õnnela oli kokku varisemas. Meid ootasid ees väljakutsed, mis panid meid vaaruma ja panid mind otsima põhjapanevaid vastuseid peadmurdvatele küsimustele.

Häda õnnelas

MU ISA KUTSE asuda tööle ta väikeses tootjafirmas tuli mulle täieliku üllatusena. See juhtus ühel õhtul, kui me olime Wendyga mu vanematekodus lõunasöögil. "John," ütles mu isa asjalikult, "Fitz on olnud üle kahekümne viie aasta mu äripartner. Ta läheb varsti pensionile. Kas sa tahaksid minuga koos seda äri ajama hakata?" Olin samamoodi üllatunud oma vastusest: "Isa, ma ei ole tegelikult selle üle eriti mõelnud, aga minu meelest kõlab see väga hästi. Jah, ma oleksin väga rõõmus, kui võiksin seda sinuga koos teha."

Mööndavasti olid mul ka omad kahtlused kõrgtehnoloogilise lennukitööstuse veetlusest loobumise suhtes. Kosmose uurimine oli tehnoloogia esirinnas ja oli põnev olnud üle kolme aasta selle keskel olla. Selle vastandina teadsin ma, et R.W. Beckett korporatsioonil olid vaid mõned kliendid, seal töötas ainult kaksteist inimest ja ta oli aastate jooksul vaevalt üle elanud mitmed rasked võitlused. Aga väljavaatele töötada koos isaga oli raske vastu panna. Mu isa oli alustanud seda äri kakskümmend viis aastat varem oma kodu keldris. 1937. aastal, suure majandusliku surutise kannul, oli isa ainus "kapital" olnud kindel tahe kavandada ja valmis ehitada kõrgekvaliteediline õlipõleti eramute ja tööstuslike küttesüsteemide tarvis. Kohe pärast seda puhkes II maailmasõda ja kriitilised tarbekaubad läksid sõjaliste vajaduste rahuldamiseks. Põletitootmine peatus. Et üle elada, hakkas kompanii tegelema majade soojusisolatsiooniga.

Sõjajärgsed aastad olid isa õlipõletiäri suurepäraseks, kuna majaomanikud läksid massiliselt üle kivisöelt õliküttele. 1951. aastal oli mu isa võimeline teostama eluaegse unistuse ja ehitada talle endale kuuluv tootmisüksus Elyriast veidi väljas asuvas atraktiivses maapaigas. Ent varsti andis maagaasitootjate poolt tulev konkurents end tugevasti tunda ja mitmeid aastaid ebales isa, mis puutus õlikütmise pikaajalisse perspektiivikusse. Aga siis, viiekümnendate lõpus, sai ta kartusest üle ja kavandas kangekaelse visadusega uue ja konkurentsivõimelisema õlipõleti. Aegamisi hakkas läbimüük kasvama. Ent isa teadis, kui ta palus mul 1963. aasta lõpus endale appi tulla, et tugeva äri ümberehitamine nõuab ta enda ja minu jaoks parimaid jõupingutusi. Aga me tervitasime seda väljakutset ja eriti võimalust koostööd teha. Olin põnevil, leides, et armastan esmaspäevi õlipõletitehases isegi rohkem kui lennunduses.

Õnnela kokkuvarisemine

Enne kui ma Beckettis tööd alustasin, vapustas maad uudis president John F. Kennedy mõrvamisest autokolonnis Dallas. Oli juhtunud midagi mõeldamatut ja üleöö tunnistasid inimesed üle terve planeedi selle arusaama vägivaldset lõppu, et me tõepoolest elasime õnnelas.

Õnnela varises kokku ka meie väikese perekonna jaoks, kui meie õnnelikku ja turvalist elu tabasid ridamisi löögid. Esiteks haigestus meie tütar gastroenteriiti, mis on soolehaigus, mille tagajärjeks on raskekujuline dehüdratsioon. Paljudele väikelastele on see surmav. Aga õnneks ja tänu suurepärasele arstibile jäi Kirsten ellu. Ent varsti jäi Wendy ema alla raskes ja valurikkas võitluses vähiga. Proua Hunt, armas ja andekas naine, oli oma suvemajas kukkunud, millest saadud seljavigastus tõi kaasa halvaloomulise kasvaja, mis lõpuks osutus surmavaks.

Hoolimata meid ümbritsevatest olukordadest tundsin isaga rõõmu koos töötamisest. Minust sai tema kogenud juhikae all usin õpilane. Ma kujutasin ette, kuidas ma eelolevatel aastatel ammutan nii palju kui võimalik ta tarkusest ja kogemustest. Võib-olla saab minust ühel päeval ta järglane ja aga ainult siis, kui nii tema kui ka mina selleks valmis oleme. See unistus purunes, kui mulle ühel külmal laupäevahommikul helistati kohalikust politsei ja oskonnast. Vapustusest keeletu ahmisin ma õhku, kui mulle teatati, et isa leiti autoroolile vajunult, ilmse südameataki ohver. *Kuidas saab see võimalik olla?* mõtlesin, peas

valitsemas täielik segadus. *Ta ju lihtsalt sõitis tööle! Me pidime tunni aja pärast alustama koos tööd selle uue projekti kallal...*

Isa oli kuuskümmend seitse, näiliselt hea tervise juures. Ta armastas oma tööd ja ma usun, et kui talle oleks antud valida, oleks ta eelistanud lahkuda just nii, nagu ta seda ka tegi ñ "saapad jalas". Aga mulle oli kahekümne kuue aastasena uudis tema surmast ootamatu reaalsus, millega ma ei osanud kuidagi midagi ette võtta.

Sain hiljem teistelt teada, kuivõrd isa oli lootnud, et minust saab tema järglane, kuigi ta ei olnud seda saladust kunagi reetnud. Ta oli selles asjas niivõrd peenetundeline, et ma oleksin kergesti võinud mööda panna ja isegi ta kutsele tulla tema juurde tööle eiga vastata.

Kujunes nii, et see aasta, mil me töötasime isaga kõrvuti, oli mu lootustäratavas karjääris kõige tähelepanuväärsem.

Selle lühikese perioodi jooksul muutus mu arusaam temast kui valjust distsipliinidust ja temast sai mentor ja sõber. Ta avas mulle oma südame ja avara mõistuse, õpetades mulle kuude jooksul seda, mis teistsugustes töötingimustes oleks võtnud aastaid. Ka kümne aasta pärast oleksin ma ikka veel tundnud aukartust ta tohutute võimete laiuse ja sügavuse ees, aga ühest aastast koos pidi piisama. Tema surm oli senini kõige tõsisem meeldetuletus selle kohta, et tulevik on ebakindel ja et ma vajan nendele väljakutsetele vastu astumiseks, mis mul kindla peale ees seisavad, mitte ainult minuga piirnevaid ressursse.

Tol ajal ei olnud mul erilist usku, millele toetuda. Olin just mõistma hakkamas, millist abi Piibel mulle võib pakkuda. Peale selle oli mu ainus side "jumaliku abiga" see usaldus, mis oli Wendyl ja mu emal ñ usaldus, et Jumal on kõikides asjades suveräänne, kaasa arvatud mu isa kaotus, millest oli raske aru saada.

Aga see usuraas, kuigi nõrguke, õhutas mind sirutama välja kandva abi järgi, mida ma vajasin. Astusin palvetamise alal arglikke samme, ilma mingi selgusetu, kas ja kuidas need palved võiksid saada vastatud. Aga õnneks vastused tulid.

Julgustus kriisis

Esimene asi, mis mul õnnestus lahendada, oli segane küsimus ñ kas säilitada kompanii või müüa see maha. Pakkumisi osta Beckett korporatsiooni tuli suurematelt kompaniidelt ja ma tundsin, et pean neid tõsiselt võtma. Kui ma säilitan kompanii ja see läheb pankrotti, siis tuleb võib-olla ohverdada kõik, mille nimel mu vanemad on töötanud, kaasa arvatud mu ema majanduslik heaolu.

Emä võttis algatuse selle mureküsimuse lahendamise eest enda kätte. "John," ütles ta, "ma olen kindel, et sa saad sellega hakkama. Ja isegi kui see ebaõnnestub, siis ära minu pärast muretse. Me oleme ka varem väga vähesega läbi saanud ja me võime seda taas teha, kui on vaja." Omades ta kindlat toetust ja vaikset sisetunnet, et kompanii säilitamine perekonnale on õige, otsustasin ma lükata pakkumised tagasi ja teha kõik, mis minust sõltub, et kompanii oleks edukas.

Teine kriitiline küsimus lahenes tänu kinnitusele, mille me saime ilma, et oleksime seda taotlenud. Meie kõige suurema kliendifirma tehniline direktor väljendas selle kompanii kavatsust jätkata õlipõletite ostmist meilt. Ta kompanii oleks kergesti võinud otsustada osta põleteid üksipuha millistelt teistelt suurematelt ja stabiilsematelt varustajatelt. Isegi praegu on raske lõpuni mõista, milline oleks olnud mõju, kui me oleksime ilma jäänud sellest võtmekontost, mis kujutas kahte kolmandikku meie ärist. See oleks väga hästi võinud tähendada Becketti korporatsiooni lõppu.

Järgmine vastus mu kõhklevatele, aga tõsistele abipalvetele tuli ühe isiku näol, kelleks oli Bob Cook. Algusest peale mõistsin ma, et vajan võtmeametnikku, kes aitaks äri ülal hoida ja tugevdada. Bob täitis selle koha suurepäraselt ja temast sai varsti meie asepresident. Me oleme koos välja kujundanud omavahelise tiheda suhte, mis nüüdseks on kestnud üle kolme aastakümne.

Ma imestasin, kui ma mõistsin, et kontrastina isa kaotuse sügavusele olime vaid mõne nädala jooksul saanud sellist abi, sellised spetsiifilised vajadused olid täitunud. *Nüüd on küll*

kõige raskem seljataga, mäletan, et mõtlesin. Vaatamata kõigele sellele, mis on sündinud, võime täie energiaga asuda äri ülesehitamisele.

Aga kummalisel kombel sattusime mõne kuu pärast järjekordsesse kriisiolukorda.

Tuleproov

TELEFON HELISES kell kaks öösel.

"Siin North Ridgeville'i tuletõrjekomando. Teie vabriku katus on kuuemeetristes leekides. Oleme kutsunud appi vabatahtlikud, aga nad ei tunne teie vabrikut. Kas seal on midagi sellist, mis võib plahvatada?"

Raputasin ennast. Oli see halb unenägu? Helistaja kordas küsimust ja ma mõistsin, et see ei olnud unenägu. Kompanii oli tõesti leekides. Kui ma mõni minut hiljem kohale jõudsin, olin ma hämmingus. Meie ladu oli leekidesse mattunud. Mu esimene reaktsioon, peaaegu automaatne, oli sisse minna.

Tuletõrjujad järgnesid mulle vastumeelselt jubedasse kibedat suitsu täis pimedusse, kus ma näitasin neile kätte kõige olulisemad ukseavad ja paigad, kus hoiti plahvatusohtlike aineid. Leegid olid nüüdseks hävitanud suurema jao metallist laohoonest ja suundusid puukatusega tootmiskompleksi poole. Kui see ka maha põleb, koos kõigi masinate ja seadmetega, siis on meie äril lõpp, teadsin ma. Siis saaksid teoks mu suurimad hirmud, mis olid seotud mu otsusega pida kompanii perekonna valduses.

Liikusime hoone etteotsa, tehes endile teed läbi hõõguvate papihunnikute ja sulanud kamakate, mis olid olnud pressitud alumiiniumist õlipõletite kaitseümbrised. Kui me suudaksime leegid tagasi tõrjuda, siis ehk õnnestuks päästa tehas ja kontoriruumid. See oli meie ainus lootus. Kahe tunni pärast, mis tundusid igavikuna, saime aru, et me võidame. Suur tuli oli kustutatud ja ka väikesed tulekolded said likvideeritud.

Kui hommikust taevast valgustasid esimesed päikesekiired, tuli nähtavale hävingu kogu ulatus. See oli kohutav. Laeisolatsiooni põlenud jäänused rippusid nagu mustad stalaktiidid paljastunud terastalade ümber, mis omakorda olid tohtus kuumuses keerdu tõmbunud nagu lagritsapulgad. Plastmassdetailid olid muutunud tillukesteks ñ kuumuse käes kokku tõmbunud, säilitades vaid osa algsest suurusest. Praht, mille algset päritolu oli võimatu kindlaks teha, lebas suurte suitsevate hunnikute näol kõikjal üle terve põranda ja kirbe, silmadesse sööbiv vine oli tunginud igale poole.

Kõrvetada saanud, aga ikka jalul

Kui lähedal me olime seisnud kompanii täielikule hävingule sai selgeks, kui me uurisime peamise tootmisüksuse katusekonstruktsiooni söestunud puittalaseid. Tuli oli levinud laost vabrikusse, ent olulise tähtsusega masinad olid siiski töökorras, ehkki kaetud inetu pruuni tõrvaga. Kartoteegid ja tähtsad paberid olid kõik alles, kuigi jäle suits oli jätnud oma kirbe jälje kõikjale. Tänu töötajate innukatele pingutustele, kes töötasid vahetustes ööpäev läbi ja varustajatele, kes meie kiireloomuliste tellimuste täitmiseks oma jõud ühendasid, suutsime õigeaegselt täita viimase kui ühe lepingu, mis olime klientidega sõlminud. Me vajasisime imet ja selle me ka saime!

Ma õppisin, et elusaatus avaldub selliselt ñ hetkedes, imedes. Ühel hetkel, surm. Teisel, põrgu. Aga sealsamas hoolekanne ñ lootus ka kõige pimedamal tunnil. Imed. Elu, kui sellest saab halastamatu alasi, millel õppetunde pähe taotakse, võib muserdada ja masendada, aga seesama alasi võib ka iseloomu sepihõõmida ja lootust tuua.

Minu jaoks muutus äri käigushoidmine millekski enamaks majanduslikust vajadusest. Sellest sai eesmärk omaette. Ma ei mõistnud seda algul. Aga isa surm, seejärel tulekahju, veensid mind, et see äritegevus peab jätkuma. Tüür oli antud minu kätte. Mis põhjusel ja mis oli kompanii eesmärk, see ei olnudki hetkel nii oluline. Kuigi need kogemused olid olnud valulised, tõid nad endaga kaasa suuremate tõdede mõistmise. Need olid tõded, mis olid selle eesmärgi saavutamisel olulise tähtsusega.

Üks sellesama kõnemehe mõttevälgatus, kes oli mulle ka esitanud väljakutse Piibli uurimiseks, aitas mul selgemini mõista, kuidas Jumal mu elus tegutses:

Piiblis on palju sellist, mis ei omanda meie jaoks enne mõtet, kui me ei lähe läbi nendest kogemustest, mille suhtes nad tarkust jagavad. Sel põhjusel lasi Jumal kõigil oma sulastel Pühakirjas konfliktsetest olukordadest läbi minna ja see on ka põhjus, miks meie nendest läbi läheme.

Mäe teine külg

Raskused, mida olin kogenud, andsid mulle järk-järgult arusaamist Piiblist ja sellest, kuidas Jumal meie elus tegutseb. Ja ma omandasin väärtuslikke õppetunde.

Isa surm, kuigi see tundus nii enneaegne, andis mulle tõe, arendamiseks sõltuvust Jumalast viisidel, mis ei oleks varem võimalikud olnud. See murranguline sündmus kiirendas ilmselt mu küpsemisprotsessi mitme aasta võrra, aidates mul õppida palvetama ja Jumalat üha rohkem usaldama, rääkimata kohapeal toimuvatest kiirkursustest rahaasjades, turustamises, suhetes töötajatega ja vabrikutöö korraldamises, mis olid kompanii töö jätkumiseks olulise tähtsusega.

Laastav tulekahju aitas mul ka mõista, et me ei peaks ajalikes asjades liiga kindlaks muutuma. Ma sain aru, et tehased, masinad ja isegi kliendid võivad täna olemas olla ja homme kadunud, nii nagu ka kodud, pangaarved ja sõbrad. Me võime üles seada sprinklersüsteemi (ja seda me ka tegime!), kindlustada end suuremal määral ja kaitsta end igal muul viisil. Aga mu veendumus kasvas, et Jumal on elu määranud olema sellise, et me ei ole ilma temata kunagi täiesti kindlad.

Nendel rasketel aegadel leidsin ma Õpetussõnade raamatust salmi, mis aitas mul keskenduda õigetele asjadele. See kõlas nii: "Looda Jehoova peale kõigest südamest ja ära toetu omaenese mõistusele! Õpi teda tundma kõigil oma teedel, siis ta teeb su teerajad tasaseks!" Ma mõistsin, et kui ma annan oma teed veel enam Jumala kätte, valvab ta minu ja selle üle, mis mulle on kallis.

Ta hämmastav hool sai veel enam ilmsiks ühes vahejuhtumis, mis leidis aset tulekahjule järgnenud suvel.

Kaltsunuku suurim lend

Carolyn, meie teine laps, oli sündinud isa surma ja tulekahju vahelisel perioodil. Ta oli sel ajal aastane, kui järgnev sündmus aset leidis. Ma värisen ikka veel veidi, kui meenutan juhtunut. Me sõitsime koos Wendy isaga, kes selleks ajaks oli leseks jäänud, oma Põhja-Kanadas asuvasse suvemajja. Tal oli uus auto ja me ei teadnud, mismoodi ukسلukud töötavad. Me mõtlesime kõik, et tagumised ukسلed on lukus.

Kui me kihutasime mööda Kanada kiirteed, mängis Carolyn rahulikult tagaistmel (tollal ei tundud veel laste autoistmeid) pehme, isetehtud kaltsunukuga, milleks oli vanu nailonsukke täistopitud padi. Meie kohkumuseks nägime, kuidas tagauks lahti lendas ja Carolyn teele paiskus.

Õnnekombel olime just jõudnud maantee asfalteerimata lõigule, mida remonditi, mis oli sündinud meid kiirust kõvasti maha võtma. Carolyn lendas vastu kõvakstambitud mulda, hoides kinni oma kaltsunukust, mis imelisel kombel pehmendas lööki. Mõni hetk hiljem tõstsime ta kätele, leides, et ta õrn ihu ei olnud õieti kriimustadagi saanud.

Iga kord, kui me sellele mõtleme, hämmastab meid see, et terve selle kahesajameilise teekonna vältel, kus me vaid ühe miili ulatuses ei kihutanud, üks just siis lahti läks. Me ei olnud kunagi varem sellisel dramaatilisel viisil näinud jumalikkude kaitset.

Loomulikult olime pärast seda lukkudega palju hoolsamad, aga mis veel tähtsam, me saime taas ühe tõendi selle kohta, et oma teede usaldamine Isanda kätte ei olnud mitte üksnes religioosne harjutus, vaid midagi väga praktilist ja mõistlikku. Põhjustel, mis meie jaoks ei olnud arusaadavad, aitas ta meid tõepoolest eluteel, tegutsedes meie ümber paljudel meie jaoks nähtamatutel viisidel.

Tundus, otsekui oleks üks nähtamatu käsi mängus olnud.

Nähtamatu käsi

ADAM SMITH, KELLE AJALOO LINE TEOS *The Wealth of Nations* kirjastati 1776. aastal, ütles, et kogu inimkonna majanduslikku tegevust juhib üks "nähtamatu käsi". Ainult majandust? Tõendeid selle kohta, et see maksimum on liiga piiratud, kogunes jätkuvalt. Üha selgemaks sai see, et tervet meie elu juhib üks nähtamatu käsi. Vähemalt need sündmused, mis nii ähvardavalt olid äkki mu abielu algstaadiumis ja ärikarjääri alguses aset leidnud, näisid mõista andvat, et mu elusuunda kujundas üks raskesti tajutav kõikehõlmav mõju n Jumala nähtamatu käsi.

See mõju oli esimest korda avaldunud keskkooli lõpus, kui ma hakkasin kolledzhisse taotlema. Nägin kaht võimalust. Üks oli Kenyoni kolledzh, Ohios paiknev humanitaarkallakuga kool, mille juures asus episkopaalne seminar. Ma mõtlesin, et kui ma seal õppima asun, võin ma pärast seminari edasi minna, jättes niiviisi ukse lahti mingit laadi kirikuõpetajaametile. Teine võimalus oli hoopis erinev. Selleks oli astuda MITi, mis oli riigi tippkoole inseneriteaduse alal. Sinna sissesaamine oleks tähendanud suunavõttu ärialasele karjäärile.

Kuigi ma tundsin, et jumalasalase töö oleks kuidagi "õige" asi, mida teha (ärge küsige minult miks), hoidus mu süda tegelikult ärialase karjääri poole. Mu isa oli lõpetanud Toronto ülikooli elektriinsenerina ja oma sisimas tahtsin ka mina inseneriks saada. Avaldusi posti pannes olin ma lõpptulemuse üle kõike muud kui kindel. Kui kolledzh ja karjäär on tõesti omavahel seotud, siis annavad nendest kahest kolledzhist saadud vastused mu elutööle suuna. Ootasin ärevusega vastuseid.

Millist teed minna?

Kõigepealt tuli vastus Kenyoni käest: tingimusteta vastu võetud. Olin rõõmus, aga mitte ülevoolavalt. Kas on võimalik, et mind võetakse ka MITi vastu, mis oli mu esimene valik? Ma teadsin, et konkurents kohtade pärast on kõva, nii nagu igal pool mujalgi. Läks mööda nädal, siis kuu, kuus nädalat ja ikka ei olnud vastust. Siis see juhtus. Olin sel päeval kodus, kui kirjandja tõi kauaoodatud ümbriku, millel oli saatja aadressiks: Massachusettsi Tehnoloogiainstituut, Cambridge, Massachusetts.

Hinge kinni hoides avasin kirja. Kui mu silmad langesid sõnale "vastuvõtt", tuli mu suust nii vali rõõmuhüüd, et see kajas läbi terve maja, nii et ema tuli tõtates kohale. Sellest polnud midagi, et vastuvõtu tingimuseks oli see, et ma esimesel semestril pean saavutama küllalt kõrge hinnetetaseme. Ma olin vastu võetud. Otsustasin, et mitte miski ei takista mind insenerina lõpetamast. Minu karjäärirada viis vähemalt tol hetkel inseneriteaduse ja mitte jumalariigitöö poole. See oligi see nähtamatu käsi, mis mind juhtis. Igatahes olin ma sellel 1956. aasta maipäeval Elyria keskkooli kõige õnnelikum abiturient.

Ent juba kolledzhis olles jätkusid teatud määral mu vaimsed otsingud n käisin regulaarselt kirikus ja leidsin end osalemas elavates religioossetes vaidlustes, kaitstes ideed kõikvæelisest Jumalast. Pidasin ennast kõrge moraalliga inimeseks. Hoidusin sekeldustest, vähemasti tõsisemat laadi.

Nuhtlus

Aga ma olin ka ettevaatlik, eriti sellise suuna suhtes, mida esindas üks Dave'i nimeline klassikaaslane. Dave rääkis mulle muudkui, et ma pean "uuesti sündima", kasutades terminoloogiat, mis oli võõras mu episkopaalsele kasvatusesele. Ta "lihtsalt juhtus" regulaarselt olema ristmikul, kus ma alustasin oma igapäevast kümneminutilist jalutuskäiku üle Charles'i jõe silla, mis ühendas Bostonit, kus ma elasin Sigma Chi üliõpilasühingu majas, Cambridge'iga, kus asus ülikoolilinnak. Nii palju kui ma püüdsin, ei suutnud ma vältida ei Dave'i ega neid ärritavaid vestlusi, mis läksid kohe lahti kui meie teed kokku puutusid.

Lühidalt öeldes ei ostnud ma seda, mida Dave müüs. Ta jättis mulle kitsarinnalise, religioosse ja tüütu inimese mulje. Ta näis olevat kinni mingis vormelis ja mul oli vastuargument kõikidele ta kenasti pakitud teooriatele.

Kuulsin mõningaid Dave'i vormeleid esitatavat taas, kui ühel mu kolledzhiõpingute hilisemal aastal viis uudishimu mind ühel õhtul evangeelse krusaadi koosolekule. Selle lõpus sammusin ma lava ette, kus üks nõustaja hakkas mulle näitama Piibli kirjakohti. Ta ütles: "Selline on Piibli mudel elu muutmiseks. Johannese 3: 16 ütleb... ja Roomlastele 10. peatükis..." Aga ma ei ostnud ikka veel. See tundus liiga lihtne. Siia oli kaasatud usk ja usk ei näinud intellektiga kokku sobivat.

Vaatamata sellele, et ma ei olnud valmis sellist lähenemisviisi tunnistama, pidasin end vaimselt avatud inimeseks ja tundsin Jumala ees teatud aukartust. Ma isegi mõtlesin taas, et kas ei peaks ma kaalutlema mingit vahetumat jumalariigitoo laadi, vähemasti mõneks ajaks. Kas ei oleks see pealegi väarikam kui lihtsalt sekulaarsesse tööalasesse karjääri sukeldumine?

Nüüd ma tean! mäletan end mõtlevat. *Olen saanud kaks aastat reservohvitseride väljaõpet. Hakkam õige õhujõudude kaplaniks.* See kõlas õilistavalt ja nooblilt. Nii läksin dr. Theodore Ferrise kõnetundi, kes oli Bostoni Kolmainu episkopaalkiriku kõneosav pastor, kus ma enamalt jaolt pühapäeviti käisin.

"John," toonitas ta, "ma ei soovita mitte mingit laadi teenistusse asumist enne, kui sa tõeliselt tunned, et sa oled sellesse kutsutud. Oota seda kutset. Kui see on tõeline, siis tunned sa selle ära."

Varsti hakkasid tööintervjuud pihta. Seattleis asuv Boeing oli esimene, kes pakkus kohta. Sellele järgnes pakkumine palju väiksemalt lennundusalaselt firmalt linnas, kus olin üles kasvanud ñ kompanii, kus olin möödunud suvel töötanud laboratooriumitehnikuna. Seal kohta vastu võttes ei saaks ma mitte üksnes oma vanemate juures elada, vaid ma oleksin ka ainult kolmesaja miili kaugusel Wendyst, kes ikka veel käis Toronto ülikoolis.

Otsustasin tööle asuda Learis, kus oli see väiksem firma. Dr. Ferrise tark nõu aitas mul puhta südametunnistusega valida äriiline suund. Mul lihtsalt ei olnud tugevat tunnet, et olen kutsutud teenistusse ja oleks olnud vale püüda seda ise tekitada. Nii sai minu kutsetunnuseks episkopaalse missarüü asemel arvutuslükati. Nähtamatu käsi tegutses ñ kujundades ja juhtides mu samme.

Elav reaalsus

Tagasi vaadates mõistan ma, et kolledzhis veedetud ja neile järgnenud aastate jooksul olid mu vaimsed kontsad liialt maasse surutud ja ma seisin vastu erinevatele viisidele, mille läbi Jumal üha enam püüdis mind enesega sügavamasse vahekorda tõmmata. (Ma olen nii tänulik, et ta ei löönud minu puhul käega.) Kuigi palju sellest, mida ma nende kolledzhi aastate jooksul olin kristluse esitlemisel kohanud, ei äratanud minus huvi, hakkasin ma nägema teistes, eriti Wendys ja ta perekonnas, et usk võib olla elav reaalsus. Nende jaoks ei olnud Jumal kusagil kaugel. Ta oli isiklik. Nad suhtlesid temaga kui lähedase sõbraga.

Wendy isa oli anglikaani jutlustaja, tegelikult teoloogilise seminari rektor. Ta ema oli aktiivne juht koguduses. Aga mitte nende positsioon ei avaldanud muljet. Seda tegi see loomulikkus, kuidas nende vaimsed vaated olid nende ülejäänud eluga põimunud. Nad näisid oma usku rõõmuga välja elavat ja selles hingavat.

Wendy oli mu parim näide. Ta elas tasast, ent veendunud usuelu. See ei olnud keeruline, küll aga siiras, teda ennast sügavalt rahuldav ja teisi võitvalt ligitõmbav. Nii vaatasin ma teda, imetlesin ja kaalutlesin. Aga ma ka võitlesin, ikka ja jälle mõeldes: *See usuasi ei allu loogikale ja ma ei kavatse panna oma aju riilile. Ma pean rohkem aru saama.*

Aastad möödusid, hõlmates mu esimese töökoha, meie perekonna teokssaamise ja need suured väljakutsed, mis tabasid mind meie perekonnafirma varajastel aastatel. Mu karjäär oli saanud kindla alguse ja oli edukas. Mul oli nii palju asju, mille eest tänulik olla! Ma pidin nõustuma nende tõenditega, mis näitasid, et Jumal on paljudel viisidel osaline mu elus ja

äris. Aga kuigi olin jõudmas kolmekümnendatesse eluaastatesse, olin ma ikka veel jäigalt vastu millelegi sellisele täielikult allumisele, mida ma ei saanud analüüsida ja mõistuslikult haarata. *Ma ei taha muutuda nende sarnaseks*, otsustasin, kohkudes tagasi ettekujutusest stereotüüpilise fundamentalistist kristlase kohta ñ pimesi aktsepteeriv, dogmaatiline, kujutlusvõimetu ja lihtsalt ebahuvitav. Kuidas ma küll võitlesin!

Aga iga aasta möödudes kasvas tunne, et ma olen vaimselt kuidagi ebatäiuslik. Jumala nähtamatu käsi tegi ikka veel tööd ñ müksates, innustades, julgustades mind nägema, et on midagi enamat.

Imeliselt soojenenud

JOHNS WESLEY, KES sügavalt mõjutas 18. sajandi elu Ameerikas ja kellest lähtus metodisti uskkond, väitis, et kui ta pani kogu oma lootuse Jeesusele Kristusele, siis tundis ta korraga, kuidas ta süda "imeliselt soojenes".

Ka minu jaoks tuli mu kahekümnendate eluaastate lõpus aeg, kus Jumal oma armus murdis läbi nendest kahtlustest, mis mul kõik need aastad olid olnud. Minupoolne oli tegelikult vaid valmisolek talle ruumi teha. Mul ei olnud tarvis oma elu ilusasti korda seada või puhtaks küürida, et ennast kuidagi vastuvõetavaks teha. Hoopis Jumal oli see, kes esimesed sammud astus, otsekui ulatades armastuses mulle käe.

Olen kindel, et selliseid momente oli olnud varemgi, kus Jumal oli püüdnud mind endale lähemale tõmmata. Aga lõpuks vastasin ma ta algatusele, pannes maha oma hirmud ja reservatsioonid. Kui ma varem olin vastu pannud, siis nüüd olin ma valmis temaga lähemat suhet omama. Tegelikult ütlesin ma lihtsalt: "Isand, ma usaldan sind ja tahan täielikult sulle kuuluda." Mõtlesin, *Kui kannatlik ta küll on olnud!*

Kui John Wesley rääkis imelikult soojaks minemisest, siis pidi see olema see, mida ta mõtles. Tundub, et tema jaoks tuli üks hetk ñ ja nüüd ka minu jaoks ñ mil leidis aset üks väga erilist laadi sündmus. Minu piiratud arusaamise jaoks oli see raskesti määratletav, aga ma usun, et Jumala jaoks oli see küllalt selge. Ma mõistsin, et ma ei ole enam mingi kaugel maal elav juhututtav. Mingil imelisel viisil oli minust saanud üks tema omadest ñ otsekui oleks minust saanud tema pere liige. Aastakümneid kestnud protsess oli kulmineerunud. Elusuuruse piltmõistatuse oluline tükki oli paika pandud.

On raske sõnades kirjeldada seda, mida ma tollal tundsin, aga see oli nagu võitlus, mis lõpuks läbi oli saanud. Nagu äikesetormile järgnev vaikus. Nagu väikene laps, kes on palavikus ja jääb ema kätel magama, ärgates tervena üles. Ma lõõgastusin ja naeratasin palju vabamalt. Inimesed panid seda tähele. Mu sees oli nüüd rõõm, mis oli midagi enam kui vaid õnnelik olemine. See oli terviklikkuse ja kindluse tunne.

Mõistsin möödaniikule mõeldes, et olin oma kolledzhiaegsele sõbrale Dave'ile ja hiljem evangelistile oma reageeringuga ülekohut teinud. Tol ajal ei tundunud see, mida nad pakkuda püüdsid, ahvatlev, nõudes ususammu tundmatusse ñ kaugemale sellest, mida ma suutsin oma silmadega näha või mõistusega täielikult haarata.

Aga nad omasid ja pakkusid mulle hindamatut tõetera: Jumalaga tõelise suhte omamine saab teoks teatud laadi surma, kus me loobume enda elu üle valitsemisest ja vanast eluviisist, ja seejärel uuesti sündimise läbi, kus me võtame vastu uue elu, mida meile pakutakse Jeesuse Kristuse läbi. Järeldasin, et just see ongi see, mida nad mõtlesid selle imeliku väljendiga *uuestisünd*. See ei olnud füüsiline, vaid vaimne.

Kelle äri?

Mu igapäevane elu oli nüüd teistsugune. Ma ei mõelnud eriti sellele, mida toob see pöördeline samm Jumala suunas kaasa mu töö jaoks. Ausalt öeldes oli kogu mu tähelepanu haaranud kõik see, mis minus vaimselt aset leidis.

Ent aja möödudes tõusid esile praktilised küsimused, mis ei olnudki nii erinevad varasematest. *Kas äri alal tegutsemine on tõesti mu kutsumus või on rohkem tegemist isikliku valikuga? Kas ei peaks ma mõtlema mõnele vahetumale teenistusvormile?* Ma tahtsin, et need tähtsad küsimused saaksid lahendatud ja seepärast otsustasin ma nad palveaineks muuta.

Vastused ei tulnud kohe. Aga ma kogesin enda üllatuseks, et mitu kuud hiljem küsiti minu käest väga olulist asja: oleksin ma valmis täielikult loobuma osalusest kompaniis ja järgima elus mõnd täiesti teistsugust suunda?

Ohoo! Ma ei tahtnud kuidagi sellist küsimust kuulda. Tõin esile oma parimad vastuväited, miks peaksin ma paigale jääma ñ et jätkata perekonnatraditsiooni, kanda hoolt ema ja pere

eest, rakendada oma tehnilisi ja ärialaseid oskusi. Aga ma sain aru, et tegu ei olnud läbirääkimistega. Jumal katsus hoopis läbi mu südant, uurides mu motiive. Pärast enese põhjalikku läbikatsumist vastasin ma sellele küsimusele, tehes võib-olla raskeima otsuse, mis ma iganes teinud olen ñ otsuse anda Jumalale üle oma tulevik ja kõik, mis ma omasin, kaasa arvatud kompanii. Ütlesin kokku võttes nii: "See äri ei saa üheaegselt olla minu ja sinu oma. Ma ei taha sellest või millestki muust kinni hoida, kui sina seda ei soovi. Kui sa tahad, et ma sellest ametist loobuksin ja teeksin midagi muud, siis olen ma valmis ñ valmis usaldama sinu kätte kompanii ja enda tuleviku, olgu see siis milline tahes."

Selle otsuse tagajärjeks oli tõeline pöördepunkt mu elus.

Tundus, nagu oleks Jumalal olnud vaja teada, et ma olen valmis talle kõik oma elus täielikult üle andma, kaasa arvatud mu töö. Vastus oli irooniline, aga tore ñ kindlus ja selgus, et ma olen seal, kus ma olema pean ñ äris. Jumal oleks mulle nagu öelnud: "John, mul oli vaja teada, et sa oled valmis mulle järgnema, kuhu iganes vaja. Aga praegu oled sa seal, kus ma tahan, et sa oleksid. Olen sind kutsunud äri tegema."

Ma ei suutnud meenutada aega, mil ma oleks tugevamini tundnud tema rahu ja heakskiitu.

Usu ühendus

See kogemus, kus ma andsin kõik üle Jumala kätte ja kus tema andis selle taas minu hoolde tagasi, andis mulle oma tööst arusaamisest ja sellele pühendumisel täiesti uue mõõtme. Ma ei olnud enam selles ebakindlas olukorras, kus ma lootsin, et ehk teen ma õiget asja. Seeasemel tajusin ma tugevamini kui kunagi varem, et olen õiges kohas ja mu elul on eesmärk. Et ma pean tegema just seda, mida ma teen. Kadunud olid kahtlused, et ma ei täida seda eesmärki, mis Jumal on mu elule andnud.

Ent päevakorda kerkis üks teine tülikas küsimus: kuidas ühendada oma usk tööga? Ringi vaadates leidsin ma väga vähe tööendeid selle kohta, et usuinimesed võtaksid oma usu tööle kaasa. Nende kaks maailma seisid omavahel lahus. Ausalt öeldes pidin ma tunnistama, et ega minagi teistsugune olnud. Pühapäevad olid pühapäevad, millest ülejäänud nädal oli enamalt jaolt eraldatud, toimides teistsuguste eeskirjade järgi. *Kas need kaks maailma, mis tunduvad nii erinevad olevat, võiksid kunagi ühte sulada?* tundsin ma huvi. Ma ei mõistnud tollal, kui olulise tähtsusega küsimus see on ja kui moonutatud on see vastus, mille kaasaegne ühiskond sellele on andnud.

Kaks maailma või üks?

SEDAVÕRD, KUIVÕRD MU PÕÖRDUMISE poolt algatatud muutumisprotsess mu mõistuses ja vaimus süvenes, mõistsin ma, et mu mõtlemises laius selle uue usumõõtme ja ta igapäevatoos rakendamise vahel suur kuristik. Tõsi, ma mõistsin, et mõned kirjakohtad võivad anda juhtimist ja tuua tröösti tööga seotud olukordades. Aga üldiselt leidsin ma end elavat kahes eraldiseisvas maailmas. Mõlemas leidis aset märkimisväärne kasv, aga see ei olnud omavahel eriti seotud.

Tol ajal, kuuekümnendate lõpus, olid mõned põhimised ärilised otsused teinud võimalikuks meie pideva kasvu. Tegelikult kasvas Beckett'i korporatsioon iga aastaga. Ja kasvas nii, et järgneva kahe aastakümne vältel ületas meie kasvumäär kokkuvõetult 20 protsenti. Seda kasvu aitasid toita olulise tähtsusega otsused n andeka personali palkamine müügi- ja konstrueerimisosakonda, turustuspüüete taaskoondamine suurtele õlifirmadele, edasimüüjate ja levivõrgustiku väljakujundamine, uue põlvkonna kütusesäästlike põletite väljaarendamine ja meie tehase sisustuse ja tootmisvahendite laiendamine ning moderniseerimine.

Me laenasime kasvu finantseerimiseks palju ja meil õnnestus pidevalt saada sellisel määral sularaha, et võisime ennetähtaegselt oma võla tagasi maksta. Olime väike kala suures tiigis, aga meie tehnoloogia, hea klienditeenindus ja -toetus tõi meile üha suuremat tunnustust. Meie meeskond oli nooruslik ja pealetungiv, valmis riskima. Aja jooksul said selle eelised ilmsiks.

Kodune rinne

Mu äritegevus oli rõõmupakkuv, aga sellel ei olnud suurt sidet väljaspool tööaega toimuvaga. 1967. aastal, kui minu suhe Isandaga oli just saavutamas uut mõõdet, sündis meie kolmas laps ja esimene poeg, Kevin. Mõned aastad hiljem sündis meie kolmas tütar, Catherine. Me olime Wendyga täielikult pühendunud oma neljale kallile lapsele, aga sellel dünaamilisel ajajärgul ei ületanud miski mu igatsust vaimselt kasvada. Ma arvan, et olin veidi taime moodi, mis just on võrsunud ja teatud perioodi vältel tuli üks kasv teise järel esile.

Käisime Wendyga arvukatel kristlikel õpetuslikel seminaridel ja isegi aitasime neid spondeerida. See kiirendas meie usu kasvu ja aitas sellel tugevamaks muutuda. Kogunesime kodudes väikestes "rakugruppides", et olla osaduses. Avastasime üha kasvava arvu häid raamatuid kristlaste kohta, kes olid ühiskonnas mõjukad. Nähes oma sõprade keskel suurt huvi sellist laadi kirjanduse vastu, sain ma õhutust mitmete teiste ärimestega ühiselt rajada kristlik raamatupood, mis aastaid teenis Clevelandi ümbrust piibellike raamatutega ning õpetuslike materjalidega audios ja videos.

Leidsin üha enam, et Piiblist on saanud mu peamine vaimne eluallikas. Otsus seda iga päev lugeda kandis head vilja, tuues kaasa mu mõtlemise järk-järgulise uuenemise. Aga ma ei olnud ikka veel jõudnud äratundmisele, et Piibli sügavad tõed on otseses seoses mu tööga ja võivad aidata kaasa meie kompanii tegutsemisviiside ja käitumisjoonte väljakujundamisel.

Samuti ei mõistnud ma, et Isand ise, keda ma üha paremini tundma õppisin, tahaks tegelikult juhtida mu mõtteid ja tegusid väga praktilistes äriasjades, kui ma laseksin tal seda teha. Ent ei läinud kaua, kui kompaniis küpses üks olukord, mis raputas mind läbi ja pani mind palju vahetumalt Isanda poole pöörduma.

Äratushüüd

Olin kasvanud üles arusaamisega, mis suuresti pärines mu isalt, et kompaniidele ja nende töölistele on parem olla väljaspool ametiühinguid. Aga ma teadsin ka seda, et meie võimalused selliseid otsuseid mõjutada olid piiratud n töötajad olid seaduse järgi vabad

organiseeruma või ühinema mõne tööliste organisatsiooniga, kui nad nii soovisid. Kui ma mõtlesin sellisele võimalusele meie kompaniis, oli mu reaktsiooniks alati kohutav hirm. Ühel päeval tabas meid see, mida ma kartsin.

Kui minuni jõudis uudis, et organiseerumispüüe on käimas, muutus see hirm oma tugevuses peaaegu halvavaks. Seejärel muutus hirm vihaks ñ vihaks, et mõned meie töötajatest on valinud sellise asjade käigu, selle asemel et oma muredest meie juhtkonnaga rääkida. Varsti muutus viha kaineks arusaamiseks, et me peame tegutsema, targalt kuid otsustavalt, kui me tahame loota jääda ametiühinguvabaks.

Kampaania

Otsisin üles ühe kohaliku advokaadi tööõiguse alal, kes oli meie linnas tuntud karmi lähenemisviisi poolest organiseerumispüüete suhtes. Ta oli nõus meid aitama. Siis aga, kui meie kampaania oli vaid mõni nädal vana, suri ta äkki südamerabandusse.

Kui mitte miski muu, siis olukorra surve pani mind tõsiselt palvetama. Kuna meie advokaat oli surnud, siis ma peaaegu otsustasin, et peame ise olukorraga hakkama saama, selle asemel et tundmatu advokaadiga uuesti otsast peale alustada. Seda seni, kuni ma juhtusin lugema Õpetussõnade raamatut ja mu üllatuseks langesid mu silmad ühele väga tabavale salmile. Selles tõlkes, mida ma tollal lugesin, ütles Õpetussõnade 12:15: "Ära toimi ilma advokaadi nõuta!"

Mõne päeva jooksul olime leidnud Clevelandist advokaadi kes, nagu hiljem selgus, andis meile suurepärasest nõu, aidates meil juhtida oma kuu aega kestnud kampaaniat, mille eesmärgiks oli uuesti üles ehitada töötajate usaldus kompaniisse.

Mõeldes selle üle järele, mis on organiseerumispüüde tõttu kaalul, sai mulle selgeks, et kõige tähtsam asi, mida me võiksime kaotada, on meie otseside töötajatega. Ma hoolisin tõeliselt meie inimestest, keda oli tolleks ajaks tehases peaaegu kolmkümmend. Ma teadsin, et ei olnud mingit võimalust, kuidas üks väljaspoolseisev organisatsioon, mis on alatiseks seatud tööandja ja tööliste vahele, suudaks pakkuda samal määral hoolitsust ja osavõttu. Hoopis tõenäolisem, et see tegelikult pigem takistaks lähedast tööalast suhet.

Ka seda mõistsin ma kui piibellikku seisukohta, mida otseselt käsitletakse apostel Pauluse kirja kuuendas peatükis Efesose kogudusele. Seal tuletatakse tööandjatele meelde, et see, kuidas nad käituvad oma töötajatega, peaks peegeldama seda hoolitsevat ja kaastundlikku viisi, kuidas meie taevane Isa meid kõiki kohtleb.

Oma veendumustele, heale nõule ja mõistlikule strateegiale toetudes võisime jagada oma vaateid ja muresid oma töötajatega, tehes kõike seda, järgides Riikliku Töösuhtekomisjoni poolt kehtestatud rangeid juhtnõure. Toimus hääletus ja meie töötajate valdav enamus otsustas jääda ametiühinguvabaks.

Kohandamine

Me tundisime suurt kergendust ja olime tänulikud. Me uskusime, et Jumal on meid aidanud, juhtides meid sellest raskest ajast läbi. Aga see oli ka tõeliseks äratushüüuks. Ma mõistsin, et olime suhtlemise unarusse jätnud. Paljud töölisti puudutavate tegutsemisviiside ja käitumisjoonte aspektid olid raskesti mõistetavad. Mõned meie soodustused ei olnud normile vastavad ja me astusime kiirelt samme, et neid parandada. Töötasime välja uue tööliste käsiraamatu, tegime järelevalves mõningaid muudatusi ja võtsime palju tõsisemalt korraldust, mille olemasolus ma üha kindlamaks muutusin ñ töötada oma töölistega palju tihedamalt koos, selgelt edasi andes oma eesmärgid ja taotlusi ja püüdes leida kompanii arenedes igale inimesele võimalikult hea töökeskkond.

Selle piinava kogemuse tagajärjel hakkasin ma ka mõistma, et ma ei saa enam või ei peaks enam elama kahes eri maailmas. Rohkem kui kümme aastat olin ma näinud selgeid tõendeid selle kohta, et Isand tundis elavat huvi mu töö vastu. Ma järeldasin, et minust oleks äärmiselt rumal, kui ma kuidagi jaotaksin oma elu nii, et ma mõtlen ja käitun pühapäeviti ühtmoodi ja töönädala jooksul teistmoodi. Mu kahest maailmast pidi saama üks tervik.

Mulle tundus see olevat praktiline ja mõistlik usukäsitlus, et see haarab endasse terve eluspektri. Aga mu arusaamises oli ikka veel lünke. Hiljem mõistsin ma põhjalikumalt, et see on tingitud kultuurist, miks meil on nii raske, eriti lääne ühiskonnas, näha oma tööd ja usku ühtsena, näha neid kui osi ühest maailmast, mitte kaheks jagatuna. See on raamatu järgmise osa tähelepanu keskmes. Seisukohad, mida seal arutatakse, on täielikult muutnud minu ja nende mõtlemise, kellega ma neid olen aastate jooksul jaganud.

Kultuurisõjad

KUI MA 1960-NDATE lõpu poole vaimsetest asjadest arusaamises uuele tasandile jõudsin, hakkasin ma mõistma, kui dramaatiliselt muutus meie riigis kultuur. Võrdluseks iseloomustas viiekümnendaid süütus, aastail, mil mina käisin keskkoolis ja kolledzhis. Loomulikult leidis ka tollal probleeme, aga selliseid põhimõisteid nagu õige ja vale, tõde ja pettus, au ja autus, mõisteti paremini ja ka aktsepteeriti. Nad näisid olevat ühiskonda sisse põimunud.

Kuuekümnendatel rebiti need väärtused sotsiaalsest kangast välja. Meie ühiskonda raputasid president Kennedy ja Martin Luther Kingi mõrvamised, palve keelamine koolides, Vietnami sõda, Woodstock ja vägivaldsed rahutused ülikoolilinnakutes. Selle perioodi tormilisus lahutas suure osa meie ühiskonnast traditsioonilistest väärtustest, mille aktsepteerimine oli juba niigi alla käimas, andes tagajärjeks pärandi, mis tänapäeval jõuliselt mõjutab ärimaailma. See ei ole kusagil olnud rohkem ilmne kui ülikooli loengusaalis, nagu Charles Colson avastas ühe külastuse ajal Harvardi mõned aastad tagasi. Külalislektorina Harvardi Ärikooli eetikakursusel kõneles Colson, kes oli kunagi segatud Watergate'i skandaali ja juhib nüüd Vanglaosadus-nimelist organisatsiooni, traditsiooniliste ja Piiblit rajanevate väärtuste hülgamise teemal. Nagu ta ühes oma raamatus jutustab, rääkis ta üliõpilastele, et Harvard ei saa kunagi õpetada ärieetikat, kuna koolis ei usuta absoluutsetesse väärtustesse ning parim, mida kool teha võib, on õpetada pragmaatilisi otsuseid äri vallas.

"Te ei saa siin eetikat õpetada, kuna te ei usu, et on olemas moraalsed seadused," ütles ta. "Aga niisama kindlalt, kui on olemas füüsilised seadused, on olemas ka moraalsed seadused. Me lihtsalt ei taha seda tunnustada, sest see segab meie soovi teha seda, mida me iganes tahame ja selle tegemisest, mida me tahame, on saanud meie ühiskonna suurim voores. Harvardi-taolised paigad, tegelikult Harvard rohkem kui mõni teine haridusasutus, propageerivad sellelaadseid väärtusi."

Colsoni kõnet saatis passiivne vaikus, millele järgnes viisakas aplaus. Olles oodanud vaenulikumat reaktsiooni, küsis ta hiljem ürituse korraldajatelt: "Miks selline vaoshoitud reageering?"

"Materjal, mida te esitasite, oli neile täiesti uus," ütles üks noor mees. "Neil ei olnud vahendeid, millega vastu vaielda" (Jack Eckerd ja Charles Colson, *Why America Doesn't Work*).

Muutumatud tõesed

Absoluutsed väärtused. Moraalsed seadused. Selline terminoloogia eeldab alust, standardit, mille järgi mõõta tõtt ja valet. Mitte just väga palju aastaid tagasi oleks Colsoni märkustele reageeritud teistmoodi. See on kaine reaalne, et ärikooli õpilastele õpetatu ei rajane mitte muutumatu tõe del, vaid moraalsel relativismil ja olukorraeetikal, jättes nad ilma kindlast alusest, mida nad oma töös vajavad. Erinevalt sellest osutasid veel alles 1920-ndatel äriajakirjad nagu *Harvard Business Review* regulaarselt kindlatele tõe dedele, mida kandis edasi meie rahva judeo-kristlik pärand.

Vaatamata sellele, et õppeasutused nagu Harvard on hälbinud meie rahva ajaloolis-kultuurilisest pärandist, läheb see probleem tegelikult palju kaugemale. Peajuure kindlakstegemine, mis ikka veel toidab moodsat lääne kultuuri, aitab meil paremini mõista, mis sünnib, mitte ainult meie eliitrikoolides, vaid paljudes meie lääne moodsates firmades. Ja see aitab meil hinnata meie endi suhtumist oma töösse ja kutsumisse.

Et asuda selle veidi filosoofilise teema kallale, pean ma jutustuse oma ärialastest kogemustest natukeseks pooleli jätma. Kui sa oled nagu mina, siis nõuab filosoofias kaevamine veidi "ajude ragistamist". Aga ma usun, et sa leiad selle ära tasuvat. Minu jaoks

on see olnud lausa revolutsiooniline avastus, et kolme aastatuhande vanune mõttesüsteem on niisugusel moel mõjutanud ühiskonda, kus me täna elame ja töötame.

Veel üks julgustav märkus, enne kui te asute end eelseisvast lühikesest osast läbi närima. Sellel teemal selguse omandamine annab teile hea aluse raamatu kolmanda osa, "Rakendused", kallale asumiseks. Seal jagan ma pöördelise tähtsusega õppetunde, mis me oleme õppinud oma püüetest integreerida kultuuriliselt erinevat, Piiblile rajanevat lähenemist meie igapäevasesse töösse. Ma loodan, et sa mõistad hõlpsasti, kuidas see kõik omavahel kokku sobib.

Nii et kinnita aga turvavöö. Kui sa kohtad teel torme, siis need ei kesta kaua. Enne kui sa arugi saad, oleme juba tegemas ettevalmistusi maandumiseks.

Kreeka pärand

MÕNED AASTAD PÄRAST mu pöördumist, kui mu elu vaimne pool sai uue sügavuse ja tähenduse, hakkasin ma leidma, kui erakordselt hästi rakendub Piibel igapäevases elus. Aga ma leidsin ka seda, kui võõrad olid piibellikud seisukohad suuremale jaole sellest, mida ma olin oma hariduse ja kogemuste läbi õppinud aktsepteerima.

Lääne kultuuris on seda läätsa, mille läbi me vaatame maailma, värvinud peaaegu kolm tuhat aastat kreeka mõtlemine. Te tunnete neid nimesid. Homeros. Thales. Sokrates. Platon. Aristoteles. Sellel, mida nad mõtlesid ja õpetasid, on olnud tohutu mõju meie mõtlemisviisile.

Nendelt kreeka mõtlejatelt on pärit palju head, kaasa arvatud matemaatika, teaduslik meetod, Uue Testamendi kaunis keel ja Hippokratese vanne, millest meditsiini alal töötavad inimesed on kuni viimaste aastakümneteni sõna-sõnalt kinni pidanud.

Aga meie pärand kreeklaste käest sisaldas ka kahtlasevõitu pagasit. Kreeka mõtlejad, kes vältisid heebrealaste Jumalat, tulid end ümbritsevat maailma defineerides välja inimkesksete ja müstiliste arusaamadega.

Mõned neist on valdavalt kõrvale heidetud, nagu Homerose mäetippudel elavad tule- ja äikesejumalad. Nelisada aastat pärast Homerost ja nelisada aastat enne Kristust eemaldus Aristoteles mütoloogiast ja kirjeldas "Jumalat" kui lõpmatut, kuid impersonaalset "energiavormi", isearenevat energiaallikat, millest on saanud kaasaegse New Age filosoofia alus.

Ilma Piibli Jumalata on inimesed jäetud omapead. Protagoras, kes elas viiendal sajandil enne Kristust, väljendas seda selgelt oma kuulsas maksimil: "Inimene on kõikide asjade mõõt."

Sellised ideed, isegi kui nad on valed, ei sure kergesti. Palju sellest, mis me ühiskonnas näeme, ülistab kreeka mõtlemist, nä on need siis olümpiamängude avatseremoonia, päevalehed, raadio- ja teleprogrammid, filmid, äriseminarid või meie kolledzhite ja keskkoolide õppekavad. Kreeka süsteemi austust leiab kõikjalt.

Absoluutne või suhteline?

Moraalne relativism näiteks ei saanud alguse Harvardist või mõnest teisest ülikoolist. Sokrates, kasutades oma kuulsat "dialektilist meetodit", lasi oma õpilastel jõuda ise arusaamisele selliste asjade nagu headus ja õiglus tähenduses. Nad formuleerisid ise mõisteid õige ja vale, seega õigustasid nad ka omaenda äranägemise järgi elamist. Sokrates ei saanud õpetada absoluute, mida ta ei olnud omaks võtnud. Seda ei saa ka meie teha. Kreeka mõtlemine mõjutab meie kultuuri paljudel viisidel ja tal on olnud suur mõju sellele, kuidas me mõistame äritegevust üldiselt ja endi tööd eriliselt. Et seda mõju mõista, peame järgima loogilist mõttearendust.

Kreeklased ei suutnud mööda pääseda "dualismi" mõistest, et on olemas mõtete ja tegevuste kõrgem ja madalam tase. Platon oli selles asjas kõige selgem. Ta püüdis kindlaks teha muutumatuid universaalseid tõesid, asetades nad kahel selgepiirilisel tasandil kõrgemale. Seda ülemist tasandit nimetas ta "vormiks" ja see koosnes igavestest ideedest. Alumist tasandit nimetati "materialeks". Alumine sfäär oli ajalik ja füüsiline. Platoni põhihuvi oli suunatud kõrgema vormi vastu. Ta pidas seda paremaks ajalikust ja ebatäiuslikust materiamailmast.

Probleem tekib siis, kui me näeme, kuhu asetab Platon töö ja elukutsed. Noh, kuhu siis? Madalamasse sfääri.

Dualism kristlikul ajastul

Viiendal sajandil, peaaegu tuhat aastat hiljem, püüdis Augustinus sobitada platonistlikku mõtlemist kristlikku raamistikku. Sellise lähenemise tagajärjeks oli vahetegemine

"mõtiskleva elu" ja "aktiivse elu" vahel ñ seesama kõrgema ja madalama omavaheline eristamine, vaid teiste nimedega. Kõrgemat sfääri samastati kirikuga seoses olevate tegevustega, mida peeti pühadeks, nagu Piibli uurimine, jutlustamine ja evangelism. Teised asjad olid sekulaarsed, tavalised, mitte suursugused.

Kuhu asetab Augustinus töö ja ametid? Nii nagu Platon enne teda, madalamasse sfääri. Kolmeteistkümnendal sajandil arendas seda alandavat arusaamist tööst edasi Aquino Thomas, kui ta põlistas kreeka mõtlemise dualismi. Ka tema jagas elu kaheks sfääriks, mida ta nimetas armuks ja looduseks. Ilmutus, mis andis mõistmist teoloogias ja kirikuasjades, toimus armu ülemises sfääris. Looduse madalamas sfääris asus inimese "loomulik" intellekt omapead.

Äri ja ametid, mis toimisid madalamas sfääris, ei vajanud ilmutust. Aquino järgi said nad üsna hästi hakkama üksnes inimintellektist ja mõistuslikest otsustest toitudes.

Madalam või kõrgem?

Toome nüüd selle dihhotoomia tänapäeva.

Francis Schaeffer, üks kaasaja suurimaid mõtlejaid, kirjutas dualistliku mõtlemise mõjust lähiminevikus. Raamatus *A Christian Manifesto* räägib ta valesst ettekujutusest kristluse kohta, mis kandus edasi pietistliku liikumise kaudu seitsmeteistkümnendal sajandil. Pietism algas terve protestina formaalsuse ja liiga abstraktse kristluse vastu. Aga ta vaimsus oli platonistlikult puudulik. Ta oli platonistlik selles mõttes, et pietism tegi range vahe evaimse ja emateriaalse maailma vahel ñ andes emateriaalsele maailmale vahe või üldse mitte mingisugust tähtsust. Inimeksistentsile tervikuna ei antud õiget kohta. Kristlus ja vaimsus suleti ühte elu väikesesse isoleeritud ossa.

Sellise vaate tagajärjel on teine tegevus eraldatud pühast sfäärist ja asetatud täielikult sekulaarsesse, muutes "võimatuks" Jumala teenimise selle läbi, et ollakse tegev äris. Minu jaoks on see jahmatav ilmutus!

Siin on küsimus sulle. Kas selline arusaam on mõjutanud ka sind, nii nagu ta on mind mõjutanud?

Teisejärguline?

Ma võin nüüd näha, kuidas kreeklaste arusaam asjadest, mis nii palju aastaid tagasi paika pandi, elab jätkuvalt edasi kuni tänaseni, mõjutades ja moonutades meie kujutlust töö kohta. Ma uskusin aastaid, et minu osalus äritegevuses oli teisejärguline ñ vajalik selleks, et leib oleks laual, aga vähem suursugune kui rohkem pühad tegevusalad, nagu jutlustajaks või misjonäriks olemine. Mul oli selline mulje, et Jumala tõeliseks teenimiseks tuli lahkuda äri alalt ja minna "täie ajaga kristlikku teenistusse". Läbi aastate olen ma kohanud suurel arvul teisi äriinimesi, kes arvavad samuti.

Põhjus on selge: meie kultuur on läbi imibunud dualismist. Selle arusaama järgi on äri ja enamus muudest ametitest asetatud madalamasse, ilmalikku, materiaalsesse sfääri. Sellistena nähakse neil puuduvat väarikus, vaimsus, sisuline väärtus ja suursugune eesmärk, mida nad väariksid.

Schaeffer, vaadates seda peaaegu kolm tuhat aastat vana kreeka mõtlemise pärandit, soovib radikaalselt erinevat vaadet tõelisest vaimsusest:

Tõeline vaimsus ei kata mitte üksnes kogu elu, vaid ta katab kõiki eluspektri osasid võrdsest. Selles mõttes ei ole midagi reaalsusse puutuvat, mis ei oleks vaimne.

Tõepoolest, see on dramaatiliselt teistsugune viis, kuidas näha maailma ja meie tööd ñ viis, mis vabastas mu nägema äris kõrget kutsumust.

Aga et seda vaateviisi leida, pidin ma vaatama läbi teistsuguse akna.

Teistsugune aken

JUUDI TALMUD räägib loo nõust, mille üks vanem rabi andis oma noorele vennapojale. Poiss tundis juba toorat, Vana Testamendi käsuseadust. Nüüd tahtis ta uurida kreeklaste tarkust.

Rabi tuletas meelde Jumala sõnu Joosuale: "Mõttele sellele [Piibli käsuseadusele] päeval ja öösel."

"Mine, aga," ütles rabi. "Leia aeg, mis ei ole päev ega öö ja uuri siis kreeka tarkust."

Nii nagu see rabi, kes ei pidanud kreeka filosoofia uurimist vajalikuks, maadles ka Tertullianus, varajane kristlik teoloog, omal ajal kreeka ja heebrea mõtlemise vahelise konfliktiga. Ta küsis: "Mis on Ateenal Jeruusalemmaga pistmist?" (Christian Overman, *Assumptions That Affect Our Lives*).

Mis siis oli see erinevus? Peamiselt olid allikad need, mis erinesid. Juudid sõltusid peamiselt ilmutusest, mille otseselt inspireeris Jumal. Kreeklased, kes ei tunnistanud ainsat tõelist Jumalat, sõltusid inimeste poolt inspireeritud mõtlemisest.

Kuna allikad olid erinevad, olid ka tulemused erinevad. Erinevad arusaamad jumalikkusest, asjade algusest, absoluutidest, tõest põhjustasid erinevaid maailmavaateid.

Ühised põhimõtted

Abraham Kuyper, dunaamiline kristlik mõtleja, kellest sai 1900-ndate algul Madalmaade peaminister, kõneles 1898. aastal Princetoni Teoloogilise Seminari üliõpilastele. Ta ütles maailmavaate kohta järgmist:

Nii nagu igal taimel on juur, nii peitub ka iga elunähtuse taga põhimõte. Need põhimõtted on omavahel ühendatud ja neil on ühine juur fundamentaalse põhimõtte näol. Viimasest areneb loogiliselt ja süstemaatiliselt kogu valitsevate ideede ja mõistete kompleks, mida on vaja meie elu ja maailmavaate moodustamiseks. (Abraham Kuyper, *Christianity: A Total World and Life System*)

A. W. Tozer kirjeldab raamatus *The Pursuit of God* vaadete nihke tagajärge järgmiselt: Kristlase sisemise rahu üks suurimaid takistusi on üldlevinud harjumus jagada elu kahte sfääri ñ püha ja ilmalik. Aga selline asjade seis on täiesti ebavajalik. Me seisame dilemma ees, kumba võimalust valida, aga see dilemma ei ole tegelikult reaalne. See on loodud arusaamatuse poolt. Püha-ilmaliku vastandamisel ei ole Uues Testamendis alust.

Piibellik mõtlemine ei ole dualistlik. Ei ole olemas "kõrgemat" ja "madalamat". Psalmist ütles: "Jehoova päralt on ilmamaa ja selle täius." Tõsi, Vanas Testamendis eristati püha ilmalikust, aga isegi need ajutised eristamised kaotati Uue Testamendi kristluses.

Seega see, kuidas me näeme oma tööd, on suuresti mõjutatav sellest maailmavaatest, mille me valime ñ on see siis kreeka mudel või piibellik (judeo-kristlik) mudel.

Ühteliidetud elu

Larry Peabody keskendub sellele teemale raamatus *Secular Work Is Full-Time Service*, kõige kasulikum raamat piibellikust arusaamast meie igapäevatöö kohta, mida ma iganes lugenud:

Uues Testamendis ei kujuta Jumal kristlase elu kui pühasse ja ilmalikku ossa jagatut.

Vastupidi, ta näitab seda ühteliidetud eluna, terviklikuna, kus me sihiteadlikult võime teda teenida ka oma igapäevases töös. Auline, vabastav tõde on see, et Kristuses on Jumal teinud teoks võimatu. Kristuses on see, mis kunagi oli sekulaarne, saanud pühaks.

Nendevaheline sein on eemaldatud. "Sest kõik, mis Jumal on loonud, on hea, ja miski ei ole

hüljatatav, kui seda vastu võetakse tänuga. Sest seda pühitsetakse Jumala sõna ja palve läbi" (1. Ti. 4:4-5).

Christian Overman kujutab oma suurepärasel raamatus *Assumptions That Affect Our Lives* kontrasti kreeka mõtte ja piibelliku mõtte vahel kahe diagrammi abil. Ma olen talle tänulik loa eest neid siin kasutada.

Joonis 1 illustreerib seda, mida me käsitlesime eelmises peatükis, laialt levinud dihhotoomiat kahe sfääri n kõrgem, mis on püha ja madalam, mis on ilmalik n vahel. See on kreeklaste maailmavaade:

Joonis 1. Kreeka maailmavaade (dualism)

Nagu varem märgitud, on kreeka arusaamade järgi töö ja ametite paik paratamatult alumises sfääris.

Vastupidi, Piiblis esitatud maailmavaade väidab, et kõik asjad on head, kui nad on harmoonias Jumala poolt kavandatuga või kurjad, kui nad sellega vastakuti lähevad.

Joonis 2. Piibellik maailmavaade

Joonisel 2 on nimekiri erinevatest ametitest ja tegevustest, aga mitte tähtsuse või väärikuse järjekorras. Ilmaliku ja püha, kõrgema ja madalama vahel ei ole mingit vahet. Overman ütleb, et Jumala kavatsuseks on, et "iga inimeksistenti aspekt ja iga tema poolt sanktsioneeritud institutsioon on võrdselt kohustatud funktsioneerima kooskõlas Jumala tahtega, mitte sellega opositsioonis olema."

Otsustav tegur

Kõik need tegevused võivad olla kas Jumala kavatsusega kooskõlas või konfliktis. Võtame näiteks kunsti. Kunstniku poolt tehtud valikud määravad, kas maal või skulptuur viib vaatajat lähemale sellele, mis on suursugune ja hea või selle poole, mis on madal, alatu ja patune. Meie kodu, meie töö, meditsiin, sport n isegi seks n võib olla Jumala tahtega harmoonias või sellega vastuolus. Nii et otsustav tegur ei ole mitte see, kas see on kõrgem või madalam, püha või ilmalik, vaid kas see on Jumala tahtega kooskõlas.

Kui ma nägin seda eristust n seda vastuolu maailmavaadetes n tahtsin ma visata hundiratast. Kui ma ei oleks korraliku episkopaalina üles kasvanud, siis ma ilmselt oleksingi seda teinud. Ma mõistsin, kui väga oli mu mõtlemine olnud kreeka dualismi poolt negatiivselt mõjustatud.

Teravas kontrastis mu eelnenud mõtlemisega võimaldas Piibel mul näha oma tööd sellisena, millel on Jumala silmis suur väärtus, eeldades, et ma viin ta temaga kooskõlla igal võimalikul viisil. Uskliku ja ärimehena ei olnud ma enam teisejärguline kodanik. Ka ei pidanud ma enam jätma oma kristlikke veendumusi ja piibellikke väärtusi kontoriukse taha, kui ma esmaspäeva hommikuti tööle läksin.

Piibellikul maailmavaatel on tohutu tähtsus meie jaoks, kes me elame kreekapäraselt mõtlevas maailmas. Kui me laseme, räägib Piibel meile valitsemisest, majandusest, haridusest, teadusest, kunstist, suhtlemisest ja jah, ka ärist. Tegelikult räägib see kogu elust.

Kestev tõde

KUI MA VÕTSIN PIIBLI lugemist tõsisemalt, hakkasin ma nägema, kui kaugemale oli läinud äritegevus nendest tõdedest, mis on meid nii palju aastaid hästi teeninud. Meie riigi algusaegadest peale ja vastandina pikaaegsele kreeka mõjule kehtis piibellik mõõdupuu, mis moodustas meie arusaamade ja väärtuste aluskalju. Me peame tänama oma puritaanidest esiisaid ja nende järgijaid, et nad põlistasid sellise terve mõtteviisi Ameerikas valitsevasse kultuuri.

Aga nii hästi kui need tugevad (ja edukad) ideed on meid teeninud, on nad ka hirmuäratava kiirusega muutunud ebapopulaarseks ja meie kultuurimaastik on taas kirju "kaasaegsetest" humanismile rajanevatest alternatiividest. Tagasi vaadates tundub, et kreeka mõtlemine ei ole kunagi eriti sügaval peidus olnudki.

Kas sa mäletad aegu mitte just väga kauges minevikus, kui piisas lihtsast käepigistusest pikkade ja keeruliste lepingute asemel? Kas sa mäletad, kui haruharva sa lukustasid oma maja ukse või sul ei olnud kahtlustki, kas julged minna pimedas oma ümbruskonna tänavatele kõndima?

Kahjuks on tohutu nihe meie kultuuris jõuga välja surunud need iseloomukvaliteedid, mis olid meie rahvale tunnuslikud. Seda illustreerivad kujukalt Stephen Covey populaarsed kirjutised, kes on üks lugupeetumaid Ameerika autoreid ja lektoreid äriiga tegelevate inimeste seas.

Radikaalne nihe

Oma menukas raamatus *The Seven Habits of Highly Effective People* selgitab Covey näidete varal sedasama, mida olen mina oma äritegevuse käigus tunnistanud ñ radikaalne eemaldumine meie rahva ajaloolistest väärtustest. Ta võttis ette edukirjanduse põhjaliku uurimise, mida Ühendriikides on avaldatud alates 1776. aastast ja avastas hämmastamapaneva mustrit, mis tõusis esile nendelt raamatulehekülgedelt. Viimase viiekümne aasta edukirjandus oli pinnapealne...täis... kiirmeetodeid ja -tehnikaid...sotsiaalseid plaastreid ja aspiriini... Teravas kontrastis sellega keskendus peaaegu kogu esimese 150 aasta jooksul kirjutatu edu alusena millelegi, mida võiks nimetada iseloomu eetikaks ñ sellised asjad nagu usaldatavus, alandlikkus, ustavus, mõõdukus, julgus, õiglus, kannatlikkus, töökus, lihtsus, tagasihoidlikkus ja kuldne elureegel. Nii et veidi rohkem kui ühe põlvkonna jooksul me oleme suuresti hüljanud valitsevad iseloomujooned, mis kujundasid meie ajaloo.

Minu enda puhul jätsid õppetunnid, mis ma sain üles kasvades, kustutamatu jälje ñ näiteks, kui mu vanemad läksid poodi tagasi, kust nad olid ostud teinud, et tagastada eksikombel valesti makstud raha. Või päev, kus me isaga transportisime autokastis üht käru ega olnud teadlikud, et see oli teele maha libisenud. Läksime seda otsides teed mööda tagasi ja leidsime ta teeveerelt, kus seda valvas üks heasüdamlik mees, kes oli näinud seda maha kukkumas ja jäi sinna, et olla kindel, et me saame selle vigastamatult tagasi. Või imeline näide Maxist ñ mu esimesest ülemusest ja mentorist, keda ärritas igasugune ebaaus käitumine alates valetamisest kuldude aruandmisel kuni valitsuslepingutesse liiga kõrgete hindade kirjutamiseni. "Kõik teevad seda" mentaliteet ei leidnud erilist vastukaja ei mu vanemates ega Maxis.

Piibli juur

Kui ma uurisin Piiblit sügavamalt, nägin ma ta tugevat rõhuasetust nii absoluutidel kui ka iseloomul. Ta moraaliipiirid olid selged. Näiteks kolm iseloomukvaliteeti, mida mainis Covey ñ usaldatavus, alandlikkus ja õiglus ñ on Piiblis domineerivad teemad. Vaid kahes Piibli

raamatus, Lauludes ja Õpetussõnades, viidatakse sõnale usaldatavus (laitmatus) üheksa korda, alandlikkusele üksteist korda ja õiglusele kogunisti kakskümmend üheksa korda. Ma leidsin, et Õpetussõnade raamat on omaette võetuna tõeline praktilise tarkuse kullakaevandus. Nagu ütles hiljuti ärijuhtide lõunal kokkuvõtlikult üks kõneleja: "Kas sa tahad teada, kuidas juhtida oma äri? Võta Piibel ja loe Õpetussõnade raamatut." Aastate jooksul olen ma jõudnud kindlale veendumusele: ei ole võimalik kokku arvestada seda kasu, mida tähendab juurdepääsu omamine Jumala Sõna imelistele ja igavestele tõdedele. Ka Piibel ise annab tunnistuse oma väärtuslikkusest ja paikapidavusest. "Kogu su käsuõpetus on tõde," ütleb 119. laulu kirjutaja. Ja rääkides selle kestvusest, ütleb ta: "Igavesti, Jehoova, jääb püsima sinu sõna taevas!"

Jahisaagi küpsetamine

Ma olen leidnud, et Piibel on midagi palju enam kui vaid teoreetiline standard. Ta on usaldatav ja praktiline elu suunav kompass. Näiteks sulle võib see tulla üllatusena, kui sa saad teada, et üks lõik Õpetussõnade raamatu 12. peatükist andis algtõuke mu otsusele kirjutada käesolev raamat. Seal on öeldud: "Laisk mees ei küpseta seda saaki, mida ta jahil käies sai." On ilmne, et see õpetussõna ei ütle midagi raamatute kirjutamise kohta! Ent kui ma tausta uurisin, siis leidsin ma, et too salm räägib jahimehest, kes tapab metsas suure looma, ent jätab tegemata selle väljatoomise, nülginise, lahtilõikamise ja teistele toiduks valmistamise raske töö.

Ma mõtlesin, *Ma ei ole nii nagu see mees ñ ma töotan kõvasti ja ma olen kõike muud kui laisk.* Seejärel kogesin ma, kuidas Isand mind müksab ñ tuletades mulle meelde, et ma olen elu jooksul omandanud äri alal rikkalikult kogemusi, milles ta on mulle näidanud palju asju, mis võivad teisi aidata. Kui ma sellest ei kirjuta, oleks see laiskus. See oleks nagu selle küpsetamata jätmine, mis ma jahil käies sain. Tolle Õpetussõnast saadud mulje tagajärjeks on see raamat, mida sa praegu käes hoiad ñ näide mu kogemustest, et Piibel võib aidata praktiliste juhiste andmisel nende otsustuste puhul, mida me teeme. Nii on Piibel meie jaoks vapustav abiallikas, kindel ja usaldatav juht. Minu jaoks on temast saanud teatud laadi universaalne kompass. Mida rohkem aega ma temaga veedan, seda enam juhendavad, õhutavad ja julgustavad mind ta ajatud tõed, mis ulatuvad mu elu igasse valdkonda ñ kaasa arvatud mu töö igapäevased aspektid.

Elu klassiruum

Ja see on nüüd see sfäär, mida me kolmandas osas käsitlema hakkame. See on see praktiline külg. Need probleemid, mida me töö juures kohtame, kus me vajame tarkust ja mõistmist, et teada, mis on õige ja seda siis teha. Beckett'i korporatsioon koos kõigi oma vigadega saab olema meie viiteraamistik, sest see on olnud meie "laboratoorium" ñ paik, kus me oleme palju õppinud, sageli komistades ja end siis taas üles korjates. Lisaks meie kogemustest rääkimisele püüan ma need õppetunnid, mis me oleme tootmistsehhis ja kontoris õppinud, siduda Piibli tarkusega. Sest lõppude-lõpuks on just see too panus, mida ma selle raamatu läbi tahan anda, sest ka kaua pärast seda kui me kõik oleme tulnud ja läinud, on Jumala Sõna ikka see, mis püsib. Ta tõed on kõikide aegade ja kõikide põlvkondade jaoks.

Ma tahan rõhutada ka seda, et need konkreetset õppetunnid, mis me oleme oma äris õppinud, võivad kokku sobida sinu olukorraga, aga ei pruugi seda. Nii nagu sina kui indiviid oled unikaalne, on ka iga ettevõtte unikaalne, "korporatiivse isiksusega", mille moodustavad seal töötavad inimesed, ta ajalugu, tooted, teenused, tavad ja isegi probleemid. Kui asi läheb teiste kogemustest saadud õppetundide rakendamiseni, siis on kasulik ühe mu sõbra nõuanne, mida ta pakkus, kui me sõime lõunaks kalarooga: "Tähtis on süüa liha ja luud välja sülitada." Kui miski, mida ma jagan, ei kõla sinu ja su olukorra jaoks usutavalt, siis lihtsalt heida see kõrvale.

Aga ma olen veendunud, et sa leiad, nii nagu meie leidsime, et järgmised kaks asja on tõesed: esiteks, sinu usu olulisi aspekte on võimalik kasutusele võtta su töös ja teiseks, Piibel võib olla usaldatavaks ja eksimatuks juhiks selle ühenduse loomisel. Aidaku sind see, mis me oleme õppinud ja ikka veel õpime, toimugu see kasvõi väikeses ulatuses.

Piiritu väärtus

MEIE JUTUSTUS JÄI POOLELI käesoleva raamatu esimese osa lõpus, kui me jõudsime seitsmekümnendate keskpaika. Tollal oli Beckett'i korporatsioon väike, ent edenes jõudsasti. Ma loodan, et te hoidsite teise osa "Suur plaan" raputuste ajal oma turvavööd kinni ja läbisite selle vaid väikeste muhkude või kriimustustega. Hetke pärast tahan ma kiirelt kerida üheksakümnendate keskele, jätkates sealt, kus me rääkisime Peggy Wehmeyeri ja ABC uudistemeeskonna külastusest meie kompaniisse. Aga kõigepealt anname linnulennulise ülevaate vahepealsest kahekümnest aastast.

Nende kahe aastakümne jooksul sai meie äri tohutute muudatuste osaliseks. Müügimaht kasvas üle kaheteistkümne korra ja tööliste arv neljakordistus. Nägime oma tootmisala konsolideerumas, nii et meile jäid vaid mõned rivaalid. Võtsime vastu ka mitmeid uusi väljakutseid, mis meid tõsiselt läbi katsusid, kaasa arvatud kaks suurt rahvusvahelist energiakriisi. Sellele vaatamata oli meie kompaniist saanud kaheksakümnendate keskpaigaks maailma suurim õlipõletite tootja elumajade tarvis. Lisaks sellele olime me võimelised edukalt hargnema, rajades kaks uut märkimisväärset äri aladel, mis olid seotud meie põhitegevusega, nii et kirjutamise hetkel annavad need kompaniid kokku tööd rohkem kui 500-le inimesele ja toodangu aastane läbimüük on kusagil saja miljoni dollari ringis. Me oleme otsustanud jääda eraettevõtteks ja näeme juhipositsioonidele tõusvat perekonnaliikmete järgmist põlvkonda, kaasa arvatud Kevin, meie kõige vanem poeg ja Morrison Carter, meie väimees, kes on abielus Kirsteni, meie kõige vanema tütreaga. Kodu-uudistest nii palju, et seitsmekümnendate keskel sündisid kaks poega, Jonathan ja Joel, mis tähendas kuut last meie perekonnas, kolm poega ja kolm tütar. Hiljuti saime selle erilise õnnistuse osaliseks, et meie perekonda lisandusid lapselapsed.

Mis teeb teid teistsuguseks?

Selleks ajaks, kui Peggy 1995. aasta suvel saabus oma lugu tegema, oli ilmne, et ta oli end ette valmistanud. Ta teadis, et R. W. Beckett'i korporatsioonist on saanud kütetööstuses turujuht. Ta teadis, et kompanii on ühiskonnas saavutanud hea kuulsuse ja et me olime tööpaigana hinnas. Aga kui missioonil olev reporter oli ta huvitatud uudistest ñ eriti sedalaadi uudistest, mis aitaksid tal jõuda arusaamisele, millised on meil usu ja töö vahelised suhted.

Ta asus kohe tegevusse, uurides, kaevates, püüdes mõista, mis teeb Beckett'i korporatsiooni teistsuguseks.

"John, kuidas on su äri selle tagajärjel teistsugune, et sa püüad rakendada Piibli põhimõtteid?"

Ma teadsin, et see, mis meid eristab, läheb kaugemale kui vaid põhilised edufaktorid, mis iseloomustavad paljusid teisi häid firmasid ñ head tooted, kõrge kvaliteet, tähelepanelik klienditeenindus. See kvaliteet oli teistsugune, midagi sellist, mis tänapäeva tööpaikades sageli puudub.

"Peggy," ütlesin ma, "see on ilmselt see, kuidas me suhtume oma inimestesse."

"Kas sa seletaksid täpsemalt?" küsis ta. "Iga firma, mida ma tean, räägib inimeste tähtsusest, aga küllalt on neid töölisi, kes on tõeliselt kõrvetada saanud. Nad tunnevad, et nende kompaniid hoolivad kõigest muust rohkem kui nendest. Ma kuulen seda pidevalt ñ kasum, aktsiate turuhind, tulutoov investering..."

"Ma tean," ütlesin. "Tean seda oma kogemusest. Vestlen isiklikult kõikide lõplike kandidaatidega, kes meie kompaniisse tööle soovivad tulla ja kuulen vahel väga kurbi lugusid sellest, kuidas inimesi on eelnevatel töökohtadel ülekohtuselt koheldud."

"Te vestlete nende kõigiga? See on üsna ebatavaline. Miks te seda teete?"

"Hakkasin seda tegema palju aastaid tagasi, kui ma mõistsin, kuivõrd aitab see kaasa usalduse tekkimisele meie ja uue töötaja vahel. Loomulikult on nad tavaliselt üsna

närvilised, kuna peavad ülemusega kokku saama. Aga ma püüan vestlust sundimatus õhkkonnas läbi viia. Ma ärgitan neid rääkima iseendist, oma huvidest ja hobidest, mida nad on teinud ja mida nad sooviksid teha. On hämmastav, kui väärtuslikud on need viisteist või kakskümmend minutit. On ju see algus suhtele, mis võib aastakümneid kesta."

"Ma mõistan selle väärtust," ütles Peggy, "aga kas on siin toimimas ka mõni piibellik põhimõte?"

Väravahoidjad

"Ma panin tähele, et Vanas Testamendis olid muistsetel müüridega ümbritsetud linnadel väravad ja et nende juures istusid vanemad, otsustades selle üle, kes tuleb sisse ja kes läheb välja. Nägin siin paralleeli. Need, kes tulevad töötajatena läbi meie "väravate", avaldavad meie kompanii edule suurt mõju. Ma püüan hinnata iseloomuga seonduvaid küsimusi, nagu valmisolek tööd teha, juhtide respektierimine, põhiline temperament. Kas see inimene sobib meie teiste töötajatega hästi kokku? Peamiselt, kas ta on õige inimene meie jaoks? Kui tegu on kõrgemate töökohtadega, püüan ma isegi kohtuda kandidaatide abikaasadega, aidates neil meie kompaniid mõista."

"Ja millised on olnud tulemused?" küsis Peggy.

"Loomulikult teeme me ka vigu," ütlesin. "Aga ma usun, et tänu sellisele põhjalikkusele oleme saanud suurepärase tööjõu. Paljud on teinud kompaniist oma karjääri ja me kohtame pidevat kõrgetasemelist moraali ja uhkust. Hea märk selle kohta on tõsiasi, kuivõrd positiivselt räägivad nad oma tööst ümbruskonna sõpradega."

Individaalne väärtus

"Ma ei usu, et me oleme juba põhiküsimusi puudutanud. John, *miks* te ikkagi rõhutate individuaalseid väärtusi?"

"Ma arvan, et on tähtis näha inimesi nii, nagu Jumal neid näeb. Me näeme seda lähenemist algselt 1. Moosese raamatus, Piibli kõige esimeses raamatus. Seal on loomist kirjeldades öeldud, et Jumal lõi mehe ja naise oma näo järgi ja enda sarnaseks. See on midagi tõeliselt tähelepanuväärset. Tunnused, mis on unikaalsed inimolenditele ñ võime mõelda, arutleda, ülistada, mõista rõõmu ja kurbust, kasutada keelt ñ lähtuvad kõik Jumala enda loomusest. Kui ma seda mõistsin, ei muutnud see täielikult mitte üksnes seda, kuidas ma ennast nägin, vaid ka seda, kuidas ma teisi inimesi nägin. Ma järeldasin, et pean iga inimest kõrgesti hindama ja mitte kunagi teistesse üleolevalt suhtuma, hoolimata nende seisusest või olukorrast elus. Peggy, igas inimeses on midagi püha. Kuna Jumal omistab üksikisikule unikaalse ja piiritu väärtuse, siis väärib igaüks meie sügava lugupidamise."

Peggy jätkas küsitlemist: "Kas see vaade väljendub ka teie firma filosoofiat kajastavates dokumentides?"

"Jah," vastasin. "Me oleme kehtestanud kolm "Kestvat väärtust", mida tuleb kõikides meie kompaniides omaks võtta ja rakendada. Üks neist on *sügav respekt üksikindiviidi vastu*. Me deklareerime oma soovi, et meie töö ja töösuhted oleksid väärikad, väljakutsuvad, tasuvad ja nauditavad. Meie jaoks on olulise tähtsusega meie töötajate heaolu ja pidev individuaalne areng."

Kontseptsiooni ülesvõtmine kaameraga

"John, mulle meeldiks teiega edasi rääkida," ütles Peggy, "aga meie kaameramehed on valmis filmima hakkama. Meil on vaja leida silmaga nähtavaid tõendeid selle kohta, et asjad on teie kompaniis teistmoodi."

Pidin järele mõtlema. Kuidas saaks kõige paremini portreeterida meie rõhuasetust üksikisiku väärtusel? Pealegi juurduvad tegutsemisviisid ja tavad juba oma olemuse tõttu kompanii ellu nii sisse, et neist saab sageli nähtamatu kultuuriosa.

Kui me rääkisime kompanii erinevusest, võttis Peggy kõneaineks meie tegutsemisviisi vastsündinute vanemate suhtes. Selgitasin, et seda teemat uurides sai meie juhtkonnale selgeks, et esimesed kolm aastat lapse elus on otsustava tähtsusega ema ja lapse vahelise

lähedase vahekorra tekitamisel ñ side, mis võib kasu anda kogu elu. Kui ema on ära rohkem kui kakskümmend tundi nädalas või nii, nõrgeneb see side märkimisväärselt.

Tulemusena kehtestasime tegutsemisviisi, mille järgi me anname töötajatele võimaluse jääda kuni kahekümne kuueks nädalaks koju. Selle perioodi jooksul me säilitame nende palga neljandiku osas tavalisest tasemest ja laename neile teise neljandiku lisaks, kindlustades neile kokkuvõttes kuni pool tavalisest palgast. Seejärel võivad nad poole kohaga tööle tagasi tulla, jagades oma tööd kellegi teisega või tehes tööd kodus (mõlemad sõltuvalt võimalustest) kuni kolme aastani pärast lapse sündi.

Peggy sattus vaimustusse väljavaate üle võtta see soodustus videosse ja suundus koos filmimeestega Nancy Boreri koju. Nancy ja ta abikaasa seletasid majaesisel verandal, kui oluline see neile on, et Nancy võib olla koos lapsega kodus, tehes seda sülesoleva imiku vastuväidetest hoolimata.

Kaameramehed külastasid seejärel järgmist kodu, kus Chuck ja Patty Visocky uhkusega esitlesid lapsi, keda nad hiljuti olid Kolumbiast, Lõuna-Ameerikast, adopteerinud ñ neli samast perekonnast pärinevat orbu. Aitamaks lapsendamisel võimaldas kompanii Visockydel reisida Kolumbiasse, nii et neil säilis samaaegselt nende palk. Hetkel on meil tavaks maksta vanematele tuhat dollarit iga adopteeritud lapse eest. Seletasin Peggyle, et ajal, mil laste väärtus tundub vähenevat, tahame meie võtta erineva suuna ja rõhutada nende väärtust. ABC tiim uuris seejärel meie haridusalast tegevust, rääkides mitmete töolistega, kes käisid kursustel, et oma oskusi parandada. Nad valisid intervjuu jaoks Eric Hessi. Ericu isa oli töötanud meie kompaniis kvaliteediosakonna juhatajana. Kui Eric lõpetas gümnaasiumi, soovitas ta isa, et ta esitaks avalduse meile tööle asumiseks. Eric alustas tsehhis ja näitas üles väga häid töötavasid ja suhtumist. Aja jooksul avanes tal võimalus saada laboratooriumitehniku koht. Aga pärast paari kuud sellel kohal töötades leidis ta, et see ei ole tema jaoks õige.

Mõned kompaniid peavad seda töötaja jaoks karjääri lõpuks, kui edutamine tagasi lükatakse, aga meie julgustasime Ericut tagasi pöörduma sarnase töö juurde tsehhis, mida ta juba teinud oli. Ta lihtsalt ei olnud veel endale sobivat kohta leidnud ñ ja see protsess nõudis veidi aega. Hiljem väljendas Eric huvi juhtimise vastu. Ta pandi proovile ja leiti, et ta on võimeline teisi juhtima. Ta alustas õppeprogrammi juhtivtöötajatele, mille kompanii kinni maksis ja lühikese aja jooksul sai temast üks meie võimekamaid inimesi selles võtmerollis.

Sügav austus

Nii rääkisid Nancy, Chuck, Eric ja teised oma lindile minevad lood ära, millest igaüks jäadvustas ühe sellise dimensiooni, mis väga sageli tööpaikades puudub ñ tõeline hoolitsus ja tähelepanu üksikisiku vastu.

Peggy ja kaameramehed portreeterisid meisterlikult meie arusaamist inimese väärtusest ja ABC vaatajad said näha äri teist külge ñ inimlikku külge, mis rajaneb väärikusel ja inimeses peituvatel väärtustel. Nagu ma Peggyle seletasin, ei ole inimlik külg ja majanduslik külg üksteist välistavad. "Me oleme olnud ka võimelised saama üle keskmise olevat kasumit ja aktsionärid väga head tulu," ütlesin ma.

Ma olen veendunud, et enamus töölisi tahab näha oma kompaniid edukana. Nad teavad, et nende edu sõltub töandjate edust ja seepärast teevad nad kõvasti tööd, et anda oma osa. Aga neile tuleb luua väärikas ja neid toetav töökeskkond. Neid tuleb näha väärtuslike, tähtsate, väärikatena. Nad kannavad Jumala enda kuju. Kui nende väärtus tema silmis on lõpmatu, siis kindlasti ei vääri nad meie käest midagi vähemat kui meie sügav austus.

Visandid

VISAND KUJUTAB täpselt ja põhjalikult kõike seda, mida on vaja looja plaani teostamiseks.

Vahel on meil kergem mõista Jumalat kui universumi suurt loojat, kui meie elu ja saatuse piinlikult täpselt arhitekti. Aga olgu tegemist galaktikaga, planeediga, organisatsiooniga, mehe või naiseaga, Pühakiri annab mõista, et nende kõigi jaoks on olemas Jumalast määratud suund. Ja see on eesmärgikindel, mitte suvaline. See on korrastatud, mitte korratu. Mõnesid kutsutakse ühtmoodi, teisi teistmoodi. Mõned on varustatud ühe kindla andega, teised jälle teise andega. Ühtedele antakse teatud kindel tegevussfäär, mõni teine tegutseb väga erinevas sfääris.

Jumala visandi mõistmine aitab meil paremini mõista oma võimalusi ja vastutusi töökohal. Ma mõistan seda Jerryle mõeldes...

Jerry alustas tööd meie kompaniis vahetult pärast keskkooli lõpetamist, töötades tsehhis. Nii nagu ta eakaaslased, lootis ta seda tööd vaid mõnda aega teha, et siis millegi muu peale üle minna. Aga ta leidis, et talle meeldivad tööalased suhted ja ka töö ise tundus nii huvitav kui ka väljakutset esitav.

Ta oli hea sportlane ja mängis kompanii pesapallimeeskonnas põletajat, aidates linna meistrivõistlustel kindlustada meile hooajal võit. Puutudes lähedalt kokku teiste firmade töötajatega, mõistis ta, et seal, kus tema töötab, on tingimused üsna head ja ta hakkas mõtlema selle peale, et end pikemalt kompaniiga siduda.

Ühel päeval püüdis ta süda aga kinni hoopis teistsuguse palli. Jerryle heitis silma Belinda, veetlev noor sekretär, kes oli liitunud meie kompaniiga ühe tootehanke läbi. Varsti nad abiellusid ja Belinda jättis töö, et perekonna eest hoolt kanda. Raha oli napilt, aga osava majandamise läbi olid nad suutelised Jerry palgaga ära elama, saades veidi abi Belinda juhutöödest sekretärina, mida ta sai kodust ajada.

Jerry hakkas oma karjääri tõsisemalt suhtuma ja tegi läbi mõned kursused kohalikus kogukonnakolledzhis. Varsti vabanes üks laboratooriumitehniku koht meie projekterimisosakonnas. Jerry esitas avalduse ja ta võeti edukalt vastu. Ta õppis tundma meie toodete tehnilisi detaile ja oli eriti suureks abiks ühenduse loomisel projekterimisosakonna ja tsehhi vahel, sest ta tundis tootmisprotsesse ja inimesi nii hästi.

Edasiliikumine

Kompanii süvendas väliõpet, mis nõudis lähedasemat koostööd paigaldajate ja töövõtjatega. Tekkis vaba instruktori koht ja Jerry oli taas edukas kandidaat. Ta külastas meie kliente ja jättis hea mulje nii tehniliste teadmiste kui ka oskuse poolest inimestega suhelda, toetatuna kõrgetest moraalsest omadustest. (Kliendid helistavad mulle siiani ja räägivad, kui head tööd ta teeb ning kui positiivselt ta räägib kompaniist.) Kui ta ei olnud parajasti õpetamas, aitas ta mehitada meie tasuta "kuuma liini", aidates inimesi, kes helistasid tehnilistes küsimustes nõu saamiseks.

Kompanii otsustas sisse seada tervisekeskuse ja Jerry oli vabatahtlikult nõus oma vabast ajast sellele kaasa aitama. Hiljem sai temast töölistest koosneva meeskonna pea, kes korraldasid keskuse tegevust ja propageerisid tööliste seas tervisesporti kui sellist. Hiljuti määrati ta meie õppeprogrammis juhtivale kohale ja tema alluvuses töötab mitu inimest. Teda hinnatakse nii kõrgelt, et Jerry valiti sel aastal kompanii juhtkonna poolt presidendi auhinna saajaks, mis anti kätte meie kompanii jõulupeol.

Unikaalne plaan

Jerry on hinnatud tööline. Me oleme täis lootust, et ta jõuab veelgi edasi, kasvades nendel aladel, kus ta panus on kõige märgatavam ja tundes sellest kõigest rõõmu. Tal on Jumalast määratud saatus. Tema kohta käiv plaan on unikaalne. Ta loodi eesmärgiga. Ma tunnen, et

oleme teinud tööandjatena oma parima, kui oleme talle pakkunud keskkonna, kus kasvada ja lasknud tal leida Jumala plaani enda elu jaoks ning sellesse end sobitada.

Meie kompaniis on palju teisi Jerry-suguseid. Näiteks Penny alustas meie juures üle kahekümne aasta tagasi tavalise ametnikuna. Praegu on ta meie kaadriosakonna juhataja ja meie juhtkonna liige. Penny panus on selle aja jooksul olnud tohutu ja ta kompetents ning väärtus kasvanud pidevalt.

Ma olen nii tänulik, et mind ümbritsevad sellised inimesed, kes siiralt armastavad esmaspäeva.

Varem mainisin ma Jumala plaani kolme mõõdet: *kutsumine*, *andekus* ja *piirkond*. Järgnevalt seletan neid üksikasjalikumalt.

Kutsumine

Tavaliselt me mõtleme kutsumisele religioosses mõttes ñ nagu näiteks kutsumine teenistusse. Aga ametisse kutsumine läheb vaid religioosset tähendusest kaugemale. Me võime olla kutsutud tegema kunsti, sporti, valitsuse teenistusse või ärisse. Kui tegemist on Jumala kutsega, siis on see seaduspärane ja kõrge kutsumine. Teisisõnu, sa võid olla "ordineeritud" torulukksepp! Ärisse kutsutud inimestel on teenimiseks palju selliseid võimalusi, mis ei ole kättesaadavad neile, kes peamiselt keskendunud jumalalase ülesannete täitmisele.

Me ei paista märkavat seda kutset mittereligioossetesse ametitesse, millesse paljud silmapaistvad Piibli tegelased erinevatel aegadel oma elus olid kutsutud. Joosep oli Egiptuse vaarao administraator, Mooses ja Taavet karjatsesid lambaid, Peetrus oli kalur, Lüüdiol oli kangaäri ja Paulus tegi telke.

Üks mu lemmiknäiteid on Taaniel, babüloomlaste poolt vangistatud noor mees. Ta oli kindla iseloomu ja erakordsete võimetega inimene, kes oli kutsutud tänapäevases mõistes riigiametisse (olles riigi teenistuses, mida ta ise ei valinud!). Ta tarkus ja isiksus olid niivõrd vapustavad, et kuningas Nebukadnetsar ülendas ta terve Paabeli provintsi valitsejaks ja tegi temast kõikide oma tarkade ülevaataja. Hiljem põhjustas Taanieli efektiivsus seda, et temast sai ka teiste pagankuningate valitsuse ajal võtmeasutsioonil olev inimene.

Ärijuhtidel võib olla oluline roll, et aidata inimestel leida ja täita oma kutsumine.

Michael Novak, rooma-katoliiklik teoloog, käsitleb suurepäraselt seda tähtsat teemat oma raamatus *Business as a Calling*. Ta tsiteerib Kenneth Layi, kes on Ühendriikide suurima maagaasitootja Enron korporatsiooni direktor:

Ma olin ja olen sügavalt veendunud, et üks elu kõige enam rahuldust pakkuvamaid asju on kõrge moraali ja eetikaga keskkonna loomine, kus igal üksikisikul avaneb võimalus teoks teha oma Jumalast-antud potentsiaal ja kus neid selles julgustatakse.

Me püüame oma kompaniis intervjuu käigus selgusele jõuda, kas taotleja on kutsutud töötama meie juures või ei. Oleme leidnud, et kasulik on läbi viia mitu intervjuud ja seejärel märkmeid vahetada. Korraldame seeria katseid, otsides võimete ja oskuste sobivust meie töökoha vajadustega. Me kontrollime soovituskirju, et teada saada, millised on olnud nende möödaniku töökogemused. Kogu selle töölevõtutegevuse käigus me palvetame.

Hiljem on see suureks toeks, eriti kui töötaja satub töö juures mingit laadi raskustesse, kui ta võib öelda: "Ma tean, et mind on kutsutud seda tegema. Ma pean siin olema."

Andekus

Piibel räägib ka sellest, et inimestel on erinevaid *andeid* ja neil on erinev *varustus*. Apostel Pauluse esimeses kirjas korintlastele räägib ta, kuidas erinevad anded täiendavad üksteist, kasutades inimihu analoogiat: "Sest ihu ei ole üks liige, vaid palju liikmeid... Aga nüüd Jumal asetaski liikmed, igaühe neist, ihu külge, nõnda nagu tema tahtis."

Me näeme seda andekuse printsiibi rakendamist eriti inimeste õigesse paika seadmises. Jerry on hea näide inimesest varjatud oskustega, mida oli vaja arendada ja millele anda

võimalus. Eric, keda mainisime varem, sattus enne ummikusse, kui ta anded tuvastati, misjärel ta suundus ülevaatajaametisse, kus ta on olnud väga edukas.

Me paneme üha suuremat rõhku meeskondades töötavatele inimestele, kus erinevate annete olemasolu on eriti tähtis. Üks inimene on võib-olla rohkem analüütilisema mõtlemisega, teisel on suured verbaalsed võimed. Üks töötab kõige paremini detailidega, teine on osav nägema asju suures plaanis.

Võimete hindamine on töötajate nõustamisel väärtuslik abivahend. Seda tehes me loomulikult võtame vaatluse alla ka inimese senised saavutused, aga peamine rõhuasetus on tulevikul: Milleks tahad sa end valmistada? Kuidas saame me aidata?

Ristkoolitus on samuti kasulik juht. Inimene pannakse ajutiselt teise töö peale: näiteks, tootmises töötav inimene töötab laos või kvaliteedikontrolörina. Pärast seda uut töökogemust on sellel inimesel palju parem ettekujutus sellest, kas valmistada kompaniis teistsugust tööd tegema ja minna võib-olla selle eesmärgi saavutamiseks mingitele kursustele.

Piirkond

Jumala visandi kolmas mõõde on piirkond. Apostlite tegude raamatus me loeme, et Jumal "...on ühest ainsast teinud kogu inimkonna kõige maa peale elama ning neile seadnud ennemääratud ajad ja nende asukohtade rajad..." Sa elad teatud hetkel ajaloo ja sündisid teatud paigas Jumala plaani mööda. Samamoodi seab Jumal meile alad, mille eest me vastutame. Apostel Paulus teadis seda, kui ta ütles korintlastele, et kavatseb tegutseda selle mõjusfääri piirides, mille Jumal on talle määranud.

Meie ärides on piirkondi, mis nõuavad suurt asjatundlikkust. Kui me läheme nendest aladest liiga kaugemale välja, võime sattuda raskustesse ñ tõsiasi, mida kinnitab paljude suurettevõtete hiljutine hargnemine, mille juhtkond naiivselt uskus, et kui nad oskavad teha üht asja hästi, siis oskavad nad kõike hästi teha. On parem, kui me jääme nende asjade juurde, mida me tunneme. Isegi hiilgav korvpallur Michael Jordan õppis seda, kui ta üheks hooajaks pani selga pesapalluri riided.

Minu jaoks on suureks trööstiks teada, et ma ei pea kõiki asju hästi oskama. See on kergendus, kui me võime öelda puhta südametunnistusega ei, mõistes, et soovitu on väljaspool meie kutsumise piire või väljaspool meie piirkonda. See on lihtsalt tõsiasja tunnustamine, et Jumal on visandanud meie jaoks oma plaani.

Olen läbi aastate tähele pannud, et Jumala arm on kõige kergemini kättesaadav, kui me tegutseme oma kutsumise, ande ja piirkonna raames. Kui me nendelt aladelt väljume, nähes ülearu vaeva, et midagi ära teha või olla efektiivne, siis võib olla aeg realsust kontrollida. Tegu võib olla märguandega, et me oleme tunginud välja Jumala armu piiridest ja ootame rohkemat, kui ta on valmis meile andma. See võib olla tõsi nii üksikisikute kui ka tervete äride suhtes.

Sellele kontrastiks on imeline asi, kui me asume keset oma kutsumist, kasutame oma andeid, tegutseme meile Jumala poolt määratud sfääris.

Me soovime, et meie töökoht pakuks sellist keskkonda nii palju kui võimalik. Nii nagu Jerry, on meie töölisel saatusega inimesed. Nad peavad asuma sellises töökontekstis, kus õhutatakse kasvamist, eksperimenteerimist ja arenemist, kus Jumala kõrge kutsumine võib saada teoks ñ kus nad võivad avastada ja täita ta plaani oma elu jaoks.

Häda, häda, vaev ja häda

HOOLIMATA PARIMATEST VISANDITEST ei laabu asjad alati nii, nagu nad peaksid.

Tundub, et me ei pääse hädade käest ega suuda vältida raskusi.

Me kulutame palju aega, planeerides ja võttes tarvitusele ettevaatusabinõusid, vältimaks hädasid ja seda on tõesti vaja teha. Ent vaatamata meie parimatele plaanidele leiab häda meid üles. Hädadel, survel, raskustel, elutormidel on oma eesmärk. Ebameeldiv on tõdeda, et nad on osa Jumala kavast. Kui me neid kohtame, võib tagajärjeks olla pettumus, segadus ja hirm. See on tõsi nii perekondades kui ka ärides.

Teismelisena puutusin ma kokku hädaga, mis aitas mul mõista, kuidas raskustega tuleb hakkama saada ja kuidas mitte. See õppetund on läbi terve mu tööalase karjääri mind hästi teeninud.

Häda leiab meid

Olin just saanud kolmteist ja nautisin lühidat, ent väga erilist puhkust koos isaga onu suvilas Põhja-Kanada metsades, kuussada miili kodust eemal. Seal leidis häda meid üles, kui üks vahejuhtum isa ja mu onu, ta vanema venna Haroldi vahel, põhjustas sellise ägeda tüli, et meie lühike puhkus pidi äärepealt saama järsu ja kibeda lõpu.

See algas üsna süütult. Onu Harold arvas, et ta noor vennapoeg tahaks heita pilgu ta lemmikmängukaartidele, millel olid kujutatud ñ nagu te õieti arvasite ñ lopsakate alasti naiste galerii. Kui ma vahtisin juhmilt üht poosi teise ahvatleva poosi järel, astus sisse mu isa, kes oli valmis minema järvele ahvenat püüdma.

Võib-olla oli see mu varglik pilk ja kohmakas püüe peita käesolevaid kaarte või võib-olla oli see too salapärane instinkt, mida isa tunneb, kui ta laps on ohus. Olles kiirelt hinnanud olukorda, plahvatas isa: "Harold, kuidas võid sa teha midagi nii alatut?"

Harold oli hämmastunud. "Reg, tule maa peale. Ta on noor mees. Sa ei saa teda igavesti varjata."

"Pildid füüsilisest ilust" olid osa Haroldi maailmast. Ta oli kunstnik, kõrgelt hinnatud arhitekt, kes oli kavandanud mõned Kanada kõige hämmastavamad kodud, kontorihooned ja avalikud aiad. Tema jaoks oli alastiolek kunst, midagi väga ilusat. See ei ole nii, pareeris isa. See on puhas pornograafia. Ja siin on ta omaenda vend, peaaegu kuuskümmend ñ mitte mõni eksiteele viidud nooruk ñ kes kalgisüdameliselt annab ta pojale Johnile sellise laadaliku ja häbiväärse etenduse.

"John, paki asjad," marutses isa. "Me läheme koju."

Mõned minutid hiljem ronisime me oma väikesesse seedripuust paati. Ainsa tõmbega käivitas isa päramootori ja me sõitsime sadamasillast välja. Hammustasin huulde, püüdes varjata oma suurt pettumust. Miks pidi see juhtuma? Miks pidi see väga erilisena kavandatud väljasõit isaga ennatlikult lõppema vihahoo ja karmide sõnadega?

Asjade kordaseadmise

Sada meetrit kaldast eemal pöörasin ma pilgu kaugelt horisondilt, et vaadata isa poole tagasi. Tavaliselt lasi ta minul paati juhtida. Aga sel hommikul oli tema tüüril, kuigi ma olin kindel, et nägin pisaraid niisutamas ta päikesest põlenud nägu. Äkki ütles ta süngel toonil, tõmmates otsustavalt roolipinni: "John, me läheme tagasi." Ma olin kindel, et ta on midagi olulist maha unustanud.

Nägin kaugusest onu Haroldit seismas suvilaaknal, välja järvele vaatamas. Kui paat lähemale jõudis, hakkas ta sadamasilla poole tulema, et teada saada, mis on juhtunud. Siis nägin ma midagi muud. Neil lühikestel hetkedel kohtus isa tugev ja õiglane viha samavõrd võimsa ja tugeva armastusega oma venna vastu. Esimene andis teisele järgi. Isa tuli tagasi, et asjad korda seada. Liiga palju aastaid. Liiga palju ühiseid kogemusi. Liiga palju oli kaalul,

et lasta sellel vahejuhtumil muutuda valutavaks haavaks, mis kunagi ei pruugi paraneda. Parem asi kohe ära korraldada.

Pea ikka veel ringi käimas vaatasin ma hämmastusega pealt, kuidas need kaks jõulist, tugevatahtelist venda kohtusid sadamasillal ja sirutusid üheaegselt pikaks embuseks. Õeldi vaid mõned sõnad. Sellest piisas. Nad said aru. Harold ei olnud enam kunagi tähelepanematu Regi isaliku hoolitsuse suhtes oma poja vastu. Ta ei alahinnanud enam kunagi isa selget vahetegemist õige ja vale vahel ega riskeerinud sellise tüliga.

Me laadisime paadi tühjaks ja olime nüüd võimelised oma puhkuse lõpule viima ñ õhk imeliselt puhtaks tehtud ja olulise eluõppetunni seemned sügavale külvatud.

Isa kirg oma uskumuste eest seista oli pannud ta riskima suhete katkestamisega vanemaga oma viiest vennast. Ent selle kirega kompromissile minemata oli ta leidnud maad andeksandmisele ja lepitusele. Jumala armu läbi astus ta sellele probleemile vastu ja võitis ta, mitte vastupidi. Ja selle käigus andis ta oma pojale unustamatu õppetunni ñ et me ei saa hädale selga keerata. Võib-olla aitas ta eeskujuga anda visadust, mida vajasin aastaid hiljem, kui mu ees seisis näiliselt ületamatud raskused mu äris ja mu teistel elualadel.

Häda ñ isegi Piiblis

Piibel on tähelepanuväärselt avameelne, kirjeldades neid raskusi, kiusatusi ja katsumusi, millest mehed ja naised on läbi terve ajaloo läbi läinud. Mitte ükski neist, kelle elu Pühakirjas kujutatakse, ei hoidunud probleemidest.

1. Moosese raamatu kirjeldus esimestest inimolenditest annab selgelt mõista, et need raskused, mida me kohtame, ei olnud Jumala algne kavatsus. Ta lõi Aadama ja Eeva ideaalolukorras, kus nad tundsid rõõmu lähedasest osadusest oma Loojaga. Kui Adam ja Eeva sõnakuulmatuse läbi pattu tegid, muutus see vahekord jäävalt. Kogu loodu, kaasa arvatud inimperikond, sattus needuse alla, mida iseloomustas häda ja vaev.

Jeesus tuli alustama kõige selle taastamist, mis Aadama ja Eeva läbi kaotati ñ see on protsess, mis ühel päeval lõpule viiakse. Ilmutuse raamat piilub tulevikku: "Ja Jumal pühib ära kõik pisarad nende silmist, ja surma ei ole enam ega leinamist ega kisendamist ega vaeva ei ole enam. Sest endised asjad on möödunud!"

Aga see päev ei ole veel saabunud. Samuti ei suuda meie ka kõige paremate jõupingutuste tagajärjel tuua taevast maa peale. Jeesus rõhutas seda oma jüngritega rääkides: "Maailmas on teil ahastust, aga olge julged, mina olen maailma ära võitnud!" Sõna, mis siin lõigus on tõlgitud kui *ahastus* või *häda*, on mujal kasutatud selleks, et kirjeldada viinamarjade purustamist või oliivide pressimist!

Jumal, tahtes lunastada kõike, mida on võimalik lunastada, hakkas kasutama sedasama häda oma eesmärkidel ja meie heaks. Jakoobus kutsus algkogudust üles nägema võitlusi lunastuslikust küljest, kui ta kirjutas: "Pidage lausa rõõmuks, mu vennad, kui te satute mitmesugustesse kiusatustesse, ja teadke, et teie usu katsumine saadab kannatlikkust!" Mis minusse puutub, siis mina ei kaldu häda rõõmuks pidama. Ma jahmerdan, ma muretsen, ma püüan probleemidest enda jõuga läbi tungida. Aga ma olen hakanud nägema, et Jumal ootab meid otse keset probleemi, tahtes meile näidata teed raskustest läbi ñ mitte nendest ümber ñ ja selle jooksul õpetada meile rohkem enda teedest.

Häda leiab meid töö juurest

Mu enda ärikarjääri jooksul ei ole olnud katsumustest puudust ja ma olen kindel, et see on nii ka sinu puhul. Varem mainitud vahejuhtumid ñ kaasa arvatud mu isa ootamatu surm, laastav tulekahju tehases ja püüe organiseeruda ametiühinguks viisid mind armulikult mu loomulikest võimetest kaugemale, sügavamasse usuellu. Oleme aastate jooksul läbi elanud suuri tööalaseid õnnetusi, probleeme töötajatega, tootmisega seoses olevaid raskusi ja rahalist survet.

Tagasi vaadates me võime näha, kuidas kõikidel nendel probleemidel on olnud lunastav väärtus. Me võime kaardistada oma kompanii küpsust ja vastupidavust mitte selle alusel, mis sündis mäetippudel, vaid nende õppetundide põhjal, mida me orgudes õppisime.

Nii juhtus 1979. aasta araabia riikide naftaembargo puhul, mille tagajärjeks oli kõikide naftal põhinevate toodete äkiline hinnatõus, kaasa arvatud kütteõli, mida kasutasid meie eramute ja tööstuslike põletite kliendid. Teatud määral puudutas see kõiki. Võib-olla meenuvad teile tolleaegsed pikad järjekorrad bensiinijaamades, kui bensiini sai osta ainult ülepäeviti.

Sellel kriisil oli meie ärile hirmuäratav mõju. Kellel on vaja õlipõleteid, kui õli ei ole? Enamus meie suurklientidest vähendasid tunduvalt oste ja mõned lõpetasid ostmise päriselt. Olime eriti kergesti haavatavad, sest olime just valmis saanud oma uued ja avarad tootmishooned. Üks meie peamisi konkurente heitus niivõrd, et nad katkestasid peaaegu täielikult toodete väljaarendamise ja ei püüdnud isegi tooteid enam müüa. Nende jaoks ei paistnud väljapääsu olevat.

Positiivne reageering

Püüdes näha asju suuremas plaanis ja pärast konsulteerimist ning palvet ma otsustasin, et meie tegevussuund peab olema teistsugune. Taganemise asemel muutume veelgi agressiivsemaks. Me mitte üksnes ei kiirendanud uute toodete väljaarendamist, vaid saatsime osa oma juhtkonnast lektoritena välja julgustama oma kliente nägema hetkel valitsevatest probleemidest kaugemale ja olukorda isegi ära kasutama, asendades vanad ebaefektiivsed küttesüsteemid moodsate ja kütustsäästvatega. Idee leidis vastukaja. Me müüsimme sadu tuhandeid asendusühikuid, mis võimaldas meil tootmist käigus hoida ning pakkus rakendust kõikidele meie töötajatele läbi nende kriisi mustade päevade. Tegelikult tulime nendest rahututest aegadest tugevamatena välja kui olime olnud enne neid ja meist said oma tootmisharu juhid ñ positsioon, mida oleme senini suutnud hoida.

Kuigi sageli on olnud raske näha Jumala eesmärki keset neid probleeme, mis meid läbi aastate on tabanud, on tagantjärele tarkus näidanud ta selget plaani ja kavatsusi. Taas ja taas oleme kogenud selle õigsust, mida ütles prohvet Jesaja, et Jumala teed ei ole meie teed, vaid nad on tohutu palju kõrgemad.

Raskus on Jumala töövahend. Selle õppetunde võib kas omandada või vältida, aga lõppude-lõpuks tulevad nad ära õppida. Tundub, et Jumala majapidamises ei ole teist teed.

Osavõtlik ettevõtlus

MEIE REAGEERING PROBLEEMIDELE, kui need meid tabavad, võib meid viia ühte kahest paigast. See kas paadutab meid, tehes meid kibestunuiks, isegi kättemaksuhimulisiks või teeb meie südamed pehmemaks, nii et me anname kergemini andeks ja oleme mõistvamad. Ma usun, et Jumala kavatsus on see teine variant ñ teha meid kaastundlikemaks. Aja jooksul saab osavõtlikkus organisatsiooni esiletõstvaks tunnuseks ñ mitte vastutuse või efektiivsuse arvel, vaid kui sellise äri firmamärk, mis hoolib inimestest ja hindab kõrgelt nende sisemist väärtust ja potentsiaali.

Üllatav telefonikõne

Nagu ma varem märkisin, olin ma kaastundevajajate hulgas, kui pidin äkitselt pärast oma isa surma haarama enda kätte kompanii juhtimise ohjad. Meie äri oli ebakindlas seisus. Meie läbimüük oli vaid veidi üle ühe miljoni dollari, mis jagunes ebaühtlaselt käputäie klientide vahel. Suur osa meie munadest oli ühes korvis ñ selleks oli üks St. Louises asuv kompanii, mis valmistas treilerelamutele ahjusid. Isal olid nendega head suhted, aga mina olin alles äsja firmaga liitunud ja see klient vaevu tundis mind. Saanud teada mu isa surmast oleksid nad täiesti õigustatult võinud leida teise varustaja.

Telefonikõne nende konstrueerimisosakonna juhatajalt tuli mulle täieliku üllatusena.

"John," ütles Bernie. "Ma tahan öelda, kui valus oli kuulda su isa surmast. Me saime väga lähedasteks ja ma pidasin teda peaaegu omaenda isaks."

Neelatasin kuuldavalt, teades, et hoolimata sellest, kui väga nad isa ka ei hinnanud, tuli neil teha raske otsus. Ma kahtlesin, kas me suudaksime üle elada nende firma kaotamise oma klientide hulgast, aga praegu ei olnud koht selle ütlemiseks.

Bernie jätkas: "Ma tean, et sa oled mures meie tulevaste põletistude pärast. Ma tahan sulle kinnitada, et me oleme täielikult kindlad sinus. Me ostame teie tooteid edasi. Meie poolt ei tule mingeid muudatusi."

Suutsin vaevalt oma kõrvu uskuda. Kui sõnad päralt jõudsid, siis tundus, nagu oleks sajakilone raskus mu õlgadelt tõstetud.

"Bernie," vastasin, "ma ei tea, mida öelda. Ma tean, et te ei pea seda tegema. Neid kompaniisid on mitmeid, kes hea meelega võtaksid teie varustamise enda peale. Aga ma ütlen sulle üht. Me teeme kõik, mis meie võimuses, et olla teile heaks varustajaks. Me ei peta teie lootusi."

Bernie vastus peegeldas kaastunnet, mis tänapäeva ärikontaktides tihtipeale puudub. Ta kompanii riskis ja Bernie teadis seda. Aga ta teadis ka seda, et me vastutame nende vajaduste täitmise eest. Üks suur meiepoolne väärtus ja kaastunne oleks ilmselt pildist väljas. Nagu selgus, täitsime me meile pandud lootusi ja oleme nüüdseks üle kolmekümne aasta olnud nende ainus põletitega varustaja.

Kõrvutised tõesed

Juhtum Bernie kompaniiga on hea näide põhimõttest, mis on kohaldatav tööpaigus: tõesed kulgevad Pühakirjas tihti kõrvutistel radadel.

Kaks arusaama võivad tunduda üksteisega vastuolus olevat ñ kuni neid täielikult mõistetakse koos vaadatuna. Paralleelsed tõesed Bernie poolt astunud julges sammud olid *kaastunne* ja *vastutus*. Need kaks täiendavad üksteist. Omaette võetuna ei ole kumbki neist täielik. Kaastunne ilma vastutuseta annab tagajärjeks sentimentaalsuse. Vastutus ilma kaastundeta on karm ja südametu. Vastutusele liidetud kaastunne saab vägevaks jõuks ñ me oleme leidnud, et see võib olla suureks tõukejõuks, õhutamaks inimesi andma endast parimat.

Äri vallas ei piisa, kui kaastunne ja vastutus lihtsalt esinevad. Nad peavad olema tasakaalus. Tänapäeva töömaailma iseloomustab tasakaalutus, kus kaalukauss tugevasti

kaldub vastutuse poole. Üks võimalus, kuidas neid hakata tasakaalu tooma, leidub kuldses elureeglis, mis nõuab meilt enese asetamist teise inimese kohale.

Piibelliku kaastunde eeskujuks on Jeesus Kristus, kelle puhul me näeme suurt tundlikkust inimeste vastu, aga ka samas ulatuses nõudlikkust vastutustundlike tegude suhtes. Hea näide on apostel Johannese evangeeliumi 8. peatükis olev lugu naisest, kes toodi Jeesuse juurde, olles tabatud abielurikkumiselt. Juudi seadus nõudis selle patu eest kividega surnuksviskamist ñ julma, pikaldast hukkamismeetodit.

Naise süüdistajad nägid selles võimalust Jeesust proovile panna. Aga vastuseks nende süüdistustele naise aadressil kummardas Jeesus lihtsalt maha ja "kritiseldas" midagi sõrmega liivale. Kui nad ta pinnimist ei lõpetanud, tõstis ta pilgu ja ütles: "Kes teie seast on patuta, see olgu esimene tema peale kivi viskama!" Süüdistajad lahkusid üksteise järel, kui nende südametunnistus neid hukka mõistis.

Seejärel pöördus Jeesus naise poole, küsides, kas keegi on teda süüdistanud. "Mitte keegi, Isand," vastas ta. "Ega minagi sind hukka mõista," ütles Jeesus, "mine ja ära tee enam pattu!"

Manitsuses, et ta ei teeks enam pattu, me näeme, kuidas vastutus tasakaalustab Isanda selge kaastunde. Nii oli see iga kord kui Jeesus halastust osutas. Ta ootas, et inimesed näitaksid üles vastutustunnet.

Kaastunne töö!

Me leiame kõikjal oma töös võimalusi üles näidata kaastunnet. Järgnevalt mõned näited:

- Keegi on taotlenud edutamist, aga keegi teine edutatakse tema asemel. Me leiame, et on hea sellise inimesega kokku saada, hinnata temapoolset esileastumist, näidata talle, kuidas ta saab oma kvalifikatsiooni tõsta ja julgustada teda tulevikus taas edutamist taotlema.
- Töötaja on üle elanud kaotuse kas siis surma või raske haiguse tagajärjel. On aeg üles näidata kaastunnet ñ tehes seda näost näkku kui võimalik. Me silmad ja käitumine näitavad, et me hoolime. Kas me ei oleks tänulikud sellise osavõtlikkuse eest, kui meie oleksime need, kes on kaotuse üle elanud?
- Üht klienti on tabanud rasked ajad ja ta vajab krediitpikendust. Me peame muidugi arvestama võimaliku riskiga, aga meie mõistmine ja kui võimalik, eriline abi, võivad enesega kaasa tuua kestva lojaalsuse ja hea tahte.
- Võib-olla raskeim kõigist on töölepingu lõpetamine, kõige kardetavam töö, mis ülemusel ette võib tulla. Olen leidnud, et on tähtis eraldada siia kaasatud kahte olulist sammu. Esiteks teen ma läbi protsessi, mis on vajalik kindla otsuse langetamiseks. See on analüütiline samm, kus on otseselt tegemist reaalse olukorraga. Teine on lõpetamine ise, mis tuleb teostada nii suure osavõtlikkusega kui võimalik. Tuleb näha vaeva, et see üleminek oleks võimalikult pehme, võttes appi vallandamistasu ja kui vaja töövahendusbüroo teenused. Aga võtmeks on protsessi nägemine lunastuslikuna, sammuna, mida Isand saab kasutada oma laiemate eesmärkide teostamisel ñ tolle inimese ja organisatsiooni elus.

Advent Industries

Mõned aastad tagasi, ajal, mil meie kandis oli palju töötuid, leidsime me ebatavalise viisi, kuidas anda edasi kaastunnet tööpaigas. Kui me tavaliselt inimesi tööle võtsime, palkasime parimad kandidaadid, kuid mind kainestas nende inimeste suur hulk, kes vajasisid tööd, aga keda ei olnud praktiliselt võimalik tööle võtta. Nende minevikku oli määrinud kuritegevus, uimastite kasutamine või varajane koolist väljalangemine ja nii olid nad viimased, kellel võimalus tööd leida.

Otsustasime selles asjas midagi ette võtta. Rääkisin tuttava ärimehe Ed Seaboldiga mõttest alustada uus kompanii, mis palkaks ja õpetaks neid õnnetus olukorras olevaid inimesi välja.

Ed, kuldse südamega praktiline ärijuht, oli otsekohe valmis jätma oma töö ja hakkama seda juhtima. Sündis Advent Industries, mis organiseeriti tulundusettevõtteks ja mis oli meie kompanii ja teiste piirkonna firmade alltöövõtja. Kui me läksime koolidesse, politseisse ja kohtutesse, et leida piisavalt "halbu" inimesi, kes sobiksid meie töölisteks, siis oldi enam kui koostöövalmid meile "väärivate" kandidaadide leidmisel.

Varsti töötas Adventi raskes, kuid tuge pakkuvast töökeskkonnas üle viiekümne inimese. Enamikule neist töölistest oli see nende esimene ametlik töökoht. Me pidime neile õpetama, kuidas töötada, kuidas respektierida ülemusi, isegi seda, kuidas palgatshekki rahaks ümber vahetada.

Mõistsime, kui kaugelt me peame minema päeval, mil Ed lukustas oma kontoriruumi, kui ta paariks tunniks välja läks. Tagasi tulles keeras ta ukse lukust lahti ja märkas, et keegi oli olnud kontoris ja keetnud kohvi. Töölisi küsitledes sai ta teada, et mõned neist olid lihtsalt laeplaadid kõrvale lükanud, sealt sisse hüpanud, kohvi teinud ja tööle taas tagasi läinud! See oli viimane kord, kui Ed kontori lukku pani.

Vastutusega seotud kaastunne on nende kahekümne aasta jooksul, mil Advent on tegutsenud, palju häid tulemusi andnud. Üle tuhande inimese on ta programmi läbi teinud, mis kestab kuuest kuust kahe aastani. Paljud, kes ei suutnud taluda distsiplineeritud töökeskkonda, pidid katkestama. Aga paljud teised on teinud pärast seda karjääri teistes piirkonna ettevõtetes. Tänu omandatud kogemustele Adventis ei ole neil mitte üksnes vajalikke oskusi, vaid ka eneseväärivuse ja eesmärgitunne.

Igal äriettevõttel on võimalus olla "kaastunde ettevõte". Piibellikud tõed, mis on kohaldatud vastavalt olukorra vajadustele, teevad selle võimalikuks. Bernie võimas aastatetagune näide on meile alati selgeks teinud tõe, et igasse tööpaika kuulub kaastunne ja mitte ainult vastutus.

Ebatavaline teenindus

ON SIND KUNAGI erakordselt hästi teenindatud? Kui see on nii, siis saab sinust kindlasti alaline klient. Ja sa oled leidnud äri, millel kindlasti läheb hästi.

Üks vahejuhtum, kus tegelaseks oli Jim, meie müüginäidzher, kujutab sellist teenindust. Tõsiasi, et ma kuulsin sellest alles kuid hiljem, muutis selle veelgi erakordsemaks. Ka siis tuli see kõne alla juhuslikult, millegi muuga seoses.

Jim sai teada, et üks meie väiksemaid kliente oli saatnud liiga väikese tellimuse ja nüüd oli neil üks vajalik osa otsas. Kuigi oli parajasti jõuluaeg, lootsid nad tootmist käigus hoida. Aga ilma nende osadeta, mida nad meie käest said, oleksid nad pidanud vabriku kinni panema. Kellegi teise kui vaid oma naise teadmata ja sellest kompaniis kuulutamata sõitis Jim sada kilomeetrit läbi lumetormi, osad auto pagasiruumis, et klient võiks tööd edasi teha. On ütlematagi selge, et Jimi isetu algatus tugevdas juba niigi häid firmadevahelisi suhteid. Teenimise idee on tugevalt juurdunud Pühakirjas, eriti Uue Testamendi kristluses. Nendes kultuurides, mida evangeelium on kõige rohkem mõjutanud, on üldiselt teeninduseetika selgelt märgatav. Vastupidi puudub paljudes kultuurides igasugune arusaam kliendi teenindamisest. Vene keeles on sõna *klient* lähim vaste *toodangu tarbija!*

Teenimise eeskuju

Jeesus on meie ületamatu näide tõelisest teenimisest. Ta tegi ise oma sõnadega selgeks, et ta tuli teenima, mitte ennast teenida laskma. Apostel Paulus mainib näitena seda aspekti Isanda iseloomus ja kutsub meid üles omama samasugust suhtumist. Üks parafras Pauluse kirjast filiplastele on eriti kujukas:

Olgu Kristus Jeesus teie eeskuju sellest, milline peab olema teie hoiak. Sest tema, kes oli alati olnud loomult Jumal, ei hoidnud kinni oma eesõigustest olla Jumalaga võrdne, vaid jättis ennast ilma kõikidest privileegidest, nõustudes olema loomult ori ja sündima sureliku inimesena. Ja olles saanud inimeseks, alandas ta iseennast, elades terve elu täielikus sõnakuulmises, kuni suremiseni välja, ja see surm, mis ta suri, oli tavalise kurjategija surm.

Siin me näeme teenimise tõelist olemust. Isand tuli maa peale täielikus alanduses, kuigi ta on kogu loodu Autor ja Ülalhoidja. Ta teenijaloomus ilmnis juba ta sünnis, mis leidis aset tahumatus, loomadele mõeldud söimes. Ta elas vähenõudlikult, omamata praktiliselt mitte mingit vara, ent andis teistele kogu aeg rikkalikult.

Jeesus tegi end teistele niivõrd kättesaadavaks, et pidi sageli terveks ööks üles jääma, et tal oleks aega palvetada. Ta seisis vastu kõikidele kaasjuutide püüdlustele tõsta ta valitseja seisusesse. Lõpus süüdistati teda ebaõiglaselt, tehti avalikuks vaatamisväärseks, mõisteti määratseva rahvahulga tugeva surve mõjul ülekohtuselt surma ja ta suri ristil, mis oli jöhker ja häbiväärne hukkamisviis.

Kõik, mida Jeesus tegi, on meile eeskujuks. Ta varajased jüngrid järgisid ta veatut näidet oma elus, mõistes ohverdamise rõõmu ja teenimises peituvat tasu. Nad ei elanud mugavat elu, vaid nad pöörasid maailma pahupidi, olles alati valmis end teiste eest ohvriks tooma. Ja sellega see ei lõppenud. Läbi ajaloo on Kristuse elu toonud ta järgijates esile erakordse ohverdamise, laialdase vabatahtliku teenimise ja mõõtmatu teiste kasuks tegutsemise vilju mastaabis, mida ühelgi teisel religioonil ega filosoofial ei ole kõrvale seada.

Teeniv organisatsioon

Kui realistlik on lootus rakendada Piiblit põhinevat teenimisprintsipi tänapäeva sageli karmis ja alati nõudlikus ärikeskkonnas? Meie kompaniis on lähtekohaks olnud oma ootuste selgitamine, nii nagu neid väljendab meie "Firma teekaart", meie põhiliste uskumuste ja

väärtuste kokkuvõtte trükitud kujul, mida me kasutame kogu oma töökollektiivile suuna andmisel:

Me kohustume olema väga tähelepanelikud oma klientide suhtes, minnes kaugemale nende lihtsast teenindamisest nende suurimate ootuste rahuldamiseni välja. Me töötame olla vastutulelikud, täites lõpuni kõik kohustused, hoidudes samas igasugusest kõrkusest või ükskõiksusest. Me soovime olla läbinähtavad, usaldatavad ja usaldusväärsed, valmis tegema nõutust rohkem, kui mängus on midagi sellist, millesse me usume.

Selle praktikasse rakendamiseks ei ole vaja võimalusi kaugelt otsida. Hääletoon, millega võetakse vastu kõnesid, kuidas käitatakse ärritunud kliendiga, kui agressiivsed me oleme probleemide lahendamisel ñ kõik see näitab kokkuvõtlikult meie teenimise loomust või selle puudumist. Jan Carlson, endine SAS lennukompanii direktor, nimetab neid kokkupuuteid "tõe momentideks" ñ mis pakuvad võimalust suurepäraseks teenimiseks, kui me seda teha otsustame.

Järgnevalt mõned üksikasjalikud meetodid, millega me oleme püüdnud teiste teenimist kõrgemale tasemele viia:

- Me ootame, et nii meie väliseid kui ka sisemisi kliente teenindataks hästi. "Sisemine klient" on igaüks, keda teenindatakse teiste poolt, nagu näiteks mänezher, kellele sekretär kirjutab kirja valmis või tööline, kes saab ülemuse käest ise- loomustuse või inimene, kes töötab toote kokkupanekul ja saab mingi detaili keevitus- või värvimisosakonnast. Iga selline tehing ñ ja nad leiavad äris tegutsevate inimeste vahel aset pidevalt ñ annab suurepärase võimaluse üksteist teenida.
- Me leiame, et me peame hoidma oma väliseid kliente silma ees läbi terve organisatsiooni. Vahetevahel külastavad meie tootmistöölised klientide tehaseid. Seal saavad nad kokku kohalike töolistega ja küsivad neilt otse, kuidas teha neid asju paremini, mida me nende jaoks toodame.
- Kompromissitu kvaliteet käib teenendusega käsikäes. Me oleme üles seadnud keerukad kvaliteedikontrolli süsteemid, olemaks kindel, et me väljastame tõelist kaupa, mitte ülespuhutut.
- Kaastöötajad valivad ja nimetavad "kuu töötaja", osaliselt isetu koostöö põhjal teistega. Töötajat tunnustatakse professionaalse fotoga, mis on väljas silmapaistvas kohas, tema elulugu ilmub meie igakuises uudistelehes ja teda kiidetakse suuliselt perioodiliselt ülekompaniilistel koosolekutel.
- Meie ülevaatajad on spetsiaalselt välja õpetatud oma alluvaid "teenima": aidates, mitte nõudes; järele aidates, mitte kamandades; õpetades, mitte kritiseerides. Meil on väga madal organisatoorne struktuur kokku neljal tasandil, õhutamaks lateraalset tegevust ja mitte heaks kiites hierarhiat.
- Me püüame palju kuulata ñ mis on kommunikatsiooni kõige tähtsam aspekt. Me küsitleme regulaarselt kliente. Töötajad peavad juhtkonnaga "ümarlauavestlusi", arutamaks võtmeküsimusi, mis ei lase meil leppida olemasolevaga.

Teenimine ñ võimas jõud

Selleks, et ettevõtte võtaks suuna teenimisele, läheb vaja tööd. Enamikule meist meeldiks pigem olla need, keda teenitakse, teiste teenimine on sageli vastukarva. Aga nende kompaniide ja üksikisikute jaoks, kes selleks jõudu pingutavad, võivad tagajärjed olla dramaatilised.

Nägin muljetavaldavat näidet selle kohta ühel ärikoosolekul, mida peeti Palm Springsi Ritz Carlton hotellis Californias. Pannud tähele töötajate erakordset viisakust ja abivalmidust, küsisin mänezheri käest: "Kuidas te seda oma töötajate juures saavutate?"

Ta tõmbas taskust välja raamatukese, kus olid kirjas need põhimõtted, mille alusel Ritz'i hotelle juhitakse ja selgitas, kui ulatuslik on väljaõpe, mis neid põhimõtteid ümbritseb. Seejärel väitis ta midagi imelist:

"Härra Beckett," (tal oli kuidagi õnnestunud välja uurida mu nimi!) "kui me mõned aastad tagasi siia orgu tulime, tunti siin vaevalt midagi klienditeeninduse sarnast. Nüüd on seda kõikjal näha, alates kiirtoitlustuskohtadest kuni autoparandusteni. Inimesed küsivad, millega nad võivad aidata ja jälgivad pidevalt oma teenete kvaliteeti. Ma usun, et me külvasime mõned seemned, mis nüüd kõikjal on idanema hakanud. Seda on hea meel näha."

Mis te arvate, kus tahan ma peatuda, kui ma taas Palm Springsi lähen?

Teenimine on võimas jõud, eriti kui motiivid on siirad ja see lähtub piibellikult aluselt. Jeesuse näites peituvad tõed on ka täna aktuaalsed n' meie isiklikus elus ja töökohal. Neid püütakse järgida, kui juhtkond riietub teenija kuuega. Neid hoiavad üleval need, kes seavad teised esikohale, kes soojuse ja siirusega pakuvad ebatavalist teenindust ja teevad seda jätkuvalt.

Andes midagi tagasi

SELLE RAAMATU kirjutamise ajal läheneb mu ärikarjäär neljakümnele aastale. Selle aja jooksul oleme Jumala armu ja ärikolleegide, perekonna ja sõprade tohutu toetuse abil olnud võimelised üles ehitama ühe Ameerika juhtivamaid keskmise suurusega kompaniisid. Kui ma võrdlen seda, kus me oleme praegu sellega, mis oli minu kompaniiga liitumise ajal, siis on meie sissetulek kasvanud peaaegu sada korda (hea osa sellest moodustab küll inflatsioon). Me oleme saanud tuntuks usaldatavuse ja kõrge kvaliteedi poolest ning meile on osaks langenud suur osa turust ning väga lojaalsed kliendid. Oleme tänulikud, et oleme pidevalt kasu saanud ja oleme läbi ajanud minimaalsete võlgadega.

See on andnud meile võimaluse "anda midagi tagasi". Selles peatükis käsitlen ma meie arusaama andmise kohta ja selgitan veidi seda mõtlemist, mis on meie tegudele aluseks. (Ma tunnistan teatud tõrksust meie andmisest rääkimisel, kuna me oleme otsustanud hoida seda tegevust avalikkuse tähelepanust väljas ja privaatse.)

Teiste aitamine

Neid rahalisi ressursse, mida äri sisse toob, on regulaarselt tagasi investeeritud kompanii pidevasse kasvu ja arengusse. Me oleme süstemaatiliselt jaganud oma kasumit ka oma töötajatega, tehes seda preemiatega ja kindlakujulise kasumijagamisplaani läbi. Aga meil on olnud eriline eesõigus aidata teisi, toetades väga erinevaid väarikaid organisatsioone, mis tõeliselt muudavad inimesi, nii Ühendriikides kui ka välismaal. Me näeme seda kui meie firma eesmärgi tähtsat aspekti.

Kohalikus plaanis on meil olnud võimalus aidata raskustes olevatel inimestel saada oma tööalases karjääris uuele otsale (varem mainitud Advent Industries), võtta midagi ette ümbruskonna hariduslike ja juhtide väljaõppe alaste probleemidega ja propageerida piirkonna looduslike ressursside säilitamist ning kaunistamist nii isikliku sekkumise kui ka rahalise toetuse läbi. Välismaal me oleme finantseerinud kaevude kaevamist Indias, väikeettevõtete rajamist Aafrikas ja Kesk-Ameerikas ning aidanud üleujutuse ohvrid ja näljahädalisi. Me näeme endid nende varustajana, kes on eesliinil.

Samuti keskendume me tegevustele, millega meil on selge ühtekuuluvustunne ja nendega, mille kohta me arvame, et nad suudavad avaldada kõige suuremat mõju. Näiteks aitasin ma kakskümmend viis aastat tagasi rajada organisatsiooni Intercessors for America ja olen praegu selle eesotsas. See organisatsioon propageerib palvetamist Ameerika ja selle juhtide eest, uskudes, et meie rahvas peab olema vaimselt terve, kui ta tahab teistes valdkondades edukas olla. IFA on regulaarselt kontaktis rohkem kui 50 tuhande inimesega ja 5000 kogudusega üle terve maa. Praegu on meil analoogsed organisatsioonid peaaegu neljakümnes riigis kõikjal maailmas.

Nii et me oleme korporatsioonina, omades juhtkonna ja aktsionäride täit toetust, otsustanud midagi teha teiste aitamiseks ñ eraldades selleks osa oma rahalistest ressurssidest, aga ka julgustades oma töötajaid osa võtma ühiskonna elust. Mõned nimetaksid seda "korporatiivseks kodakondsuseks". Ma mõistan suurepäraselt, et mitte iga äri ei ole võimeline seda tegema ega pea sellist lähenemisviisi õigeks. Kindlasti on seda raskem teha firmades, mis ei ole täielikult erakätes, kuigi ka paljud neist abistavad lahesti teisi ja sellele vaatamata on nende rahaline seis hea. Iga äri peab ise otsustama, milline plaan on õige.

Olulised otsused majandamisel

Ma usun, et meie poolt kogetud edu ja selle tagajärjel võime aidata teisi lähtuvad mõnedest olulistest majandamist puudutavatest otsustest, mida on aastate jooksul tehtud.

Te võib-olla mäletate eespool loetust, et ma pidin otsustama, kas jääda ärisse või pühendada end sellistele tegevustele, mida ma pidin otsesemalt jumalariigi tööga seoses olevateks. Ma jõudsin selgusele, et mul on äri alal tõeline "kutsumine". Aga ma tundsin, et

see ei saa olla lihtsalt üksipuha milline äri. See pidi peegeldama kõrgeimat ja parimat, mida üks äri iganes olla võib. Mulle sai väga selgeks ka see, et tegu ei olnud tegelikult minu äriaga, see kuulus Jumalale. Selle asemel et seda "omada", oli mind pandud seda majandama, olema selle ülevaataja nii kaua kui Jumal seda soovib. Nii et kuigi minu nimi on põhiaktšionärina aktsiatel kirjas, on olemas "suuline lisaleping", et äri kuulub Jumalale ja sest ta ei saa ju meile mõlemale kuuluda.

Meie "Firma teekaart" kirjeldab meie majandamisfilosoofiat järgmiselt:

Me ei ole eesmärk omaette, vaid osa Jumala suuremast plaanist. Sellistena oleme me kutsutud otsekui Talle töötama ning olema selle targad ja mõistlikud sulased, mis Ta meie hoolde on usaldanud. Me mõistame, et võime Jumala majapidamises igal ajal muutuda mittevajalikeks, aga et on ka võimalik selliselt käituda, mis Talle on meelepärane ja toob kaasa Ta jätkuva soosingu.

Teisisõnu, meie töö on Isanda töö ja sellisena kuuluvad *kõik* meie ressursid talle.

Teine oluline otsus majandamisel on rohkem isiklik. Üsna varsti pärast seda, kui ma hakkasin oma usku tõsiselt võtma, jõudis kätte hetk, mil me Wendyga otsustasime omaks võtta piibelliku arusaama kümnise maksmisest. Kümnise maksmine on vähemalt kümne protsendi maksueelse tulu kõrvalepanemine, et toetada inimesi ja organisatsioone, mis teevad jumalariigi tööd. Alustasime perekonnana viivitamatult selle tegemist ja olime varsti võimelised oma andmises minema kaugemale kui vaid "kümnendik". See otsus on olnud üks meie perekonna suurimaid eesõigusi ja samal ajal Jumala õnnistuse allikas meie majandamisele.

Tähtis on omada andmises ja saamises selget perspektiivi. Vale on mõelda, et me saame Jumalat oma helde andmise läbi manipuleerida, püüdes "ta käsi väänata", saamaks ta õnnistusi. Ja ometi on Jumal kehtestanud külvamise ja lõikamise vahelise seose. Piibel ütleb: "Nii nagu me külvame, nii saame me ka lõigata." Ma võin tunnistada, et sellele otsusele järgnenud aastate jooksul on Isand jätkuvalt paljundanud neid ressursse, mille majandamise ta meie kätte on usaldanud.

Tähtis teema

Majapidamise mõiste on tähtis teema Pühakirjas, paljude rakendusvõimalustega erinevate elukutsete ja äri jaoks. Pane järgnevatel näidetel tähele, kuivõrd palju ootas Jumal nendelt meestelt ja naistelt.

Aadam ja Eeva, esimene mees ja naine, pandi elama aeda ja neile anti täis vastutus selle hoolitsemise eest.

Joosep toodi välja orjusest ja vangistusest, et ta majandaks laastava seitsmeaastase näljaperioodi jooksul Egiptuse viljavarusid, päästes arvutuid elusid läbi terve selle tohutu suure piirkonna.

Israeli rahva hoolde usaldati Jumala ilmutus temast endast, kaasa arvatud ta seadused ja töötused. Kui nad olid selle enda kätte usaldatu üle valvamisel ustavad, saatis neid kordaminek. Kui nad seda ei olnud, eemaldati õnnistused ja nad said suuri raskusi kogema. Jeesus õpetas põhjalikult majandamisest, kasutades oma aja ärikonteksti seatud tähendamissõnu. Ühes neist, mille Luukas kirja pani, usaldas üks suursugune inimene märkimisväärse varanduse oma sulaste kätte kui ta kaugele maale läks. "Kaubelge seni, kuni ma tagasi tulen," ütles ta. Ta ootas, et nad teeniksid nende summade pealt, mis neile oli antud, tulu. Kui ta tagasi tuli, tasus ta neile, kes olid saanud tulu. Need, kes seda ei olnud teinud, kaotasid selle, mis neil oli olnud nendele, kes olid produktiivsed. Neil oli majapidamisest vale arusaam.

Uue Testamendi sõna, mis on tõlgitud kui "majapidaja", on *oikonomos*, millest me saame ka sõna "ökonomia". *Oikos* tähendab "maja" ja *nemo* tähendab "korraldama". See kujutab administreerimise põhimõtet. See, mida me haldame, ei ole meie oma, see on meile vaid usaldatud.

Lõpuks, majapidamisel on ka igavene mõõde, sest erinevate Pühakirja lõikude alusel saab selgeks, et meil tuleb aru anda. Jeesuse tähendamissõnas ülekohtusest majapidajast on õpetuse iva tarvidus ustavuse järele: "Kes ustav on kõige vähemas, see on ustav ka suures." Huvitav, et "kõige vähem" on käesoleval juhul raha. On nii palju muid asju kui raha, milles meid loodetakse ustavad olevat!

Mis see on, mis sul käes on?

Kõikidele meist on antud mingil määral vastutust majandamise eest. Sageli on see nii ilmne, et me ei saa sellest arugi. Nii oli see Moosesega. Jumal kutsus ta, et ta paluks vaaraod, et too laseks Moosese rahva, israelliidid, Egiptuse vangipõlvest vabaks. Mooses vaidles vastu, kuna väljavaade astuda Egiptuse karmi ja uhke valitsejaga vastakuti oli nii hirmuäratav. Seepeale küsis Jumal Moosese käest: "Mis see on, mis sul käes on?" Moosese silmis oli see kepp, mis tal käes oli, vaid puutükk, mida ta kasutas enda toetamiseks, käies neli aastakümnet Siinai poolsaare kaljuses kõrbes. Jumala silmis oli see hoopis midagi muud. "Viska see maha," ütles Jumal.

Mooses vaatas täis hämmastust, kuidas mahavisatud kepp muutus maoks. Jumal näitas Moosesele, et see, mis tal käes oli, oli Jumala väge ja meelevolda esindav instrument. Kui tuleb tegemist selle nägemisega, mis on meile majandamiseks antud, siis me võime õigustatult küsida: "Mis see on, mis mul käes on?" Sellele küsimusele vastamiseks me peame nägema rahast kaugemale, olgu see nii tähtis kui tahes. Need ressursid, mille haldamise on Jumal meie kätte andnud, puudutavad paljusid valdkondi. Näiteks ärides on inimesed. Kas me arendame välja nende potentsiaali maksimaalselt, neid kasvatades ja neile väljakutseid pakkudes? Kas me aitame neil ära tunda oma andeid ja kutsumusi ja pakume võimaluse kasvuks?

Äridel on ka mõju. Kas me kasutame neid tribüüne, mis meile on antud, et parandada ühiskonda, et öelda välja oma arvamus tähtsates küsimustes ja mõjutada avalikku arvamust?

Jah, äridel on ka rahalised ressursid. Kas me kasutame neid targalt, et kasvatada aktsionäride, töötajate ja klientide jõukust? Kas kasutatakse osa nendest ressurssidest nende abistamiseks, kes on väljaspool meie kompanii piire ñ inimesed, kellel ei ole elus hästi läinud, inimesed suurte vajadustega? Kas me teame, kuhu Jumal tahab, et need ressursid oleksid suunatud, et edendada ta igavesi eesmärke?

Larry Burkett, rahandusspetsialist, kelle nõu laialdaselt järgitakse, räägib loo Ühendriike esmakordselt külastavast mehest. Ta tuli vähemarenenud riigist, kus tema ja ta sõbrad pidid lootma Jumala varustusele ka kõige väiksemates asjades. Pärast siinveedetud aega oli ta kommentaariks: "Minu jaoks on hämmastav, kui palju on võimalik selles riigis ilma Jumalata korda saata!"

Kui see on õige, siis me oleme tõeliselt vaesunud ega tea seda, sest see tähendab, et me oleme ignoreerinud kõige majapidamise alust. Reaalsus põhineb piibellikul arusaamal, et kõik, mis meil on ja kõik tõeliselt väärtuslik, mis me korda saadame, tuleb Jumalalt. Ta varustus on usaldatud meie kätte. Me oleme tema sulased.

Tasakaalustamine

TASAKAALU SÄILITAMINE TÖÖ ja perekonna vahel on äri alal tegutseva inimese jaoks üks kõige raskemaid ülesandeid.

Selle tegi mulle selgeks Ühendriikide kaheteistkümne suurfirma juhtide vaheline mõrukas arutelu, kellega hiljuti kohtusin, loomaks võrgustikku vastastikuseks toetuseks ja tugevdamiseks.

Me tõstisime esile kõige pakilisemad küsimused, mis meil kui kristlikel ärimeestel ees seisavad. Reklaamindus, vallandamine, vabadus jagada oma usku ja südametunnistusega ülemuse all töötamine leidsid kõik äramärkimist. Aga kõik olid nõus, et kõige teravam probleem on laste kasvatamine ja nendega suhtlemine.

Nende hõivatud juhtide tunnustuseks tuleb öelda, et kodused raskused seati tööalastest probleemidest kõrgemale. Aga kaine otsus oli kuulda lugu loo järel tõsisest perekonnamuredest. Need olid inimesed, kes armastasid oma lapsi ja olid valmis nende eest tegema kõike, mis iganes vaja. Ometi oli nii palju võõrandumist, nii palju pingeid, nii et me suutsime vaid imestada, mis küll tuleks ette võtta, kuidas neid probleeme lahendada või veel parem, vältida.

Tunnistasime siiralt, et meie ärialane edu ei suudaks iialgi kompenseerida seda, kui meie perekonnad koos ei püsi. Aga me teadsime ka seda, et lihtsaid vastuseid ei ole.

Igapäevased väljakutsed

Need konfliktid, mis me tuvastasime, on levinud läbi terve Ameerika ärimaailma, alates juhtide luksuslikest kabinettidest kuni tootmistehhideni ja kõikjal nende kahe vahel.

Tulevad meelde prohvet Malakia sõnad, mis on Vana Testamendi viimaseks lõiguks. Ta rääkis päevast, mil isade südamed pööratakse laste poole ja laste südamed isade poole. Iga isa ja ema, kes seda raamatut loeb, ootab igatsedes seda päeva.

Kuue lapse vanematena on meil Wendyga olnud laste kasvatamisel suuri väljakutseid. Nende asjade nimekirja, mida me teistmoodi teeksime, on pikk. Meil on kerge mõista abielupaari, kel oli kuus teooriat laste kasvatamise kohta, aga mitte ühtegi last. Hiljem olid nad kuue lapse vanemad ja neil ei olnud enam ühtegi teooriat!

Ometi me võime öelda, et Jumal on olnud meie vastu väga ustav. Meid on õnnistatud tervete perekonnasuhetega ja suuremaks kasvades tugevneb tegelikult lastevaheline sõprus. (Ausalt öeldes ei olnud me üldse kindlad, kas see kunagi juhtub!) Me oleme tänulikud, et nad on säilitanud kõrge moraalse taseme, võtnud oma usku tõsiselt ja on oma isiklikus ja tööalases elus saanud õige suunatunnetuse. Tegelikult tundsin ma pärast seda ärijuhtide koosolekut, mida varem mainisin, nende vastu sellist sümpaatiat, et kirjutasin nendele kõikidele kirja, öeldes neile, kuivõrd nende armastus ja eeskujulik iseloom on olnud mulle ja Wendyle tähtis.

Perekonnale keskendumine

Aga perekonna seadmine kõige tähtsamale kohale ei ole kerge. Kuidas saavutame meie, äri alal tegutsevad hõivatud inimesed, tasakaalu nendi ja oma alluvate jaoks? Ma jagan mõned mõtted kaine otsusega, et need õppetunnid on omandatud nii meie läbikukkumiste kui ka õnnestumiste läbi. (Mäletate neid kuut teooriat?)

Tunnusta perekonda kui põhimist. Jumal sanktsioneerib Pühakirjas kolme "institutsiooni": perekond, kogudus ja valitsus. Kogudus koosneb perekondadest ja on ainult nii terve ja efektiivne, kuivõrd teda moodustavad perekonnad seda on. Valitsused on määratud kindlustama vabadust ja turvalisust nii perekonnale kui ka kogudusele.

Nendest kolmest on perekond tähtsaim ja põhimine. Selle lõi Jumal ja Jumal paneb meid ka perekondadesse. See on armastuse poolt kaitstud üksus ning elu peamine treeningupaik.

Aabrahamile, meie usu isale, töotati, et temas on õnnistatud *kõik* maailma perekonnad ja selle töötuse tagajärjed ulatuvad meieni. Jumal tahab õnnistada perekondi!

Pea perekonda tööst tähtsamaks. Meie prioriteedid peaksid olema järjestatud nii: esiteks, meie vahetamine Jumalaga; siis pühendumine perekonnale ja alles siis pühendumine oma tööle ja ametile. Usu esikohale panemine võimaldab meil jumalakartlikult toimida nii oma perekonna kui ka töö suhtes. Aga paljude jaoks on see prioriteedistruktuur pea peale pööratud, nii et töö saab usust ja perekonnast tähtsamaks. Enamus meist ei tee seda tahtlikult, aga töökohustus lihtsalt haarab meid enda alla. Me jätame kodurinde hooletusse ja ärkame kibeda reaalsuse peale, et meie perekond on tüürita triivimas tormidest laastatud merel.

Valikud, mis me peame tegema töö ja perekonna vahel, võivad olla äärmiselt rasked. Kui kompaniid vähendavad tööliste arvu, siis intensiivistuvad töö poolt esitatud nõudmised, sest allesjäänutelt oodatakse rohkem. Kütkestamatu kasumijaht võib ähmastada teised prioriteedid. Üha enam ja enam on naised perekonnas leivateenijad ja peavad töötama, et tuua lisa abikaasa sissetulekule ja et ots-otsaga kokku saada. Kui perekond on rünnaku all, siis abikaasade ja laste jaoks aja leidmine võib nõuda ühe või mõlema vanema poolt töötundide vähendamist või isegi töökoha vahetust. Töö, mis päevast-päeva meist kõik võtab, saab vaevalt õige töö olla.

Hinda kõrgelt oma perekonnaga veedetud aega. Järgnevalt mõned võimalused, mida me oleme leidnud, kuidas meie perekond saab parandada oma suhete kvaliteeti:

- Väljenda armastust avalikult ja näita üles vastutustundlikku kiindumust.
- Säilita distsiplineeritud kodune õhkkond, mida tasakaalustab hea nali.
- Taotle mehe ja naise vahelist harmooniat, mis näeb välja nagu see kasvab laste turvatunnet.
- Tee tööd suhtlemise alal. Kui su pere liige tahab sinuga rääkida, siis ole kättesaadav.
- Eralda regulaarselt aega, et olla ükskhaaval omapead kõikide oma lastega, eriti suurtes perekondades.
- Püüa söögiaegadel koos istuda. Õhuta terveid vestlusi söögi ajal.
- Mine koos perega puhkama. Kus võimalik, keskenda tegevus laste ümber.
- Ole mõõdukas aega nõudvate isiklike harrastustega nendel aastatel, kui lapsed kasvavad. (Mina panin golfikepid kaheks aastakümneks kõrvale, mis ja mu viletsad tulemused annavad sellest tunnistust!)
- Käi oma laste koolinäidendeid vaatamas ja kontserte kuulamas, vestle nende õpetajatega. Erguta oma lapsi spordivõistlustel. On võimatu üle hinnata seda emotsionaalset mõju lapsele, kui vanemad vaatavad ta jalgpallimängu pealt või on liiga hõivatud, et tulla.
- Piira televiisori vaatamist. Vaadake seda, mida te vaatate, koos. Püüa leida alternatiive, mis on tervislikud ja pakuvad lõbu. Kui televiisorist ei tule su perekonna televiisorivaatamise ajal midagi vaatamisväärset, siis pane selle asemel mängima mõni hea video.
- Palveta regulaarselt, mis perekonna eest ja koos perekonnaga.

Ma olen täiesti veendunud, et ühine nimetaja ja kõige tähtsam element on koos veedetud aeg. Sa võid eksperimendi korras laste käest küsida, mida nad kõige rohkem tahavad. Ma arvan, et nad ütlevad, et ema ja isaga koos aega veeta.

Perekonnale suunatud lähenemine äride jaoks

Ärijuhtidel on võimalus edendada ja propageerida lähenemisviise ja tegevusi, mis aitavad kaasa tervete perekondade loomisele. Tihti on need väikesed asjad, mitte eriti kulukad ja neid võetakse alati hästi vastu. Järgnevalt mõned mõtted:

Reisimisviisid. Piira ööde arvu, mil reisivad inimesed peavad olema kodust ära. Ära nõua reisimist nädalalõppudel, nagu paljud teevad, et kasutada ära madalamaid lennuhindu.

Emadus. Tee emade kodusolemine vastsündinud beebidega kergeks ñ mida kauem, seda parem. Püüa leida loovaid võimalusi, et seda teoks teha.

Lahtiste uste päevad ja firmakülastused. Kutsu lapsi külla mõnel erilisel päeval ja lase vanematel neile näidata, kus ja kellega nad koos töötavad. Enamikul väikestest lastest ei ole aimugi oma vanemate tööst, nad lihtsalt näevad, kuidas ema ja isa iga päev kaovad ja taas ilmuvad sellest ebameeldivast kohast nimega "töö".

Kompanii uudistekirja postiga kojusaatmine. Perekonnakeskne sisu, kaasa arvatud üldist huvi pakkuvad lood, ehitavad sildu perekonna ja tööpaiga vahel.

Perekonna ja sugulaste tööle võtmine. Jah, see on riskantne, aga sellel on ka häid külgi. Enamik meie kogemusi perekondade töölevõtmisel on olnud positiivsed. Võta tarvitusele mõned ettevaatusabinõud, nagu näiteks see, et perekonnaliikmed ei peaks üksteisele ette kandma.

Õige tasakaalu leidmine töö ja perekonna vahel on võti, aga peab tunnistama, et see ei ole kerge. Meie loomuses on tungida edasi ühes suunas, kuni me pörkame vastu seinale. Tarkus seisneb selles, et me näeme seda seinale ette ja teeme vastavad ümberkorraldused, tasakaalustades oma elu enne kui on liiga hilja.

Valiku tegemine

Lõpetamaks seda peatükki perekonna ja töö tasakaalustamisest, lubage mul rääkida teile Edist. Ed töötas ühe suure autotootja hooldusfirmas, kus ta oli tavaliselt seitsekümmend tundi või rohkem nädalas ametis. Te võite ette kujutada ta sissetulekut! Kohtasin Edi ühel kirikuüritusel ja mõni aeg hiljem helistas ta mulle.

"John," ütles ta, "ma vajan abi. Mul on töö, mis sööb mind elusast peast. Ma teenin hästi, aga mul on vaevalt aega sellest rõõmu tunda. Põhiprobleemiks on see, et mul lihtsalt ei ole aega oma naise ja kahe poja jaoks ja ma hakkam nägema selle tagajärge."

Tavaliselt on mulle vastumeelne võtta tööle kedagi, kellele ma pean maksma vähem, kui ta eelmises töökohas sai. Nendel juhtudel on harilikult vaid aja küsimus, mil nad rahulolematuks muutuvad. Aga Edi puhul kuulsin ma südamest tulevat appikarjet. Ma nägin kedagi, kes püüab oma prioriteete tuua Jumala omadega vastavusse. Ta oli juba arvestanud sellega, et see läheb talle maksma.

Me võtsime Edi tööle ja ta on andnud imelise panuse kompaniisse ning ta on ka hea sõber. Kord ütles ta mulle, et isegi metsikud hobused ei suudaks teda vanasse töökohta tagasi tirida, hoolimata suuremast sissetulekust, mis ta sealt sai.

Esimest korda tundis ta end tervikliku inimesena. Ta elu oli tasakaalus.

Firma nõuandja

KÄESOLEV RAAMAT ON VÄÄRTUSTEST, põhimõtetest, harjumustest, mis toovad äris kaasa edu. Aga see ei ole ainult üldistest väärtustest. See ei keskendu mingile loetelule, vaid isikule, kellelegi, kes soovib meie elus suuremat rolli. Jumal ei taha rohkem ruumi mitte üksnes üksikisikute elus, mitte üksnes koguduses, vaid ka meie perekondades, koolides, valitsuses, *jak*aubanduses ning tööstuses. Tal on meie ja meie töö jaoks eesmärk ja ta tahab mängida aktiivset rolli.

Et Jumalal oleks parem juurdepääs, peame me avama vaimsed ukSED ja ukSED, mis kutsuvad ja õhutavad teda kohal olema. Me avame need ukSED isikliku usu ja palve läbi. Ma näen märke üle terve maailma, et äriinimesed on hakanud mõistma seda tähtsat tõde: "Kui me töötame, siis me töötame; kui me palvetame, siis töötab Jumal."

Mu esimene arusaam oma töö eest palumise rollist tuli varakult mu karjääris Beckett'i korporatsioonis. Isa oli pidanud suuremalt jaolt enamikke ameteid meie väikeses firmas ise, aga pärast ta surma mõistsin ma üsna pea, et ma ei suuda hakata täitma kõiki ta erinevaid rolle. Meil olid suurepäraseid tooted, aga kompanii tugevdamiseks ja kasvamiseks oleks tulnud meil suurendada läbimüüki ja laiendada kliendibaasi. Pidin tööle võtma sobiva inimese, soovitatavalt kellegi, kellel on turundusalaseid võimeid.

Tegin, mida oskasin. Otsisin üles endisi kolledzhiaegseid klassikaaslasi ja võtsin kontakti inimestega meie tööstusalal. Kõik olid viisakad, aga kõik vastasid kindlalt, et nad ei ole huvitatud. Ma ei saa neid süüdistada. Me olime riskantne ettevõte.

Ma alles hakkasin palvest aru saama, aga meie vajaduse pakilisus sundis mind tõsiselt Jumala poole sirutama. Mu palve oli lihtne, kuid siiras. Ma palusin, et ta oleks nii hea ja saadaks meile kedagi appi. Vastus tuli hämmastavalt kiiresti ja viisil, mida ma ei oodanud.

Oluline vastus palvele

The Standard Oil Company of Ohio (Sohio) oli hiljuti saanud meie kliendiks ja Bob Cookil, ühel nende turundusjuhil, paluti hinnata üht kompaniid Georgias, millelt Sohio tahtis osta soojaõhuahjusid. Ta palus mul endaga kaasa reisida, et aidata hindamisel. Pärast edukat visiiti koju tagasi lennates tõstatas Bob taktitundeliselt, aga keerutamata selle küsimuse. "John," mäletan Bobi ütlevat, "kas sa oleksid valmis arutama minu tulekut sinu juurde tööle? Mulle meeldib see, mis ma teen Sohios, aga ma sain just kätte oma magistrikraadi ärijuhtimise alal ja usun, et olen valmis uuteks väljakutseteks. Ma arvan, et tooksin kaasa mõned oskused, mis aitaks su kompaniil edasi liikuda." Ma vastasin, et ma teeksin seda meeleldi ja mõne järgmise nädala jooksul me töötasime välja üksikasjad. Varsti töötasimegi Bobiga koos, Bob keskendumas meie müügivajadustele.

Mul ei kulunud kaua mõistmaks, et Bob oli Jumala vastus palvele. Järgnevatel aastatel on ta oskused ja isiksus ideaalselt täiendanud minu omi ja ta on täielikult pühendunud meie edule. Nüüdseks oleme erakordselt lähedastena töötanud koos üle kolme aastakümne.

See varajane kogemus palvest andis mulle olulise õppetunni. Olin ammendanud enda ideed ja parimad püüdlused, et lahendada probleemi ja alles siis pöördusin palves Jumala poole. Kuigi oli selge, et Jumal tuli mulle selle palvestusega appi, mõistsin ma, olles näinud ta hoolitsust, et oleksin kohe võinud ta abi paluda.

Aga milleks paluda, kui Jumal juba teadis, mida meie kompaniil on vaja? Hakkasin mõistma, et ta on asjad nii seadnud, et dialoog on tähtis. Ja seda tegelikult palve ju on Jumalaga rääkimine. Ta soovib näha südameid, mis on õrnad ja ta juhtnööridele avatud ja innukad välja uurima, mida *tema* tahab ja mitte ülbed ega kõvad. Palve pehmenab südant, häälestab meie kuulmise ja kinnitab meie sõltuvust Jumalast.

Oluline faktor

Raamatutes ärijuhtimise kohta ei nimetata palvet just sageli. Aga meie firmas on palve olnud oluline faktor, mitte ainult kriisides, vaid kui pidev protsess. Rohkem kui kakskümmend viis aastat olen ma igal neljapäeva hommikul kokku saanud väikese meestegrupiga, kaasa arvatud Bob. Nendel puhkudel me loeme Piiblit, palvetame koos ja sööme hommikust. Palveaeg keskendub sageli meie tööle, kaasa arvatud tööliste vajadused, tarkus töölevõtmise üle otsustamisel, arusaamine probleemidest, mis meid tabavad ja vajadus selguse järele tähtsates äriküsimustes ñ samuti perekonna vajadused ja teised asjad, mis spontaanselt kerkivad palveteemadena esile.

See on midagi erilist, kui sa näed vastust oma palvele. Mulle meenub, et pärast 1979. aasta naftaembargot otsis see grupp Jumala käest juhiseid, milline peaks olema meie kompanii reageering. Vaatamata pealesuruvale reaalsusele, mille järgi meid oleks pidanud rasked ajad ees ootama, me tundsim, et ta näitab meile, et me elaksime ühe päeva kaupa, hoiaksime oma fookuse temal ja loodaksime tema varustusele. Selle arusaamisega me vältisime ülepingutatud reaktsiooni ja pidasime väga kindlat kurssi, kuni torm möödus. Selline strateegia osutus erakordselt efektiivseks ja meie kompanii tuli tegelikult sellest tõsisest katsumusest tugevamana välja.

Palve ja töö

Järgnevalt mõned teised viisid, kuidas palve ja meie kompanii elu omavahel lõikuvad:

- Üsna sageli teeb mõni töötaja teatavaks mingi isiklikku laadi raskuse, näiteks tervise- või perekonnaprobleemi. Mitte kordagi ei ole mulle ei öeldud, kui ma olen küsinud: "Kas sa ei tahaks, et ma paluksin sinu ja su olukorra pärast?"
- Meile meeldib alustada kompanii üritusi, nagu lõunad ja eri põhjustel kogunemised, palvega. Meie töötajatele meeldib vaimsus, mille selline lähenemine loob ja nad osalevad rõõmuga.
- Hulk aastaid tagasi oli meil kompaniis seletamatu tulekahjude laine. Esitasin töötajatele kutse koguneda pärast tööd palvele. Umbes üks neljandik meie tööjõust liitus palvega Jumala varustuse ja kaitse pärast. Kummalisel kombel jäi see tulekahju viimaseks! Nagu üks mu sõber mulle tollal meenutas: "Kui me palvetame, esinevad kokkusattumused; kui me ei palveta, lakkavad kokkusattumused esinemast."
- Tarbe korral piisab lihtsast söögipalvest ärilõuna alguses. Selline palve võib muuta vestluse suunda, nagu juhtus ühe tuntud ärimehega, kes ootamatult avanes otse pärast tänapalvet toidu eest, paljastades perekonnaprobleemi ja vajaduse abi järele.
- Meie töötajate grupid kogunevad täiesti vabatahtlikult Piiblit uurima ja palvetama. Me anname selleks puhuks nende käsutusse ruumid ja vahetevahel jõuavad meieni kommentaarid, kui väärtuslikud need osadushetked on. Inimestele, kes ei ole osalemisest huvitatud, ei avaldata kunagi mingit survet.

Ma võtan alandlikult teada, et on inimesi, kes ei ole seotud meie kompaniaga, aga kes regulaarselt meie eest palvetavad. Üks neist, Endli-nimeline eakas mees, elab Eestis. Ta oli kümme aastat nõukogude vangilaagris, aga sai selles meeletult olukorras usklikuks Jeesusesse Kristusesse. See kogemus muutis ta elu ja sellest ajast peale tõuseb ta igal hommikul vara üles, et mitu tundi palvetada. Me kohtusime mõned aastad tagasi ja kui Endel kuulis meie firmast, ütles ta meile, et tahab arvata ka meid oma palvetesse. Ma olen veendunud, et see isetu pühendumine on oluliselt aidanud kaasa nende õnnistuste tulekule, mida me päevast-päeva näeme.

Usu tõsiselt võtmine

Too ABC News uudistelõik, mis käsitles meie kompaniid, näitas ka, kui laialdaselt püüavad inimesed üle kogu meie riigi integreerida oma usuolu tööga. Peggy Wehmeyer ja ta

meeskond käis külas ärimeeste gruppidel, kes kogunevad erinevates linnades Piibli uurimiseks ja palveks. Nad vaatasid lähemalt üht juudi ärimeeste gruppi Wall Streetil, kes kogunevad igal nädalal toorat lugema ja palvetama. Nad rääkisid ärigruppide mõjust, kaasa arvatud Kristlike Ärimeeste Komitee ja Kompaniide Ühendus Kristusele. Tuhanded kogunevad regulaarselt nendes ja teistes organisatsioonides, et õppida tundma usu ja töö vahelist sidet ja et palvetada koos.

Olen leidnud eakate ärijuhtide võrgustikke, kaasa arvatud mõnede Ameerika suurimate kompaniide juhid, kes võtavad oma usku tõsiselt. Olen isegi ühe sellise grupi liige, mis kohtub perioodiliselt ja peab seejärel telefonitsi sidet ning palvetab üksteise eest.

Sarnane rõhuasetus on nähtav ka rahvusvaheliselt. Täisevangeelsete Ärimeeste Komiteel on osakonnad maailma igas nurgas ja Rootsis asuv Rahvusvaheline Kristlik Kaubanduskoda peab seminare ja spondeerib üle terve maailma üritusi kristlikele ärimeestele.

Nagu ütles Peter Jennings, kui ta juhatas sisse meie kompaniid käsitlevat lugu, püüavad Ameerika ärijuhid üha enam "lasta oma isiklikul usul avaldada mõju ka oma kompaniidele." Ma olen veendunud, et see suund on lähedalt seotud palvega, siiraste inimeste palvetega, kellel on tõeline igatsus näha äri, kaubandust, erinevaid elukutseid ñ kõiki meie tööelu aspekte ñ asumas Jumala ja tema lõplike eesmärkidega ühele joonele.

Äri suund: nägemus

KAS TEIE ÄRIL on eesmärk ja suund?"

"Kas need inimesed, kellega te koos töötate, tunnistavad ühiselt teatud põhilisi väärtusi?"
"Kas neid antakse efektiivselt edasi, nii et läbi terve organisatsiooni ollakse neist teadlikud?"
Need uurivad küsimused esitati meie juhtkonnale mõned aastad tagasi, kui me kohtusime ühe meie kompanii nõukogu liikmega, kes on väljaspoolt. Kui me neid arutasime, jõudsime järeldusele, et meie ees seisab väljakutse. See, mis meil oli kui kirjapandud visioon, oli visandlik ja kohmakas. Ta pani meid tööle. Nüüd me oleme talle selle susimise eest tänulikud, aga tol hetkel oli see palju suurem ülesanne, kui me olime arvanud. Me mõistsime selle tööpanuse läbi, et sellest ei piisa, kui mõnede juhtivametnike peas on suunast hägused arusaamad. Kompanii visioon ja väärtused tuleb läbi mõelda, paberile panna ja seejärel teiste jaoks äris ellu äratada. Nägemus on käesoleva, väärtused järgmise peatüki fookus.

Kaks jõulist visiooni

Visioon on suur plaan, kirjeldades ühe ettevõtmise saatust. Järgnevalt kaks jõulist näidet, sõnastatud endiste riigipeade poolt.

1960. aastal esitas president John F. Kennedy selle mälestusväärse väljakutse: "Ma usun, et see rahvas peaks pühendumise inimese veel enne selle aastakümne lõppu kuu peale viimise ja ta tervelt maa peale tagasi toomise eesmärgi saavutamisele."

Apollo kosmoseprogrammis osalenud kompuutrispetsialist kirjeldab mõju, mis sellel selgel, fokuseeritud ja nõudlikul eesmärgil oli ta kolleegidele:

Ma ei ole kunagi näinud üht inimgruppi töötamas sellise täieliku keskendumise ja innukusega kui need inimesed, kes võtsid astronautide kuu peale saatmist isikliku missioonina. Nad tegid intensiivse surve all tohutu pikki tööpäevi ja nautisid seda. Neil oli midagi, mis lisas tähendust ja väärtust nende endi elule ja nad andsid 200 protsenti, et aidata sellel teoks saada. (Charles Garfield, *Peak Performers*)

President Ronald Reagan oli meie ajal ületamatu selgepiiriliste visioonide edastamisel. Seistes 1987. aastal kaua suletud olnud Brandenburgi värava ja Berliini müüri ees, kuulutas ta: "See müür langeb. Usk saab tõeks. Kuulge kõik üle terve Euroopa, see müür langeb. Sest ta ei suuda vastu seista usule, ta ei suuda vastu seista tõe. Müür ei suuda vastu seista vabadusele."

Mis sest, et selle meelde jääva avalduse allikas oli graffitina müürile enesele kritseldatud. President Reagan andis sellele elu nende inimeste jaoks, kes igatsesid muutust, hoolimata isiklikest ohvritest, mida see nõuab.

Vähem kui kaks aastat hiljem langeski müür. Varsti pärast seda lõppes kommunismi seitsmekümneaastane totalitaarne valitsemisaeg (Peter Hannaford ja Charles D. Hobbs, *Remembering Reagan*).

Tõeline suund

Ma usun, et Piibel võib aidata meil, kes me tegutseme äri alal, omada selget suunataju. Tegelikult on üks võimalus, kuidas Piiblit näha selline, et see tervikuna käsitleb visioone. See on sellest, kuidas püha Jumal defineerib inimeste jaoks reaalsust, kutsudes meid välja meie olukordadest oma saatuse ñ või T. S. Elioti sõnades "jäävate asjade" poole, mis on kestvad, suursugused, täis lootust.

Üks õpetussõna ütleb: "Kus puudub prohvetlik nägemus, heidavad inimesed ära selle, mis neid ohjeldab [või ekslevad sihitult ringi]." Kas see ei kirjelda ilmekalt probleemi, mille ees tänapäeval seisavad nii paljud üksikisikud ja organisatsioonid ñ isegi rahvad? Minu jaoks on

see pilt laevast, mille tüür on katki ñ triivides paksus udus ilma kompassita ringi. Aga paranda tüür, paigalda kompass ja me leiame vastuse Winston Churchilli uurivale küsimusele: "Miks on see nii, et laev lendab üle lainete, kui laineid on nii palju ja laevu on ainult üks?" küsis Churchill. "Põhjus on selles, et laeval on eesmärk."

Piibli nägemus: eesmärgikindlus

Piibel kirjeldab paljusid inimesi, keda mõjutas Jumalast antud visioon ja eesmärgitunne või kes kannatasid suuresti selle puudumise pärast. Meie enda visioon võib avarduda, kui me heidame pilgu mõnedele näidetele:

- Jumal kutsus ja juhtis Aabrahami välja jõukast linnast töötatud kuid lagedale maale, kus temast pidi saama ühe uue rahva isa, kellel on järeltulijaid "nii palju nagu tähti taevas".
- Nehemjale, kui ta oli pagenduses Pärsias, kus ta oli Pärsia kuninga teenistuses, räägiti, et ta armastatud Jeruusaleem on varemetes, mis ohutas julge visiooni sündi, et linn ehitatakse üles ja taastatakse. Seejärel sai temast osaline selle visiooni teostamisel. "Saada mind," palus ta kuningalt, "et ma võiksin selle uuesti üles ehitada."
- Prohvet Habakukile anti suurejooneline nägemus sellest, et ühel päeval saab maa täis Isanda au. Selleks, et see visioon kaduma ei läheks, pani Jumal talle rõhutatult südamele: "Kirjuta üles nägemus ja tähenda selgesti...et see, kes seda loeb, võiks joosta!"
- Ja mõtle Jeesusele. Kui pealtvaatav maailm nägi täielikku lüüasaamist häbiväärsel ristil, nägi Jeesus ülekaalukat võitu Saatana üle ñ ja teisel pool risti elu Jumala igaveses kuningriigis kõigi jaoks, kes teda järgivad. Heebrea kiri ütleb meile, et ta kannatas risti "teda ootava rõõmu pärast" ñ milleks oli visioon võidust, mida ta kannatus korda saadab.
- Piibel annab mõista, et käesoleva ajastu lõpul näeb enamus inimesi enda ümber vaid seosetuid ja juhuslikke sündmusi. Aga apostel Paulus julgustab meid, et Jumal on väga aktiivne selles süstemaatilises kokkuvõtetegemise protsessis, "et Kristuses kokku võetaks kõik, mis on taevas ja mis on maa peal ñ temas..."

Need vähesed näited peaksid meile meelde tuletama, kui tähtsad on visioonid ja julgustama meid, et seesama Jumal, kes on läbi terve kirjapandud ajaloo andnud visioone, võib ka meid juhtida.

Ilma nägemuseta...

Aga kahjuks on Piiblis palju näiteid nende kohta, kes ei suutnud kinni haarata sellest visioonist, mis neile anti. Kolm näidet peaks selle selgeks tegema:

- Eesav seadis nälja saatusest ettepoole ja müüs oma sünniõiguse Jaakobile, oma nooremale vennale, tühipalja kausitäie läätseleeme eest. Kuigi ta palus, et ta sünniõigus taastataks, tõi ta ainult enese huvidega arvestav impulsiivsus pöördumatud tagajärjed. (On oluline, et meie ärialane edu ei saaks teoks meie hinge arvelt.)
- Kuningas Saul, Iisraeli esimene kuningas, kaotas kiiresti nägemuse selle rahva jaoks, keda ta juhtis. Olles ajendatud hirmust ja segadusest valdas teda seasemel soov hävitada tähelepanuväärne noor mees nimega Taavet, kes oli Sauli ustav imetleja ja see, kelle Jumal oli määranud ta järeltulijaks troonil.
- Juudas Iskariot, üks kaheteistkümnest jüngrist, ei olnud võimeline mõistma, et see isik, keda ta on järginud ja kellelt ta on kolm aastat õppinud, on tõepoolest Jumala

enda Poeg. Lõpuks Juudas reetis Jeesuse, andes ta üle ta tagakiusajatele armetu kolmekümne hõbetüki eest.

- Nende kõikide perspektiiv oli lühinägelik ja ainult enese huvidega arvestav ja traagilisel kombel ei läinud neil ühelgi korda omandada visiooni Jumala kestvatest eesmärkidest.

Äris rakendamine

Visioon, mis on inspireeritud ja omaks võetud, võib fokuseerida ja mobiliseerida iga ettevõtmise, kaasa arvatud meie äri.

Selle protsessi läbi, mille algatas meie juhatuse nõukogu liige, hakkas meie juhtide meeskond defineerima meie korporatsiooni suunda. Mõne aja möödudes me arendasime välja järgmise visioonikirjelduse:

Meie visioon on üles ehitada eeskujulike kompaniide perekond, millest igaüks teenindab oma kliente talle eriomastel ja tähtsatel viisidel ja millest igaüks näitab kõiges üles piibellike väärtuste praktilist rakendamist.

See dokument annab kultuurilise järjepidevuse ja eesmärgiühtsuse meie rohkem kui viiesajale töölisele kolmes erinevas, aga omavahel seotud ettevõttes. Mõned võtmesõnad on *üles ehitama, eeskujulik, teenindama, kliendid, piibellikud väärtused*. Kasutades seda alusena, oleme me võimelised rõhutama peamisi ideid ja fookust, mis aitab meil kõigil liikuda samas suunas.

Miks Piibel?

Mõned võivad pidada meie otsest viidet *piibellikele väärtustele* küsitavaks ja paljudele ei ole see vastuvõetav. Me usume, et meie endi jaoks (ja me oleme eravalduses olev kompanii) aitab see rõhuasetus panna paika piirid, millistes me tahame funktsioneerida. Kui me selgitame oma nägemust töötajatele, siis me juhime tähelepanu sellele, et igat ettevõtet juhib *mingi* vaatepunkt, mingi filosoofia, mis annab tuge. Meie juhtkond on otsustanud, et meil on selleks juhiks piibellikud tõekspidamised ja põhimõtted.

Töötajad ei ole kohustatud nõustuma, kuigi peaaegu kõik peavad seda rõhuasetust, mis juhib meie suhtumist inimestesse, rahaasjadesse, tegutsemisviisidesse ja tavadesse, õigeks ja positiivseks. Me oleme hoolikad, et mitte jätta välja mõne töötaja usku, tehes kindlaks, et religioossetel uskumustel ei oleks mingit mõju ta võimalustele töötada meie kompaniides ja seal karjääri teha; vastupidi, me püüame suhtuda kõikidesse ühesuguse respekti ja lugupidamisega.

Me räägime nägemusest ja väärtustest, aga mõisted ei ole nii tähtsad. Mõned kasutavad teistsuguseid mõisteid, nagu näiteks missioon, eesmärgid, plaanid, sihid. Tähtis on see, et visioonikirjeldused oleksid individuaalselt kohaldatud, teoks saanud juhtkonna mõtestatud osaluse läbi ja laialdaselt edasi antud neile, kes peavad igapäevaelus neid praktikasse rakendama.

Järgnevalt mõned juhtnõõrid visioonikirjelduse formuleerimiseks:

- Nad on lühidad.
- Nad on kirjalikud ja kättesaadavad.
- Nad defineerivad tegevuse sfääri.
- Nendest on lihtne aru saada ja neid on kerge meelde jätta.
- Nad inspireerivad, kutsudes esile pühendumist ja energiat.
- Nad on muudetavad, aga mitte hoolikalt järele mõtlemata.
- Nad sobivad kokku, mitte ei ole vastuolus, Pühakirja põhimõtete ja väärtustega.

Selge visiooni saamine ja selle edasiandmine on ärijuhtide esmasemaid vastutusi. Nägemusest lähtub suund, aidates ehitada väärtustebaasi, mis kujundab kompanii iseloomu. See väärtustebaas on järgmise peatüki fookuseks.

Äri suund: väärtused

ÄRI SUUNDA ei defineeri mitte üksnes selge visioon, vaid ka põhiliste väärtuste kogum. Kui nad on hästi läbi mõeldud ja efektiivselt edasi antud, on nad võimsaks vahendiks organisatsiooni energia fokuseerimisel. Nendest saavad kanali märkijad, mis juhivad kompanii laeva ta visiooni täitumise poole.

Iga äri alal tegutseva inimese jaoks on võtmeküsimuseks: "Mis väärtused?" Paljud otsivad vastuseid. Tajudes, et meie kultuur on kaotamas oma moraalset ja eetilist orientatsiooni, suunavad jõukad isikud suurimaid kinkesummasid ja pärandusi, mis iialgi antud, kolledzhitesse ja ülikoolidesse, leidmaks vastuseid sellele küsimusele ja andmaks neid edasi.

Väärtused akadeemilises maailmas

ABC saate tagajärjel kutsuti mind osalema väärtuste teemalisel sümposiumil, mille kutsus kokku Harvardi ülikool. Täpsem eesmärk oli uurida neid teid, kuidas väärtused mõjutavad era- ja avalikke institutsioone, kaasa arvatud valitsus. Terve päev kestnud koosolek tõi kokku umbes kolmkümmend inimest, kaasa arvatud õppejõud Harvardi ülikooli äri-, juura- ja teoloogiateaduskonnist, aga ka ärijuhid, meedia- ja kunstitegelased.

Ka Peter Jennings osales, andes meile kahele võimaluse edasi arutleda saate algulause: "Nad kasutavad Piiblit kui ärijuhti" üle. Ta kinnitas, et seda uudistelõiku oli väga hästi vastu võetud ja jagas omaenda arusaama, et vaimsete asjade järgi on nälg, mida meedia on suuresti ignoreerinud.

Istung algas sellega, et meil paluti kirja panna ja järjestada need väärtused, mis meile kõige tähtsamad on. Ma arvan, et ma ei oleks pidanud olema shokeeritud, aga ma olin. Üks osaline, teoloogiateaduskonna naisprofessor, nimetas oma tähtsuselt teise prioriteedina abikaasale truusks olemist, tõstes mu arvamust väärtuste kohta, mida vähemalt üks eliitülikooli õppejõududest tähtsaks pidas. Ent mu vaimustus oli lühike, kestes ainult seni, kuni ta julgelt selgitas, et ustava abikaasa all pidas ta silmas seda, et ta on "olnud abielus" sama lesbilise partneriga kaheksateist aastat. Kui erinevalt me defineerime väärtusi! Kokkuvõttes ei viinud see päev meid karvavõrdki lähemale kõige tähtsamate väärtuste identifitseerimisele, kuigi oli huvitav.

Väärtuste langus?

Harvard ei ole ainus, mis kui mitte ei õhuta, siis vähemasti pakub varjupaika väärtustele, mis erinevad radikaalselt nendest, mida meie rahvas on traditsiooniliselt omaks pidanud. Veel üks näide. Mõned aastad tagasi võtsin ma osa juhtide kursusest Stanfordi ülikoolis. Sinna hulka käis ka loeng eetika teemal, mille pidas üks vanem teaduskonna esindaja. Hea akadeemilise kombe kohaselt oli pärast ta loengut võimalik omapoolseid kommentaare esitada. Alustasin oma küsimust oletusega: "Tunnistades, et meie rahva moraalsetes väärtustes on toimunud allakäik..."

Kaugemale ma ei saanud, professor katkestas mind: "Mida te sellega öelda tahate, allakäik?"

Hakkasin üles lugema neid asju, mis minu arvates andsid selget tunnistust langusest: suurenenud kuritegevus, abielulahutuste kasv, ohjeldamatu pornograafia. Aga ta katkestas mind taas.

"Kuulake," ütles ta, ärrituses tublisti, "ma tahan näha, kas selles küsimuses ollakse ühel meelel. Kui paljud teist ei ole nõus selle härra eeldusega, et väärtused käivad alla?"

Tegemist ei olnud radikaalsete üliõpilastega. Need 120 ärijuhti, peamiselt Läänerannikult, juhtisid edukaid keskmisi ja suuri ettevõtteid. Olin hämmastunud, kuna saalis tõusis umbes 80 protsenti kätest.

"Näete," kuulutas ta uhkelt. "See tähendab, et asjad ei lähe halvemaks. Ma arvan, et inimesed on praegu lihtsalt nendes asjades avameelsemad, mis kogu aeg niikuinii toimusid."

Mu ainus julgustus selles kokkupõrkes oli tõsiasi, et mõned vähemusse jäänud tulid pärast minu juurde ja jagasid enda tähelepanekuid ja muret. Üks Shveitsist pärit ärimees ütles: "John, ma ei ole nõus ainult ühe asjaga, mis sa ütlesid. Langus ei toimu mitte üksnes Ameerikas. See toimub kogu läänemaailmas."

Põhilised väärtused äris

Need kogemused kasvasid mu innukust formuleerida ja edasi anda meie kompanii põhiväärtused. Ma tundsin, et need väärtused peavad olema rajatud Piiblile, kui ma tahan, et nad oleksid kestvad, mis eristaks neid meie praeguses kultuuris valitsevast moraalsest ja eetilisest ambivalentsusest. Samal ajal pidid nad olema lihtsad, arusaadavad ja meelde jäävad, midagi, millele me võiksime oma hariduslikes püüdlustes ja väljaõppes ehitada. Me oleme identifitseerinud need kolm: *usaldatavus, kõrge kvaliteet, sügav austus üksikisiku vastu*.

Kolmas neist, sügav austus, on nii oluline, et ma käsitlesin seda kaheteistkümnendas peatükis, "Piiritu väärtus". (Ma arvan, et ma ei olnud kindel, kui kaugele sa lugemisega jõuad...) Põhimõte on selles, et Jumal omistab üksikisikule piiritu väärtuse ja seepärast väärib iga inimene meie sügavat austust. Vaatame nüüd esimest kahte, eriti silmas pidades nende põhiväärtuste piibellikke juuri.

Usaldatavus

Definitsiooni järgi tähendab usaldatavus kinni pidamist mingist väärtustestandardist. See, mis on soliidne, täielik, terve, on usaldatav. Selleks võib olla sillastruktuur, filosoofia või inimene. Vastandiks on see, mis on kompromiteeritud, murtud, mitte terve. Piibellikus kasutuses sisaldab see mõiste endas tõepärasust, ausust, õiglust, veatust, terviklikkust. Psalm 15 kirjeldab usaldatavat inimest. Sellise inimese peamiste iseloomukvaliteetdena on nimetatud: ta elab laitmatult, seisab õiguse eest ja räägib tõtt oma südamest ñ "kes vannub enesele kahjuks, kuid ei riku vannet." Ma kujutan ette kedagi, kes käepigistuse peale nõustub müüma teatud kindla summa eest maatükki. Järgmisel päeval pakub keegi teine rohkem raha. Usaldatav isik austab eelnevat kokkulepet, kuigi sellest taganemine annaks suuremat kasumit.

Minu kogemuste alusel katsutakse ärimelise usaldatavust regulaarselt läbi. Me kohtasime sellist väljakutset üsna mu karjääri alguses ühe Jaapani kliendiga seoses. Selle kompanii ostuagent küsis meilt "vahendustasu", mis oleks tulnud isiklikult talle maksta meie toodete müügi eest tema kompaniile. Kuigi see oli meie arusaamist mööda selge altkäemaks, teadsime me, et selline tegevus ei ole Aasias ebatavaline! Me otsustasime, et laseme end juhtida endi eetilistest standarditest ja keeldusime selle "vahendustasu" maksmisest, mõistes, et see võib meile maksta minna selle hädasti vajamineva äritehingu. Õnneks seda ei juhtunud. Kui me keeldusime maksmast, vastas agent: "Hästi. Ma lihtsalt mõtlesin, et ma küsin!"

Kujuta ette, mida võiks teha üks suur usaldatavuse ülekanne, muutmaks kaasaegse äri tugevasti kannatada saanud imago. Käepigistus tuleks tagasi, asendades keerulised juriidilised lepingud. Uudised ei raporteeriks äriskandaalidest ja korrupsioonist, nii nagu need, mis hiljuti on saatnud prominentseid ärijuhte vanglasse ja raputavad mõnede maailma suurimate ja kõige prestiihikamate kompaniide aluseid. Ajaproovi läbi teinud absoluutsed väärtused tulevad jälle tagasi, asendamaks moraalselt relativismi, mis on sünnitanud nii palju segadust selle suhtes, kuidas mõelda ja kuidas käituda. Töötajad ei seisaks enam dilemma ees, millal valetada ja millal mitte!

Kõrge kvaliteet

Nii nagu usaldatavus, on ka *kõrge kvaliteet* mõiste, mis on Piiblis juurdunud. (Aga ärge öelge Tom Petersile ñ ta saab ikka veel rikkalikke honorare oma pöördelise tähtsusega uurimuse ja raamatu *In Search of Excellence* eest.)

Tillukesel seminaril, mida me pidasime umbes kuuekümnenele meie kompaniide juhile, tegin ma neile ülesandeks leida, kuidas ilmneb kõrge kvaliteet Piibli avalehekülgedel, 1. Moosese raamatu 1. peatükis. Kõik olid võimelised lugema kokku seitset korda, mil Jumal vaatles selle erinevaid aspekte, mis ta oli loonud ja nägi, et see oli hea. Tegelikult vaatas Jumal viimasel päeval kõike, mis ta oli teinud ja ütles, et see oli *väga* hea. See oli suurepärane! See on oluline: *Kõik, mis Jumal on loonud, on kõrgekvaliteediline!*

Kui 1. Moosese raamat võimaldab meile esimese pilguheidu Jumala loomusesse, siis sellele järgnevad kirjakohtad näitavad Jumala sellist imepärastust, mida ei ole võimalik kirjeldada. Ta elab sfääris, mis trotsib meie ettekujutust n see on täiesti puhas, täiesti vaba reostusest ja patust, täiuslikult korraldatud ja tohutu kaunis.

Oluline on see, et see kõrge kvaliteet, mis on Jumala loomusele ja sfäärile, milles ta elab, nii iseloomulik, tuleks kuidagi integreerida sellesse maisesse aegruumi, milles meie elame. Just seda mõtles Jeesus, kui ta õpetas oma jüngreid palvetama: "Sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka *maa peal*."

Kui miski kannab Jumala riigi tunnusmärki, siis on see kõrgekvaliteediline. Me ei saa kunagi kopeerida taevasfääri täiuslikkust, aga asudes Jumala maapealse saadiku Jeesuse Kristuse poolele, võime me kindlasti seda järele aimata. Apostel Paulus väljendab seda mõtet, kui ta ütleb: "Kas te siis sööte või joote või midagi teete, seda tehke kõik Jumala auks!" See on üleskutse kõrgele kvaliteedile.

Michael J. Fox, andekas filminäitleja, teeb olulise vahe: "Ma olen hoolikas, et mitte segi ajada kõrget kvaliteeti täiuslikkusega. Kõrge kvaliteedi poole võin ma püüelda, täiuslikkus on Jumala rida."

Üks viis, kuidas me oleme püüdnud edendada kõrge kvaliteedi poole püüdlemist, on kõike, mida me oma kompaniis teeme "pidevalt paremini teha". See arusaam on risti vastupidi sellele, et "kui ei ole katki, siis ära paranda." Pidevalt paremini tegemise viis on "isegi kui see katki ei ole, leia võimalus see paremaks teha."

Hiljuti võttis meeskond, kes värvivad meie tooteid, selle väljakutse vastu, olles kasutanud samu tööprotseduure praktiliselt aastaid. Meie inseneridega koos töötades parandasid nad kogu süsteemi selliselt, et see tõstis tootlikkust rohkem kui 40 protsenti. Nüüd teevad nad seda jälle, leides võimalusi värvikvaliteedi parandamiseks, samal ajal vähendades kahjulike ainete sattumist atmosfääri. Ma olen kindel, et homme on neil taas uued ideed.

Kõrge kvaliteet. Lõppude-lõpuks ei defineeri seda toode ega protsess, vaid inimene.

Puusepp Jeesus

Oled sa kunagi mõelnud sellele, kuidas Jeesus alustas oma ametikarjääri. Ta oli väikeettevõtja, puusepp. Mõtleme hetkeks temast selliselt, mitte kui religioosest juhust. Mul on vana kontorilaua kohal suur kaasaegne sõejoonistus puusepp Jeesusest. Ta konarlikes tugevates kätes on lihtne hõövel ja ta vaatab hindaval pilgul tehtavat tööd. Seda joonistust vaadates mõtlen ma, et kui kõrge võis küll olla ta töömeisterlikkuse tase n hoolimata tolle aja kohmakatest tööriistadest.

Vahel kujutan ma ette, kuidas ta annab veel viimase lihvi laegastega kapile, mille ta on teinud ühele eakale lesknaisele, kes elab ta tagasihoidliku töökojaga samal tänaval. Ta viib selle pärastlõunal ise kohale. Lesknaine kutsub ta sisse, nad vestlevad ja naine on usna hämmastunud ta laialdastest teadmistest ja headest kommetest. See ei ole tavaline puusepp, mõtleb ta, kui Jeesus lahkub.

Ta läheb kapi juurde. See on väga mõistliku hinnaga saadud, järeldab ta, eriti kuna tegemist on sellise suurepärase tööga. Kuna ta silmanägemine on viletsaks jäänud, uurib ta seda lähedalt, libistades kätt edasi-tagasi, üles ja alla. See on üks kõige täiuslikumaid asju, mida ta kunagi on omanud. Liitekohad, laegaste liikumine, viimistlus n kõik on suurepärane. Ta ei jõua oodata, et seda naabritele näidata. Ta järeldab: "Selle puusepa töö, selle mu naabri töö, on tõesti esmaklassiline."

Jeesus esindab kõrget kvaliteeti n ta töömeisterlikkus siin maa peal olles oli vaid ta igavese veatu loomuse, ta olemuse, ta elu ja missiooni peegeldus.

Esmaspäeva armastades

MÕNE MINUTI PÄRAST puudutavad lennukirattad maad, lennuk juhatakse väravasse ja sa lähed teele, olles lõpetanud selle raamatu.

Võib-olla oled sa imestanud: "*Miks selline pealkiri: "Esmaspäeva armastades"?*" Las ma räägin sulle kogu loo.

Kui käsikiri oli valmis saamas, külastasin koos oma toimetaja Dick Leggattiga kirjastust. Meil oli seljataga toimekas päev ja me olime asumis Southwesti lennukile, et lennata tagasi Clevelandi. Oli reede õhtu ja lend oli tervikuna välja müüdud, kusjuures enamused reisijaid olid väsinud ärimehed.

"Pidage kinni," hüüdis stjuuardess lennukist. "Miks teil kahel on lipsud ees? Kas te arvate, et see on mingi Delta lend või?"

Naersime Dickiga, sikutasime oma lipse ja ütlesime: "Sugugi mitte. Me läheme nädalalõpuks koju."

Kui me olime oma istmetele surutud ja õhus, jätkasid Southwesti stjuuardessid kergelt reisijate tögamist. Kõik said oma osa ja kõik nautisid seda. Lennuki meeskond tegi oma töö lõbusaks ja teenindas eeskujulikult, pidas eeskirjadest kinni, aga tõi samas ka veidi muretut meelt nende saja kahekümne koju suunduva ärireisija töönädala lõppu.

Teel olles arutasime Dickiga raamatupealkirju. Olime juba kaalutlenud peaaegu sadat võimalust, leidmata seda õiget. "Dick," ütlesin ma, "ma arvan, et see on kogu selle kirjutamistöö juures kõige raskem osa!"

"Ptruu, Bessie," hüüatas stjuuardess, kui lennuk maandus. Kõikjalt kostus naeru.

"See lend oli päris mõnus," lausus Dick, kui lennuk värava juurde pööras.

Järgmisel hommikul oli laupäev. Mul oli kavas veidi kauem magada, aga ma ei saanud. Mu mõtted pöördusid taas tagasi pealkirja leidmise raske ülesande juurde. Üks mõte, siis teine, siis jälle uus. Äkki plahvatas. *Esmaspäeva armastades*, mõtlesin ma. *Just! Stjuuardessid tegid sellel lennul oma töö lõbusaks. Kui nad oleksid vaid reede õhtut oodanud, siis välja nad seda küll ei näidanud. Ma vean kihla, et nad armastavad esmaspäevi sama palju kui minagi!*

Nii sündiski raamatu pealkiri. Kui ma seda teiste peal proovisin, kogesin vaimustatud reaktsiooni. Aga rohkem kui pealkiri meeldis neile see idee. "Ma kuulen, kuidas inimesed muudkui virisevad esmaspäevade pärast," oli tüüpiline kommentaar. Seejärel nad lisasid: "Aga mina ei näe asju nii. Ma armastan esmaspäevi. Olen seda alati teinud."

Tegelikult on kogu arusaamine tööst meie lääne kultuuris saanud vale sisu. Nii nagu paljude teiste kõrvalekaldumistega piibellikest normidest, oleme hakanud tööd seostama rügamise ja kasuta ajaraiskamisega, mitte väärikuse ja rahuldatusena. Aga tegelikult andis Jumal ise tööle lugupeetava koha, kui ta Piibli esimesest salmist peale pühendus tööle ja luues taevad ja maa, seejärel pidades kõike üleval, mis ta lõi. Aga Jumal teadis ka seda, kuidas puhata.

"Ja Jumal lõpetas seitsmendal päeval oma töö, mis ta tegi, ja hingas..." ütleb 1. Moosese raamat. Kuna me oleme loodud Jumala näo järele, siis on justkui nii, et me oleme teinud töötama ja seejärel vastavalt puhkama. See on nagu inimese elutsükklisse sisseehitatud rütm. Mõlemad on tähtsad, isegi olulised.

Ma mõtlen sellele määratud tsüklile, kui mulle meenub George, kõvasti tööd tegev tööline, kes liitus meie firmaga vahetult pärast II maailmasõda. Ta oli Ühendriikide mereväelasena Vaiksel ookeanil näinud sõja hullemaid päevi. Omandatud distsipliin kandus kuidagi üle ka ta suhtumisele töösse õlipõletite kokkupanijana. Oli tähelepanuväärne, et kui ta pärast peaaegu kolmekümmet tööaastat pensionile läks, ei olnud George päevagi töölt puudunud. Tal olid küll olnud mõned väiksemad haigused ja vahel pidi ta tööle jõudmiseks halva ilmaga võitlema. Aga ta oli kohal. George oli alati kohal, *peaaegu* alati terve.

Aga siis, koos pensionipõlve saabumisega, lakkas ta töötamast. Algul tõusis ta ikka veel viie ajal üles, nii nagu ta harjunud oli. Aga varsti hakkas ta kauem magama. Selline elu oli

George'ile tüütu. Mõne kuu pärast oli haigus platsis, mis tegi ta nõdraks. Siis tabas teda masendus. Ta oli kaotanud eesmärgitunde. Ta elu oluline aspekt oli kadunud. Kurb, aga George suri mõne aasta pärast, jäädes ilma suuremast osast oma pensionipõlvest, mida ta palju aastaid oli oodanud. Ta tööst oli saanud palju olulisem osa ta elus kui tema või keegi teine arvata oleks osanud.

Olulised mõisted

Üks selle raamatu eesmärke on anda sulle töö jaoks uut indu ning nüüd, kui ka tulevastel aastatel. Järgnevalt mõned olulised mõisted, mis on aluseks tõeliselt viljakale tööle ja ametile.

Töö on kõrge kutsumus, mitte teisejärgulise väärtusega. Me peaksime püüdma jääda oma annete piiridesse, sfääridesse, mis on meile osaks antud. Töö omandab suurema väärikuse, kui me suhtume igasse inimesse, kellega me töö alal kokku puutume, suure lugupidamisega ja kui me toimime kõrge kvaliteedi ja usaldatavuse raamistikus. On oluline, et meie edu ei tuleks kunagi hinge arvel ning on muid asju, mis on tähtsad, kui vaid kasum. Selles suhtes võivad Piiblis juurdunud normid ja väärtused olla kompassiks meredel, mis vahel on tormitsevad ja reetlikud.

Kui me otsime võimalusi oma töös üksteist teenida ja kui me püüame olla nende ressursside vastutustundlikud haldajad, mis on meie kätte usaldatud, siis tekib eesmärgitunne. Meie ametid muutuvad palju kergemini meeldivateks, kui meie prioriteedid on õiged ja meie suhtele Jumalaga ja perekonnaga on antud neile kuuluv koht. Kui me anname oma teed üle Isandale ja pühendame aega palvele, siis me leiame, et meil võib olla rahu ka kõige võimatutes ja raskemates tööalastes olukordades. Ja võib-olla mis veelgi tähtsam, me võime saada jõudu selle jaoks, mida me teeme, julgest ja elavast visioonist ning visioonist, mis näitab suunda ja tõmbab meid selle poole, mis on suursugune ja väärikas.

Aga ometi on üks mõõde, mis on midagi enam kui ka kõige hoolsamini väljatöötatud juhtnöörid edukaks äritegevuseks. Just selle mõõtme juurde me nüüd pöördume.

Põhieesmärk

VISIOON...MISSIOON...EESMÄRK...põhimõtted... väärtused...sihid...strateegiad...

Seda kõike võib tunduda nii palju.

Käesoleva raamatu põhieesmärke on näidata ärile piibelliku lähenemise võimalikkust. See on kinnitamaks, et me võime leida praktilist tarkust, vastuseid ja juhtimist Piibli ñ selle meie koduseid raamaturiiuileid kaunistava ajatu raamatu ñ ammandamatute rikkuste tundmise ja rakendamise läbi.

Aga ka kõige selgem Piibli tõdede esitus ja kõige innukam püüdlus integreerida neid tõdesid meie tööga, ei vii meid põhieesmärgile. *Põhieesmärgiks on suhe.*

Vahel aitavad tavalised asjad, mis päeva jooksul sünnivad, mul mõista tähtsaid tõdesid. Mulle meeldib joosta ñ või peaksin ma ütlema sörkida ñ aga mitte nii palju kui Chamoisile, meie kuldsele retriiverile. Kui ta näeb, et ma panen hommikul jooksuringad jalga, läheb ta endast välja. Ta on hästi treenitud ja jookseb ilma rihmata. Talle meeldib kakskümmend või kolmkümmend meetrit ees olla ja teha väikeseid kõrvalepõikeid, et nuusutada seda ja teist. Ma olen tähele pannud, kuidas ta sageli peremehe poole tagasi vaatab. See on vaid kiire peapööre, aga sellest piisab, et suund taas õigeks sättida või et muuta kiirust.

Ühel päeval tuli mul mõttesse, et Isand kasutas seda lihtsat näidet, õhutamaks mind temaga samalaadset suhet omama ñ sellist, kus ma püsin ta lähedal, kontrollin sageli olukorda ja püüan temast mitte eemale minna.

Kontaktis olemine

Evangeeliumi sõnum seisneb selles, et meid kutsutakse omama tõelist, vitaalset ja isiklikku vahekorda Jumalaga. Jeesus räägib sellest kui *jäämisest*, pikka aega koos elamise mõttes.

Ta arendab seda edasi, kasutades analoogiat sellest, kuidas oksad kasvavad välja viinapuust ja on sellega ühendatud. "Mina olen viinapuu, teie olete oksad."

See vahekord on oluline kogu elule, kaasa arvatud meie võime edasi anda piibellikke tõdesid tööpaigas. See on üle kõikidest põhimõtetest, olgu need põhimõtted nii kõrgelennulised kui tahes. Ma rõhutan seda sellepärast, et põhimõtetest rajanev kirjandus ei rõhuta tihtipeale küllaldaselt suhete fundamentaalset tähtsust.

Lubage mul kasutada analoogiat.

Mul on imeline vahekord oma naise Wendyga. Me oleme üksteist tundnud rohkem kui nelikümmend aastat. On hämmastav, kui palju me üksteist mõistame, kuidas me teame, mida teine mõtleb, ilma et ühtki sõna öeldaks. Meie armastussuhe on kandnud meid läbi väljakutse, mida nõuab kuue lapse kasvatamine, omaste kaotuse surma läbi, tõsiste haiguste ja õnnetuste, seistes koos äri üles ehitades, võites neid raskusi, kiusatusi, arusaamatusi ja ebaõnne, mida kohtab iga abielupaar.

Kas me tegime kõike seda, järgides hoolikalt kirjapandud põhimõtteid? Loomulikult mitte. Suhe on paindlik, see on midagi enam kui põhimõtetest kinni pidamine. See areneb, kui võetakse aega, et olla koos, kui peetakse intiimseid vestlusi, kui jagatakse rõõme ja kurbust, kui läbitakse koos raskusi. Kui selle eest hästi hoolt kantakse, kasvab ta ja sellest saab kõige kallim asi elus.

Ebatavaline lähedus

See, mis kehtib lähedaste suhete puhul meile kallite inimestega, on veel olulisem meie suhtes Jumalaga.

Elu põhieesmärk (ja eesõigus) on Jumala lähedane tundmine ñ ja see sünnib, kui me rajame ja säilitame isikliku suhte Jeesuse Kristusega.

Sellest suhtest ei lähtu mitte üksnes tõde, vaid ka vahendid, kuidas tööga õieti ümber käia. Jumala tundmisest tuleb võime istuda Jumala ligiduses ñ ta erakantseleis ñ iga päev,

omandamiseks tema perspektiiv ja õppimaks tundma tema teid. Jumala tundmine tähendab, et meie elu saab täis tema elu.

Henry Blackaby on aidanud mul oma raamatus *Experiencing God* mõista seda ebatavalist suhet, mis meil kõigil võib olla Jumal Isaga Jeesuse Kristuse läbi. Blackaby ütleb, et me kogeme Jumalat, kui me järgime Jeesuse poole seatud eeskujut.

Jeesus ütles: "Mu Isa tegutseb tänini ja mina tegutsen!" Blackaby ammutab sellest salmist hämmastava tähelepaneku: "Jumal tegutseb praegu kõikjal meie ümber ñ olukordades, raskustes. Ta on pidevalt tegevuses, pidades alati oma lõplikke eesmärke silme ees." Jeesus pidas oma vastutuseks vaadata, mida ta Isa teeb ja siis kaasa teha. Ta ütles: "Poeg ei või iseenesest teha midagi kui vaid seda, mida ta näeb Isa tegevast! Sest mida Isa teeb, seda teeb Poeg nõndasamuti. Sest Isa armastab Poega ja näitab talle kõik, mida ta ise teeb..."

Siin on meie jaoks eeskujut ñ mõista, et Jumal tegutseb kõikjal meie ümber ja meie elus ja *ühineda temaga selles, mida ta teeb!*

Võtmeks on lähedane, kestev suhe. See on rohkem kui vaid kirikus koosolekul käimine, et siis ülejäänud nädala jooksul teha, mida ise iganes heaks arvame. See on midagi muud, kui hommikul ärgates Piibli lugemine ja palvetamine, et siis sukelduda päeva meie oma jõus. See tähendab pilgu hoidmist Õpetajal, ta tähelepanelikku jälgimist, selle äratundmist, kus ja kuidas ta tegutseb ja siis ta järgimist.

Meie põhieesmärgiks ei ole ainult teadmised Jumala ja ta põhimõtete kohta. Meie põhieesmärk on tema tundmaõppimine Loojana, Lunastajana ja Sõbrana. On hämmastav, aga Jumal soovib meiega sedalaadi lähedast suhet! See on kõige kallim kõikvõimalikest kingitustest.

Bud

Ühel päeval võttis Bud käsile oma vajaduse lähedasema suhte järele Isandaga.

Bud liitus meie kompaniiga kuuekümnendate lõpul osakonnajuhatajana ja mõne aasta jooksul tõusis ta vabriku ülevaatajaks, saades meie juhtkonna liikmeks. Ta töötas sellel kohal kuni pensionini, peaaegu kakskümmend aastat alates meile tööle asumisest.

Endise merejalaväelase ja Vaiksel ookeanil omandatud suurte lahingukogemustega II maailmasõja veteranina oli Bud tõsine ülemus, kelle karm välimus maskeeris õrna südant. Sellegipoolest andsid ta raudse haardega käepigistused teistele mõista, kes on boss.

Varsti pärast pensionile minemist sattus Bud bronhiidiga haiglasse. Kui ma astusin teda külastades haiglapalatisse, kogesin ma Budis ärevust, mis ei olnud talle iseloomulik.

Kadunud oli ta enesekindel "ma olen ikka veel boss" käitumisjoon.

Olin vaevast jõudnud tervitada, kui Budi näole ilmus grimass, mis andis mõista, et tal on valud. Siis pahvatas ta välja: "John, ma olen mures."

"Kuule," ütlesin, "nad saavad sellest hädast üsna kähku jagu. Uute antibiootikumidega..."

Aga ta katkestas mind. "Ei," ütles ta, "see ei vaeva mind. Sellest ajast peale, kui ma siia sattusin, olen ma asjade üle järele mõelnud ning ma ei ole kindel, et kõik on korras minu ja Jumala vahel."

"Bud," ütlesin ma, ta ootamatust avaldusest üllatunud, "me oleme sinuga kaua aega koos töötanud. Sa oled läbi aastate näinud mu võitlusi. Aga sa oled kuulnud mind ka ütlevat, et mu usk on mind nendest võitlustest läbi aidanud."

"Jah, ma olen jälginud," ütles Bud vahele, pigistades endast välja hädise naeratuse. "Mul on seda raske tunnistada, aga aeg-ajalt olen ma su usu üle nalja heitnud. Ise ei ole ma eriti sellest rääkinud, mis ma usun. See on alati olnud rohkem privaatne minu jaoks."

"Hästi," laususin. "Luba ma küsin su käest midagi otse. Kui sa saaksid, kas sa tahaksid siis olla oma suhtes Isandaga rohkem kindel?"

Rääkimata kunagi peenutsevalt oli Bud oma vastuses sama otsekohene: "Ma tahaksin," ütles ta, "ma tõesti tahaksin."

Nii rääkisime me kristluse põhitõdedest ñ kuidas patt on meid Jumalast lahutanud ja kuidas Jeesus suri meie eest ristil, tehes võimalikuks selle, et meie suhe Jumalaga saaks taastatud ñ kui me seda tahame.

Mõistsin suurepäraselt ta tagasihoidlikkust. See ei olnud just väga palju aastaid tagasi, mil ma ise samade probleemidega maadlesin. Aga nüüd oli Bud see, kes edasi pressis. "Mida ma siis pean tegema?" küsis ta.

"Võti seisneb selles, et sa paned vastuvõtuks vaiba maha. Isand on armuline ja ta ei sunni sind midagi tegema. Aga kui sa teda palud, siis on ta rohkem kui valmis sinu juurde tulema. Usu mind, temast saab kõige lähedasem sõber, kes sul iganes olnud."

Isandast sai sel päeval Budi sõber. Ta vastuvõtupalve oli lihtne, aga see tuli tal südamest.

"John," ütles ta, silmad märjad, "järgmisel kuul saan ma kuuekümne neljaseks, aga see on ilmselt kõige tähtsam asi, mis ma kunagi olen teinud."

Sel päeval ankurdas Bud oma usu viisil, nagu ta kunagi varem teinud polnud. Ta otsusest sai alus kestvale isiklikule vahekorrale Isandaga. Seda olulist aega koos on eriti liigutav meenutada, sest kui ma sellele raamatule viimast lihvi andsin, suri Bud. Matusetalitusel viibides oli imeliseks kinnituseks teadmine, et tänu sellele üleandmisotsusele, mis ta tol päeval haiglas tegi, on Bud igavesti Isanda ligiolus.

Saadikud äris

MEIE ELU JA SEE, MIDA ME sellega teeme, on Jumalale tähtis. Lähedane suhe Isandaga toob paratamatult kaasa tagajärjed. Me leiame, et nüüd on võimalik tuua kõik oma elu aspektid, kaasa arvatud meie töö, kooskõlla Jumala tõe ja kavatsusega. See omakorda teeb meist inimesed, kes ei ole mitte üksnes efektiivsemad kui inimolendid ja kui töötajad, vaid on ka Jumalale meelepärased.

Jumal ise annab meile oma Sõna ja oma Vaimu läbi selle konteksti, milles me peame tegutsema. Kui meid piiravad tema poolt paika pandud juhtnöörid ja tema poolt antud tarkus, siis meeldib talle meie töö ja edendab ta riiki siin maa peal.

Heidame pilgu tulevikku ja vaatame hetkeks, milline on Jumala laiem tegevuskava. Varem nimetasin ma üht nägemust, mis anti Vana Testamendi prohvetile Habakuk. Selles nägemuses nägi ta ette päeva, mil Isanda au täidab terve maa.

"Maa", nagu prohvet seda sõna kasutas, pidi hõlmama kõiki ja kõike meie planeedil. "Au" tähendab austust, tõelisust, väljapaistvust ja nähtavat hiilgust ñ ebastabiilsuse, ajutisuse ja tühjuse vastandit ñ ja räägib tegelikult Jumala enda ligiolust. Kujuta ette. Selline au täitmas tervet maad. Milline nägemus!

Siin ja praegu

Nüüd aga lubage esitada oluline küsimus. Kui Jumal küllastab kõik oma auga, kas ei tundu siis tõenäoline, et ta arvab sinna sisse ka meie töö ja ametid? Kas see on selle prohveti poolt nähtud võimsa nägemuse üks aspekte? Kui selline on tõepoolest Jumala poolt võetud suund, siis milline on selle igapäevane tähendus meie jaoks? Kui see on nii, kas ei oleks siis loogiline, et me lülitume sellesse protsessi siin ja praegu ñ mitte oodates kauget tulevikku, vaid tehes praegu kõik, mida me suudame, korraldamaks oma töö nii, et see oleks Jumala auks valmis?

Mina omalt poolt ei saa vastata kuidagi teisiti kui jaatavalt. Sellest perspektiivist vaadatuna leian ma, et iga päev on tähtis ja täis võimalusi. Mitte lihtsalt "halastamatus eluvõitluses ellu jääda", vaid tõepoolest täita oma rolli, ükskõik kui väikest, teadlikult põimides kõike, mida ma teen, Jumala laiemate eesmärkidega.

Me oleme Ameerikas väga privilegeeritud, kuna meil on vabadus integreerida oma usk ja oma töö. See ei ole nii kõikjal maailmas ja tegelikult ei peaks me seda ka omal maal iseenesest mõistetavaks pidama. Omandasin selle õppetunni mõned aastad tagasi.

Võitlus EEOC-ga

Teile võib-olla meenub varasematest märkustest, et leidsin ennast mõni aeg tagasi keset lahingut Võrdsete Töövõimaluste Komisjoni (EEOC) vastu. Selle osaluse tagajärjel sai lõpptulemusena teoks see ABC uudistelõik.

EEOC oli välja andnud halvasti plaanitud juhiste kogu, mis oleks üsna tõenäoliselt seadnud ranged piirangud religioosse vabaduse kasutamisele Ühendriikide tööpaikades. Ma räägin selle loo sellepärast, et komisjoni lähenemisviis oleks otseselt takistanud meie töö Jumala kavatsustega kooskõllaviimise protsessi.

Dudley Rochelle, üks Atlanta advokaat, luges hoolikalt hiljuti avaldatud valitsuse bülletääni *Federal Register* ja nägi esitatud juhiste kogu, parandamiseks 1964. aasta tsiviilõiguste akti. Neid detailselt lugedes nägi ta mõningaid kurjakuulutavaid seoseid. Ta kirjutas kiiresti lühikokkuvõtte, mille ma sain kätte just mõned päevad enne 1993. aasta novembri lõppu, mis lõpetas kuuekümnepäevase perioodi, mil avalikkusel oli võimalik arvustavaid märkusi teha. Kirjutasin EEOC-le sellest, mis mulle muret tegi ja õhutasin mitmeid oma ärisõpru sama tegema.

Aga sai selgeks, et see eelnõu läheb ilma vastuseisuta Kongressist läbi, et saada seaduseks ja et neil protestikirjadel, mida oli alla kümne, ei ole mingit mõju. Leidsin, et mind valdab õiglane viha, kuna käputäis bürokraate võivad üsna tõenäoliselt peatada tööpaikades

toimuvad piiblitunnid, palve enne ärikoosolekuid, jõululaulude laulmise jõuluõhtul, kirikuüritustega seoses olevate kuulutuste väljapanemise või isegi religioossete sümbolitega ehete kandmise. Teised advokaadid, kellega ma rääkisin, kinnitasid seda võimalust.

Ettevaatusabinõud

Mind õhutas selles asjas edasi osalema Jesaja 28. peatükis loetu, et Isand annab jõudu "neile, kes tõrjuvad tapluse väravas." See innustas mind kohe ettevaatusabinõusid tarvitusele võtma, enne kui on liiga hilja. Ma järeldasin, et kui see juhendite kogu saab seaduseks, võib kuluda kümme aastat, enne kui religioosne vabadus tööpaigus taastatud saab. Selleks ajaks oleks kahju juba tehtud. Me saime teada, et tegelikult oli üks suur lennukompanii juba väljastanud juhtnöörid, mis piirasid seda, milliseid teateid oli lubatud nende keskustes üles panna: igasugune religioosne sisuga sõnum oli keelatud. Inimlikult rääkides ei tundunud olevat mingit võimalust, et takistada EEOC juhendite kogu seaduseks saamast. Aga Jumal valmistas tee.

Ma sain teada, et kuigi avalikkus ei saanud enam arvamust avaldada, said seda Kongressi liikmed. Kohtusin Mark Siljanderiga, endise Ühendriikide Esindajatekoja liikmega, kes nägi otsekohe ohtusid ja liitus võitlusega. Ta oli täis indu! Me olime mõne nädala jooksul ja 1994. aasta jaanuari lumetormi abil, mis halvas Washingtoni ja aeglustas Kongressi taaskogunemist, võimelised korraldama seda, et see küsimus jõudis mitmete toetavate Esindajatekoja ja Senati liikmete radariekraanidele.

Liitusid mitmed palveteenistused, õhutades oma liikmeid üleriiklikule palveaktsioonile, et ettepanekuna esitatud juhiste kogu ei läheks läbi. Seejärel liitus võitlusse Christian Broadcasting Network. Pat Robertson, kes kunagi ei löö kartma, kui miski ähvardab religioosset vabadust, saatis meie kompaniisse filmimehed. Mind intervjueriti televisioonireportaazhi jaoks, mis näitas tegevusi, millest võib-olla tuleb loobuda, kaasa arvatud meie töötajate grupp, mis oli kogunenud vabatahtlikuks piiblitunniks. Sõnum oli selge: "Sellised tegevused nagu need ei pruugi tulevikus enam võimalikud olla!" Seda näidati üle terve riigi mitmeid kordi. Järgnesid intervjuud raadio vestlussaadetes, seejärel erireportaazh dr. James Dobsoni poolt ta "Focus on the Family" programmis. Nüüd oli pall tõeliselt veerema pandud.

Toetusetulv

Suured televisiooni uudisteprogrammid käsitlesid seda ja *Wall Street Journal* kirjutas löövalt efektiivse artikli, mille jaoks mind intervjueriti. Kongressi kontoreid kimbutati kirjade ja telefonikõnedega. Inimesed kirjutasid üle saja tuhande protestikirja EEOC-le, rohkem kui kümme korda enam kui nad kunagi mõne varasema küsimusega seoses olid saanud. Peaaegu mitte keegi ei kirjutanud selle toetuseks!

Selle protsessi käigus leidis aset üks lõbus vahejuhtum, mis tuletas mulle meelde Isanda huumorimeelt. Meie koalitsioon kutsuti kokkusaamisele EEOC advokaatidega, et arutada seda juhiste kogu. Me olime huvitavad liitlased, esindajaid oli alates konservatiivsest Rahvuslikust Evangelikaalide Liidust kuni liberaalse Ameerika Kodanikuvabaduste Unioonini välja. Kohtumine oli südamlilik, ent sõjakas. Kui ma lahkusin EEOC peakorterist Washingtonis, panin ma kontoriruumis tähele kaunist plakati, millel oli salm Piiblist. Ma ei suutnud vastu panna ja tõmbasin ühe EEOC advokaadi kõrvale, osutamaks talle, et nende ettepaneku järgi tuleks see maha võtta. Ta arusaav noogutus kinnitas, et asi jõudis talle päralt.

Säilitatud vabadus

Ühendriikide Senatile esitati resolutsioon, lõpetamiseks EEOC finantseerimine oma juhiste promulgeerimiseks ja näidates üles haruldast üksmeelt, hääletas Senat sada nulli vastu selle vastuvõtmise poolt. Varsti pärast seda järgnes Esindajatekoda valdava, kuigi mitte üksmeelse, häälteenamusega. Kohates enda vastas sellist vastupanumüüri, võttis EEOC 1994. aasta sügisel oma juhiste kogu tagasi.

See oli tohutu võit ñ minu jaoks kinnitus selle kohta, et seesama Jumal, kes lõi kaugeleulatuvad taevad, hoolib ka sellest, et meil oleks täielik vabadus rääkida tööpaigus usuasjadest.

See oli ka äratushüüdeks meile, kes me tegutseme äri alal, et meie vabadusi ei tuleks endastmõistetavaiks pidada. EEOC väljakutse asetab meid kriitilisse olukorda, kus palju ei puudunud, et valitsuse käsul oleks võidud meilt need vabadused igaveseks ära võtta. See lahing kinnitas mulle, et meie, kes me tegeleme äri, peame olema julged nende vabaduste rakendamisel, mis meil on, kuulutamaks seda, mida me usume ja toimimaks selle järgi.

See on üks aspekte Jeesuse käsust olla "sool" ja "valgus", mille ta andis oma jüngritele.

Sool ja valgus

Ühel mu Iisraeli külastusel sain ma seista kohal, kus usutakse, et seisis Jeesus, kui ta mäejutluses rääkis soolast ja valgusest ñ vaatega kaunitele mägedele, mis ümbritsevad Galilea mere taevassinist vett. See on vapustavalt ilus paikkond. Kui ta pöördus inimeste poole, siis pidas Jeesus kahtlemata silmas ka seda, et nendel teisel pool merd asuvatel mägedel elavad väikestes küldes kümned tuhanded inimesed, kellel oli samuti vaja kuulda seda sõnumit. Ta palus neil, kes kuulasid, viia see sõnum neid ümbritsevasse maailma.

"Teie olete maa sool," ütles Jeesus. "Sool" tähendas nende jaoks midagi, mis on nii säilitusaine kui ka janutekitamisvahend. Nad mõistsid ka seda, et oma töö tegemise käigus võib sool olla ärritav. Sellele vaatamata manitses Jeesus: "Olge soolased."

Ta jätkas: "Teie olete maailma valgus. Ei saa jääda varjule linn, mis asetseb mäe otsas. Ei süüdata ka küünalt ega panda seda vaka alla, vaid küünlajalale, ja see paistab kõikidele, kes majas on. Nõnda paistku teie valgus inimeste ees, et nad näeksid teie häid tegusid ja annaksid au teie Isale, kes on taevas."

Tegelikult ütles Jeesus, et sellest ei piisa, kui meil on "privaatne usk". Kui see on reaalne, siis peab see särama, esitades väljakutse pimedusele.

Saadikud

Apostel Paulus kasutas teistsugust metafoori, aga sellist, mis andis edasi sama eesmärgi, kui ta kõneles Korintose kogudusele, julgustades neid minema välja ja mõjutama ühiskonda endi ümber. Korintos oli sadamalinn, olles strateegilise asupaigaga Rooma impeeriumi kaubandus- ja ärikeskus, linn, mis kihvas tegevusest ñ kus võis kohata suurkaupmehi ja ülikuid, laeva meeskondi ja kapteneid, sadamatöölisi ja kaubitsejaid, sõdureid ja aadlikke ning mõnikord isegi valitsejaid ja kuningaid.

Lubage mul parafraseerida seda, mida ütles Paulus oma järgijatele: "Olge Kristuse saadikud nendele inimestele. Ta tahab lepitada iseenesega kõik selle maailma aspektid, kaasa arvatud need inimesed, kes on hõivatud kauplemisega, oma ärialaste ülesannetega ja valitsemisega. Ta tahab tuua nemad ja nende töö vastavusse oma lõplike eesmärkidega. Ta tahab neile ilmutada oma armastust, oma kaastunnet, oma hoolitsust. Tal on nende jaoks saatus, mis ulatub kaugemale, kui nad suudavad näha. See on reaalsus, ülejäänud on illusoorne. Ja ta soovib teie abi! Olge saadikud!"

Esmaspäeva armastades

See üleskutse laieneb meile kõigile, kes me oleme otsustanud omaks võtta evangeeliumi sõnumi. Me oleme sool. Me oleme valgus. Me oleme ta saadikud. Äris. Kus me iganes oleme. Igaühe jaoks, kellega ta meid kontakti viib. Töö juures, selles ametis, millesse ta meid on kutsunud. Kasutades ükskõik millist lava, mis ta meie käsutusse annab.

Sest tõesti, see päev tuleb ñ päev, mil Jumala au ümbritseb igat aatomit, igat taime- ja inimrakku, igat perekonda ja kodu ñ ja ka igat tööpaika.

Hoiame seda visiooni silmade ees ja teeme kõik, mida suudame, et kiirendada selle täitumist.

Pärast nädalalõppu on meil imeline lootus. See sisaldab seda väga erilist ülesannet, milleks Jumal meid on kutsunud: meie tööd. Ja see algab järgmisel esmaspäeval.

Edasiseks lugemiseks

Blanchard, Kenneth H. ja Sheldon M. Bowles. *Gung Ho!* New York: William Morrow, 1998. Põnev lugu raskustes olevast firmast, mida kõigele vaatamata saadab edu, kui vabastatakse töötajate entusiasm ja seni kasutamata teovõime.

Briner, Robert A. *The Management Methods of Jesus*. Nashville: Thomas Nelson, 1996. Jeesus kui ärijuht? Bob Briner toob ära viiskümmend kaks viisi, kuidas Jeesuse näide õpetab meile esmaklassilist äritegevust.

DePree, Max. *Leadership Is an Art*. New York: Doubleday, 1989. Endine Herman Miller, Inc. juht teeb lühidal, kergesti loetaval (ja meeldejääval) kujul kättesaadavaks praktilisi juhtimise aardeid.

Diehl, William E. *The Monday Connection*. New York: Harper Collins, 1991. Diehl oli kolmkümmend kaks aastat Bethlehem Steeli müügijuht. Ta raamat õpetab meile, kuidas luua sidet usu ja tööpaiga vahel.

Overman, Christian. *Assumptions That Affect Our Lives*. Chatsworth, Calif.: Micah 6:8, 1996. Lääne mõtlemise alused on tagasi viidavad kahe vastuolulise traditsiooni juurde: muistsed kreeklased, kellest lähtus sekulaarne inimkeskne ratsionalism ja muistsed juudid, kes kandsid edasi Jumala ilmutust. Nende vaadete pärand mõjutab tänapäeval märkmisväärselt meie suhtumist ärisse ja tegevusaladesse.

Peabody, Larry. *Secular Work Is Full-Time Service*. Ft. Washington, Penn.: Christian Literature Crusade, 1974. Peabody näitab oma raamatus, kus ta peamiselt kasutab Taanieli näidet Vanas Testamendis, et uskumusel, nagu oleks Jumala teenimine äris vähem vaimne tegevus kui Jumala teenimine täisajaga teenistuses, ei ole piibellikku alust.

Pollard, C. William. *The Soul of the Firm*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1996. Pilguheit Servicemasterile läbi ta tegevjuhi silmade näitab, kui suurt rõhku pannakse üksikisiku väärtusele firmas, kus on 200 000 töötajat.

Rush, Myron. *Management: A Biblical Approach*. Wheaton, Ill.: Victor Books, 1983. Rush, konsultant ja ärijuhtimise õpetaja, annab Piiblil rajanevat abi mitmetes olulistes juhtimisalastes küsimustes.